

BOIKARABELO BA BATJHA BA AFRIKA BORWA

Tekatekano

Tshwara motho e mong le e mong ka ho lekana, ntle le leeme. Se kgetholle.

Seriti sa batho

Hlompha motho e mong le e mong Eba pelonolo mme o be le tlhokomelo.

Bophelo

Bophelo ke ntho ya bohlokwa Hlompha bophelo bo bong le bo bong.

Lelapa

Tlotla mme o hlompho batswadi ba hao. Eba mosa le botshepehi ho ba lapa leno.

Thuto

Kena sekolo, ithute o sebetswe ka thata. Mamela melao ya sekolo.

Mosebetsi

Thusa ba lapa leno ka mosebetsi lapeng. Bana ha ba tlamellwa ho batla mosebetsi.

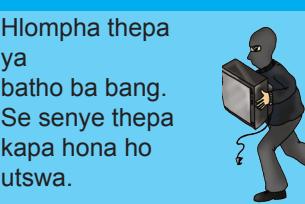
Bolokolohi/tokollo le polokelo

Se lemase, tshosa, kapa hona ho hlekefatsa batho ba bang, hape o dumelle ba bang ho etsa jwalo. Rarolla dikganyetsano ka kgotsi.

Thepa/leruo

Hlompha thepa ya batho ba bang. Se senye thepa kapa hona ho utswa.

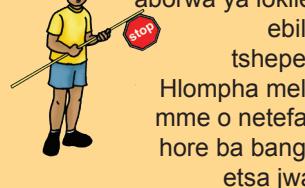
Boipaballo

Hlokomele lefatshe. O se senye metsi le motlakasi. Boloka lehae le tikoloho ya hao di hiwekile e bile di bolokehile.

Boahi

Eba Moafrikaborwa ya lokileng ebile a tshepeha. Hlompha melao, mme o netefatse hore ba bang ba etsa jwalo.

Tokolloho ya puo

O se ke wa hasanya leszano le lehloyo. Netefatsa hore batho ba bang ba hlaopao we kapa maikutlo a bona ha a utliswe bohloklo.

ISBN 978-1-4315-0076-5

SESOTHO HOME LANGUAGE

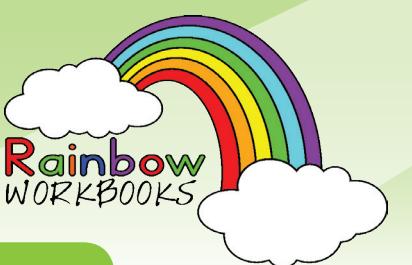
GRADE 3 – BOOK 2

TERMS 3 & 4

ISBN 978-1-4315-0076-5

THIS BOOK MAY NOT BE SOLD.

8th Edition

Dibukatshebetso tse teng moebetsing ona ke tse latelang:

- Puo ya Pele ya Tlatsetso Sehlopha 1–3 (Ka dipuo tsohle tsa semmuso)
- Puo ya Pele ya Tlatsetso Sehlopha 4–6 (Ka Senyesemane)
- Ho bala le ho ngola sehlopha 1–6 (Ka dipuo tsohle tsa semmuso)
- Mmetse Sehlopha 1–3 (Ka dipuo tsohle tsa semmuso)
- Mmetse Sehlopha 4–9 (Ka Senyesemane le seAfrikaan)
- Thuto ya tsa bophelo Sehlopha 1–3 (Ka dipuo tsohle tsa semmuso)

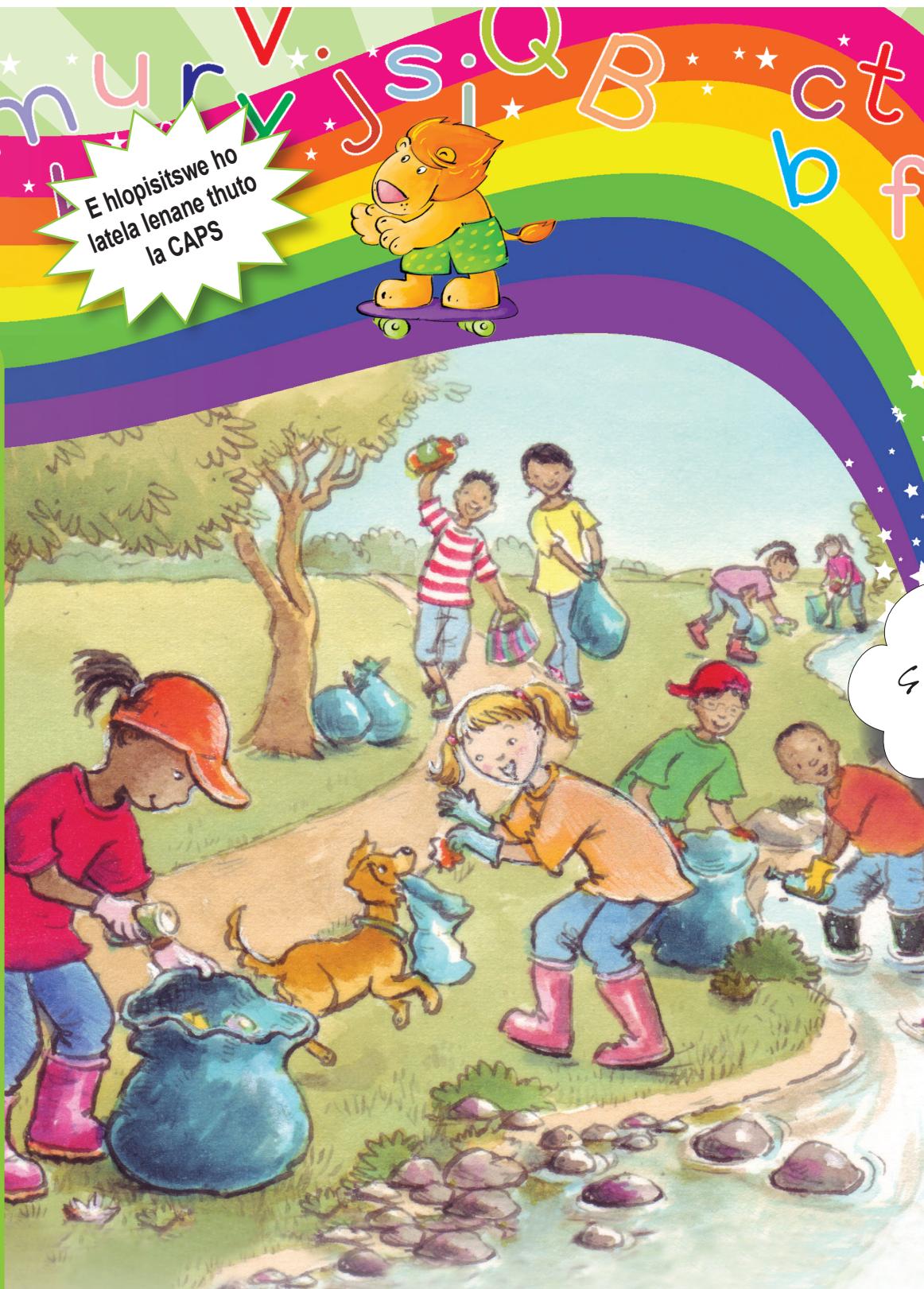
ISBN 978-1-4315-0076-5

SESOTHO PUO YA LAPENG – Sehlopha sa 3 Buka ya 2

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Lebitso:

Phaposi:

Buka ya 2
Kotara ya
3 & 4

SESOTHO PUO YA LAPENG

3

Tsamaiso ya ho bala

Mofumahadi Angie
Motshikga, letona la
Lefapha la Thuto ya Motheo.

Mong. Enver Surty, Motlatsi
wa Letona la Thuto ya
Motheo.

Dibuka tsena tsa tshebetso di etseditswe bana ba Afrika Borwa tlasa boetapele ba Letona la Thuto ya Motheo.

Mof. Angie Motshikga, mmoho le Motlatsa Letona la Thuto ya Motheo, Mong. Enver Surty.

Dibuka tsa tshebetso tsa Rainbow di bopa karolo ya Lefapha la Thuto ya Motheo, ya thuso e reretsweng ho netefatsa tshebetso ya baithuti ba Afrika borwa dikereiting tse qalang tse tsheletseng. Jwaleka e nngwe ya dintlhha tsa bohlokwa tsa Moralo wa Tshebetso ya Mmuso, projeke ena e etsahetse ka tshehetso ya letlole la Polokelo la Setjhaba. Sena se entse hore Lefapha le etse dibuka tsena tsa tshebetso ka dipuo tsohle tsa semmuso, ntle le tefello ya letho.

Re tshepa hore, matitjhere a tla fumana dibuka tsa tshebetso di le bohlokwa mosebetsing wa bona wa letsatsi le letsatsi, le ho etsa bonnete ba hore baithuti ba bona ba etsa kharikhulamo yohle. Re nkile boikarabelo ba ho tataisa titjhere mosebetsing ka enngwe le enngwe ya mesebetsi, ka ho kenyelletsa motshwao a bontshang hore na seo barutwana ba tshwanelang ho se etsa ke sefe.

Re a kgolwa hore bana ba tla natefelwa ke ho sebetsa ka buka ena ha ba ntse ba hola le ho ithuta, le hore wena titjhere, o tla natefelwa mmoho le bana.

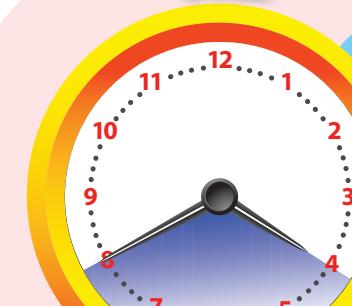
Re le lakalletsa katleho ho sebediseng dibuka tsena tsa tshebetso.

Pele ho palo

- Nahana ka seo o seng o ntse o se tseba ka taba ena.
- Nahana ka mongodi le letsatsi la phatlalatso.
- Bala serapa sa pele le sa ho qetela sa karolwana.
- Leka ho lepa hore sengolwa se tla bua ka eng.

Palo

- Ha o ntse o bala kgefutsa nako le nako ho hlahloba hore na o ntse o utlwisia.
- Bapisa bolepi ba hao le seo o se baling.
- Ha o sa utlwisee meeleo ya mantswe ao o sa a tsebeng, sebedisa dikishinari.
- Ha o sa utlwisee karolwana, e bale hape buutle. E balle hodimo.

Ka morao ho palo

- Leka ho hopola tlhahisoleding e itseng.
- Etsa mmapa wa mohopolo ka dintlhha tsa bohlokwa.
- Ngola kgutsufatso ho o thusa ho hopola dintlhha tsa bohlokwa.
- Sebedisa dintlhha tse hlhang moo o badileng ho seo o ingollang sona.

Published by the Department of Basic Education
222 Struben Street
Pretoria
South Africa

© Department of Basic Education
Eighth edition 2018

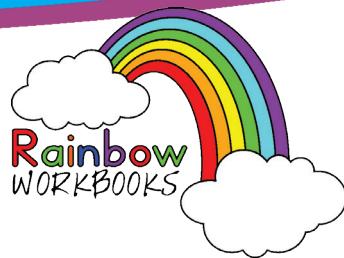
ISBN 978-1-4315-0076-5

This book may not be sold.

The Department of Basic Education has made every effort to trace copyright holders but if any have been inadvertently overlooked the Department will be pleased to make the necessary arrangements at the first opportunity.

Sehlopha sa

3

SESOTHO

Buka ena ke ya:

SESOTHO

Buka

2

TATAISO YA MATITJHERE

Sebedisa bukatshebetso ena mmoho le dithusathuto tse ding tsa hao, ha o ntse o tswella ho atisa haholo dikhopolo tsa motheo tsa ditaba tse ngotsweng ho barutwana:

- **Ho tshwara buka:** Tsela e nepahetseng yah o tshwara buka le ho e phetla.
- **Kutlwisiso ya buka:** Leqephe le pele, leqephe le morao, sehlooho le lenaneo.
- **Tatelo:** Ho bala ho tloha pele ho leba morao, ho tloha ho leq2ele ho leba ho le letshehadi le ho tloha hodimo ho leba faatshe.

DITEMOSO TSA HO RUTA

Ho mamela le ho bua

Tadima Curriculum and Assessment Policy Statement(Sesotho Puo ya Lapeng), leq 10. Barutwana ba hlahisetswe dipaleng, diraemeng tse kgutshwane, dithothokiso le dipina.

Puisano ka ditshwantsho

1. Tataisa morutwana ka:
  - Ho bona le ho buisana ka dintho (boholo, seboleho, mmala le bongata)
  - Ho halosa ditshwantsho ka ho botsa dipotso: mang, eng, kae, neng, hobaneng, ho etsahetse eng pele, ho etsahetse eng morao?
  - Ho qapa pale ya tlelase(bolelele bo laolwa ke boemo ba morutwana ba kutlwisiso)
2. Dumella morutwana ka mong ho phetela motswalle pale tlelase.
3. Rala ho ngolwa ha pale ya tlelase(CAPS Puo ya Lapeng, leq 12, ho bala ho arolelanwang).
Atametsa tshebediso ya ditlhaku tse kgolo, ho arohanngwa ha mantswe le matshwao a puo, ho temoho ya morutwana
4. Dumella barutwana ho bala pale ya tlelase le wena.
5. Kopa barutwana ho sehela le ho etsetsa sedikadikwe mediumo kapa seboleho sa puo sab eke. Paleng ya tlelase.

Ho bala

Tadima Curriculum and Assessment Policy Statement (Sesotho Puo ya Lapeng), leq 12-18 malebana le dintla tse hlano tsa ho ruta ho bala.

Ho ngola

Tadima Curriculum and Assessment Statement Policy (Sesotho Puo ya Lapeng), leq 18-19, malebana le mokgwa wa ho ngola le ho bala. Qetellong ya kotare, barutwana ba tloha ho mongolo o arohaneng ba leba ho o kopaneng(cursive). Thuto ya mongolo e kwetlisa ho ngola ditlhaku tse kgolo le tse nnyane le kamoo e hlokalang bakeng sa mongolo o motjha. Barutwana ba kgone ho kopa mongolo o ngotsweng ka porinti. (mohlala: sengolwa ho hlahua bukeng) ka mongolo o kopaneng.

Hopola tsena:

- Thahasello ya barutwana yah o ithuta e fapane. Ho molemo ba tjhesehediswe ka ho bona, ho utlwae ka ho ama(ho etsa) hore ba ithute ka katleho.
- Barutwana ba etse/ba leke/ ba utlwae thuto, kahoo boikgathollo/ ho etsa di etswe pele di ka ngolwa, mohlala:

Popo ya dipolelo: Neha barutwana monyetla wa ho bopa mantswe ba sebedisa ba sebedisa dikarete tsa ditlkau.

Kutlwisiso: Barutwana ba arabe ka molomo dihlopheng tsa bona pele b aka ngola. Moetaapele o botsa dipotso ha ba bang ba ntse ba fumana dikarabo le ho araba.

Kgetho ya mantswe ho araba dipotso: Neha sehlopha diterepe tsa ho ngola le dikarete tsa mantswe se sa fellang. Barutwana ba qetella dipolelo dipolelo ka ho beha dikarete tsa mantswe ka nepo.

Ho nalanya mantswe le ditshwantsho: Hodisa leqephe e be A3. Dihlopheng barutwana ba beha dikarabong tse nepahetseng.

Ho nyalanya dikarolo tse pedi tsa dipolelo: Dihlopheng tsa bona barutwana ba nyalanya dikarolo tsa polelo.

Ho ingolla atikele ya bona ya koranta: E re barutwana ba ngole atikele ya koranta ya tlelase, e latelwe key a sehlopha pele ba ingolla ya bona.

Bukantswe: ebedisa bukantswe kamehla.

Bokgoni ba morutwana bot la supa seo ba tleng ho se etsa.

Ela hloko:

Ha ho ntse ho sebetswa, neha moetaapele dikarabo hore a kgone ho tataisa sehlopha ka nepo.

(65) Re kgutlela sekolong ka morao ho nako ya phomolo 2

O bala sengolwa sa moqoqo ka ho kgutlela sekolong temeng ya boraro.
O bala tse ngotsweng botong ya ditsebiso.
O etsa lenane la dintho tse hodima boto ya ditsebiso.
Tlatsa tlhahisoleseding e tswang lenaneng la mosebetsi.
Hlophisa mantswe mabokoseng a medumo (hl, we, ee, nna, ng).

(66) Seo re se etsang ha sekolo se tswa 4

O buisana ka dipapadi, le ditlwaelo.
O phethela lenane la mosebetsi la hae.
O ngola dipolelo ka mosebetsi wa kamora sekolo.
O ngola bukatsatsing ka ho kgutlela sekolong kamora phomolo.
O bala tjhate ebe o araba dipotso ka tjhate.
O etsa phousetara ho bapatsa papadi kappa tlwaelo ya hae.

(67) Lekunutu la Mosi 6

O bala sengolwa sa moqoqo.
O araba dipotso tse kgethwang ka sengolwa.
O fumana malatodi a mantswe a sengolweng.
O hopola tlhatlhhamano ya diketso ka ho nomora dipolelo.

(68) Maikutlo 8

O buisana ka mophetwa wa sehlooho.
O tshwantshisa pale.
O ngola bukatsatsing a kgutsufatsa pale.
O bala le ho roka thothokiso ka setswalle.
O etsesa motswalle karete mme o ngola thothokiso ho yona.
O hlophisa mantswe mabokoseng a medumo (ts, th, hl, ng, tl).
O ngola dipolelo ka mantswe ao a a neilweng.

(69) Ditaba tsa sekolo 10

O bala sengolwa lesedinyaneng.
O araba dipotso hodima sengolwa.
O hlopholla mantswe ka medumo ya oona.
O ngola mantswe ka nteterwana.

(70) Koranta ya ka 12

O buisana ka ditaba ho tswa lapeng, sekolong le ka metswalle.
O ngola mehopolo mmapeng wa monahano.
O bona mefuta ya dipolelo(pehelo, potso, taelo, kgotso).
O ngololla dipolelo ho puopehelo.
O ngola dipolelo ho bontsha meeleo ya mantswe a medumo e tshwanang.
O ngolla lesedinyana pale a sebedisa mmapa wa mohopolo.

(71) Bapala o ipaballetse 14

O bala sengolwa sa puisano.
O ngola qetello ya puisano.
O tlatsa dibudulwa tsa puo ho supa puopehelo.
O nyalanya nyamelo.
O hlophisa mantswe mabokoseng a medumo (ro, oo, nn, hle).

(72) Ba itseng? 16

O bua ka pheletso e ka lokelang pale.
O tshwantshisa pale e kgahlang.
O ngololla dipolelo a sebedisa puopehelo.
O kopanya medumo ho bopa mantswe a sebedisa medumo ya a.

(73) Lengolo la motswalle 18

O bala lengolo.
O araba dipotso ka lengolo.
O bona makgathe a nepahetseng.
O bona mahlalosonngwe.

(74) Mandla ke mampodi 20

O ngola karete e tlolang.
O sebedisa matshwao dipoleng ka nepo bona maemedi a nepahetseng.
Morabaraba wa mantswe ka dipapadi tse fapaneng.

(75) Letsatsi la Laeborari 22

O bala sengolwa ka laeborari.
O araba dipotso ka sengolwa.
O hlophisa mantswe mabokoseng a medumo.
O kopanya dipolelwana ho bopa dipolelo.
O sebedisa ... ho bopa mantswe.

(76) Re bala dibuka 24

O araba dipotso ka buka eo a e badileng.
O ngola dipolelo a bolela hore hobaneng a ratile buka.
O bona sehlooho le mongodi wa buka ka nngwe.
O lepa seo buka e buang ka sona.
O nomora dibuka kamoo a di ratang ka teng.

(77) Leeto la rona la diserekising 26

O bala sengolwa ka diserekisi.
O araba dipotso ka sengolwa.
O sebedisa maetsi ho phethela dipolelo.
O bona maetsi.

(78) Ho etsahetse eng ka Dan? 28

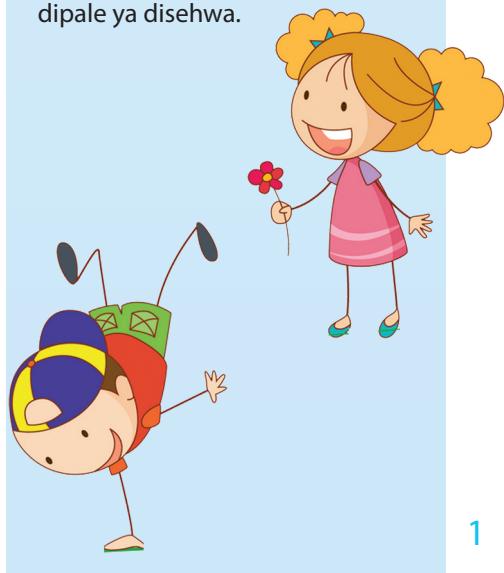
O tshwantshisa pale ya Dan diserekising.
O ngola buka tsatsing a ikentse Dan.
O bona maetsi bukatsatsing.
O bona seo leetsi le re bolellang ka neng, kae, jwang.
O bona leetsi le hhaloswang ke lehlahosi.
O bona medumo e tshwanang ka nepo.

(79) Ka medumo 30

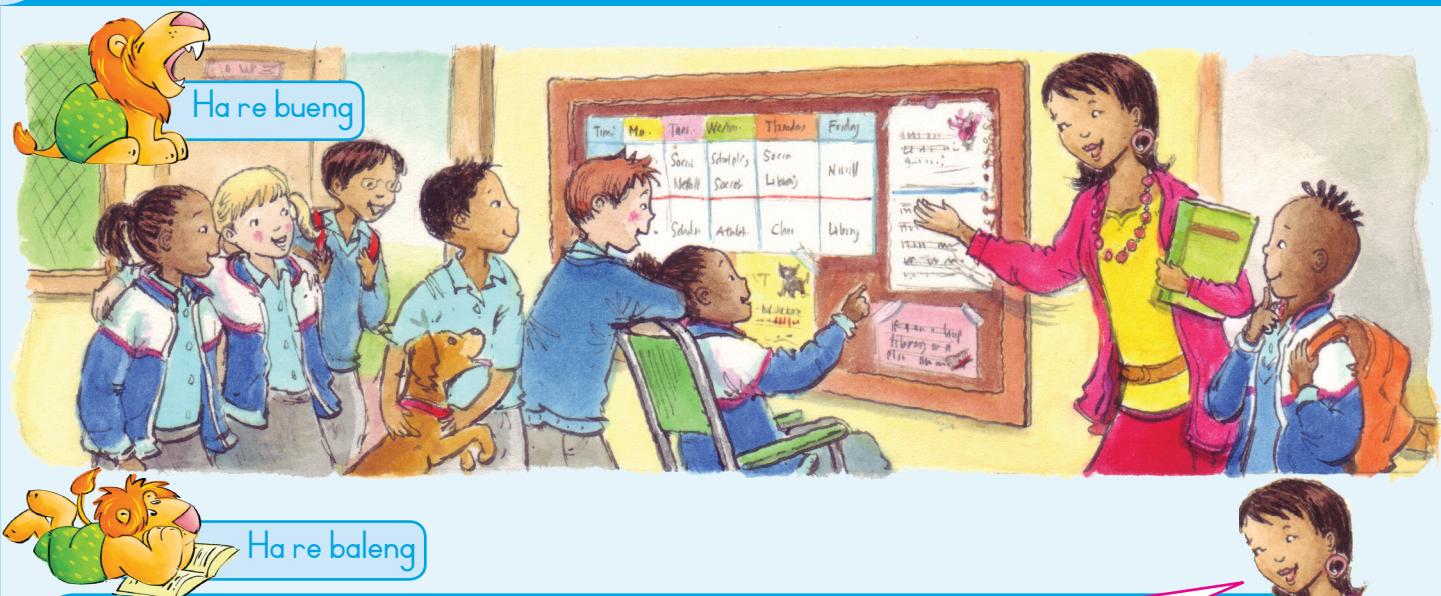
O nyalanya mantswe a medumo e tshwanang.

(80) Ho ngola pale ya hao 31

O bua ka morallo wa pale.
O ngola menahano bakeng sa pale tokisetsong ya pale.
O ingolla pale ya hae bukeng ya dipale ya disehma.

65 Re kgutlela sekolong ka morao ho nako ya phomolo

Dumelang bana ba sekolo.

Re a le amohela ka morao ho nako ya phomolo. Re karolong ya boraro ya pulo ya sekolo. Ke hopola hore le tla sebetsa ka thata. Ho a bata jwale. Haeba ba bang ba lona ba na le jeresi kapa jase tse le haellang, di tliseng sekolong hore re tsebe ho thusa bana ba se nang diphahlo tse futhumetseng.

Ha le ka sheba boto ya ditsebiso le tla hlokomela hore re na le dintho tse ngata tseo re tlo di etsang nakong ena ya selemo. Ke hopola hore le tla tla bohle ho tla nyakalla le rona.

Nako	Mantaha	Labobedi	Laboraro	Labone	Labohlano
1–2 Motsheare wa mantsiboya	Bolo ya matsoho	Bolo ya matsoho	Papadi ya sekolo Bolo ya maoto	Bolo Laeborari	Bolo ya matsoho
1–2 Motsheare wa mantsiboya	Mabelo	Papadi ya sekolo	Mabelo	Sehlopha sa mmimo	Laeborari

FUMANA
 Re fumane diborele tsa ngwanana.

Botsa ofising ya mothusi wa sekolo.

KATSEE LAHLEHILENG

Ha o fumana katse ya ka e ntsho e nang le matsoho a masweu, ke kopa o bone Lucy wa kereiti ya boraro.

Kereiti ya 3 e nka leeto
 la ho ya Diserekising.

Moqebelo 30 July

Tlelase ya kereiti ya 3 e tla be e rekisa kuku le dipompong ka labohlano
 la 21 Phupjane.

Ha o batla ho thusa laeborari ka nako ya ho bapala, bolella Mof. Ndlovu.

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Ngola lethathamo la dintho tse hlano tse ngotsweng botong.

Titjhere o kopile hore bana ba apare eng ha ba ya sekolong? Hobaneng?

Ha re ngoleng

Sheba lenane la diketsahalo tsa sekolo botong tlasa
matsatsi le dinako tsa diketsahalo tsohle.

Ka nako e feng	Matsatsi	Nako

Ha re ngoleng

Bala mantswe. Mamela medumo. Jwale sebedisa mantswe a
mahlano ho ngola dipolelo tsa hao bukeng ya hao ya ho ngolla.

sehloho

wela

nna

lengolo

rehela

sehella

Labohlano

ngodisa

wesa

bonna

sehlopa

wena

feela

banna

ngola

Mantswe a
tlwaelehileng

nako
hopola
bana
rona

TEACHER: Sign _____ Date _____

Ha re etseng

Bua le motswalle wa hao ka dipapadi kapa dintho tseo o di ratang.

Ha re ngoleng

Ditlhophiso tsaka	Nako	Mantaha	Labobedi	Laboraro	Labone	Labohlano
	1–2 Motshehare wa mantsiboya					
	2–3 Motshehare wa mantsiboya					

Ha re ngoleng

Ngola dipolelo tse tharo ka dintho tseo o di etsang hae ha o tswa sekolong.

Jwale ngola buka tsatsi hore o ne o ikutlwajwang ha o tla sekolong ka morao ho nako ya phomolo.

Dumela buka tsatsi

Letsatsi _____

Letsatsi:

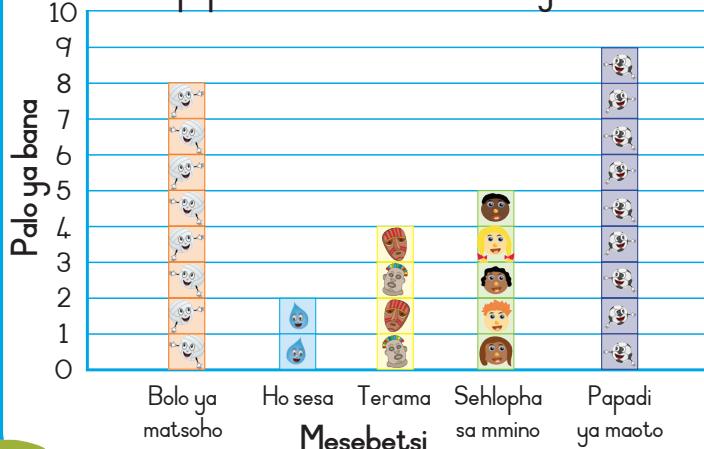

Ha re ngoleng

Sheba setswantsho
o arabe dipotso tse
latelang.

Dipapadi tsa ka morao ho nako ya sekolo

Ke eng papadi ya bohlokwa ka morao ho nako
ya sekolo?

Ke efe papadi eo bana ba sa e rateng haholo?

Ke bana ba bakae ba ratang terama?

Ke dife dipapadi tsa ka morao ho sekolo tseo o
di ratang?

Boikqathollo

Etsa tsebiso
ho phatlalatsa
papadi kapa seo
o se ratanq.

Phousetara
ya hao e
kgothalletsa
batho ho bapala
dipapadi kapa
seo o se ratanq.

TEACHER: Sign

Date

Le ha ho bata nakong tsa hoseng, ho tjhesa haholo motsheare wa mantsiboya. Ka nako ya ho bapala bana ba rata ho **matha** letsatsing.

Ba rata le ho **hlobola** dijeresi tseo ba di apereng ka hodima dihempe tsa bona.

Mosi o tjhesa haholo empa ha a rate ho hlobola jeresi. E pata lekunutu la hae. Mosi wa **batho** o **tjhesitse** hempe ya hae, e na le lesoba le leholo, o e tjhesitse ha a ne a e tereka. O dula a apere jeresi ho pata lesoba leo. Mme wa hae o tshepisitse ho rekela Mosi hempe e ntjha kgwedding e **tlang** hobane ha a na tjhelete hona jwale.

Mosi ke e mong wa **bahlodi tlelaseng** ya hae ka ho bala le dipalo. Titjhere wa hae o rata ho bontsha bana ba sekolo mosebetsi wa hae. "Joo, ke **mosebetsi o motle!**" bana ba **hoeletsa**. Ka nako ya tinare Mosi le **metswalle** ya hae Pam le Busi, ba bapala papadi ya bona ya bolekemaiatile.

Ha ba **kgutlela** ka **tlelaseng** ba a tjhesa ke ho **matha matha**, ba hlobola dijeresi empa Mosi yena ha a hlobole. Busi o **hlokometse hore** Mosi o **saretswe hape** o **tjhesa** haholo.

O sebela ba bang ka **ditsebeng**: "Kea **tseba** hore ke hobaneng o sa rate ho **hlobola** jeresi ya hao. Se **tshwenyeho** Mosi ke tla o fa dihempe tsa ka **tseo** ke sa di sebediseng."

Mosi o thabile hobane ha a sa tlamehile ho apara jeresi kgwedi e nngwe hape. Ha a sa tla tjha le ho kgathala hape.

Ha re ngoleng

Ha o qeta ho bala pale, etsetsa sedikadikwe tlhaku ya karabo e nepahetseng.

Mosi o ne a bapala le mang?

- A Busi le Pam
- B Bongi le Ati
- C Busi
- D Bongi

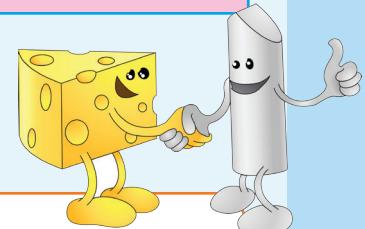
Pale ena e etsahetse ka nako e feng?

- A Hlabula
- B Mariha
- C Hwetla
- D Selemo

Kgetha lentswe le le leng le hlilosang Busi hantle. Fana ka karabo.

A	Ha a utlwé
B	O rata ho hlokomela ba bang
C	O bohlale
D	O kgenne

Sheba diratswana tsa pele tse tharo tsa pale ena. Fumana mantswe a mabedi a hanyetsanang le mantswe a na.

Dipolelo tsena di re bolella ka pale ya Mosi. Etsa dinomoro dipolelong tsena tse ka mabokoseng ho tloha ho 1 ho fihla ho 4 ho bontsha tatellano ya diketsahalo.

	Busi o tshepisitse ho fa Mosi hempe.
	Mosi o saretswe hobane hempe ya hae e na le lesoba ka morao.
	O tlamehile ho emela mme wa hae hore a fumane tjhelete e lekaneng hore a reke hempe.
	O tjhesitse hempe ya hae ka morao ha a ne a e sidila ka tshepe e sidilang.

Ha re bueng

Bua ka hore Mosi o ikutlwile jwang. O nahana hore Busi e ne e le motswalle e lokileng. Hobaneng? Etsa tswantshiso ya pale ena.

Ha re ngoleng

Inahanele o le Mosi. Ngola bukatsatsi o hlalosa hore ho etsahetseng kajeno.
Bolela hore o ikutlwile jwang.

Dumela bukatsatsi

Letsatsi _____

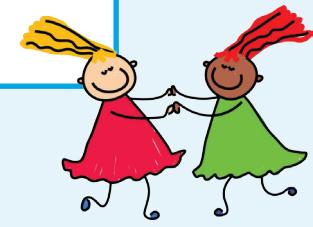
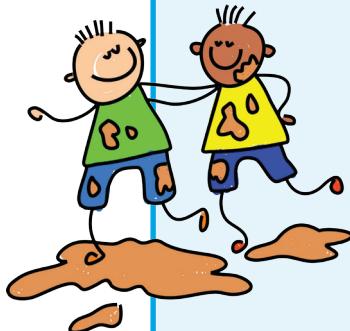

Ha re baleng

Bala thothokiso ena ka metswalle. E bale haholo le ba sehlopha sa hao.

Ke bua le motswalle
Ke tsamaya le motswalle
Re kopanetse sekgele le Puleng.
Ke matha le motswalle
Ke natefetswe le metswalle
Re ithuta mmoho.

Letsatsi:

Boikgathollo

Etsetsa metswalle ya hao e mmedi dikarete tsa setswalle. Re kentse thothokiso kareteng e le nngwe. O ka ngola thothokiso e kgutshwane kareteng e nngwe. Ngola lebitso la motswalle wa hao kareteng hodimo. Ngola lebitso la hao ka tlase.

Handwriting practice lines for the word 'Boikgathollo'.

Ha re ngoleng

motle

matha

hobaneng

mantsiboya

letsatsing

ditsebeng

hlompha

tlong

theoha

hlobola

tseo	batho	hlopheha	hoseng	tlelase

Mantswe a tlwaelehileng

empa
hobane
thabile
hape

TEACHER: Sign

Date

69 Ditaba tsa sekolo

Dinako tsa bana

**Sekolo se tlase sa Lesedi se hapa
moputso wa tlhwekiso hape!**

Tsena ka Jenny Smith

12 Phato 2015

Ke selemo sa bobedi bana ba Lesedi ba hlwekisa sebaka sa ho bapala.

Moqebelo o fetileng bana ba 60 ba tswang sekolong sa Lesedi ba hlwekisitse sebaka sa ho bapala se pela moo ba dulang. Bana ba phutha matlakala, ba a kenya ka mekotleng e fapaneng hore sekolo se rekise matlakala a ka sebediswang hape. Sekolo se tla sebedisa tjhelete ho reka dibuka tsa laeborari.

Mosuwehlooho Mof. Nkuna o re bana ba ithutile dintho tse ngata ka ho hlwekisa moo ho bapallwang. Pele ba ithutile ho hlokomela tikoloho ya bona, hape ba ithutile hore ke

pampiri le mabokese a feng a ka sebediswang hape.

Bongi Shabalala, morupelli wa Kereiti ya 3 o re: “Re ithutile tse ngata mme re natefetswe.” Dan Smit, morupelli wa Kereiti ya 3 wa moshemane o re, “Re sebeditse ka thata empa ho bile monate.”

Majoro o tla fa sekolo kgau ya tlhwekiso e ntle.

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Ke sekolo se feng se neng se le ditabeng?

Lebitso la pampiri e ne e le mang?

Pale e na e ne e le ka nako e feng?

Mosuwe hlooho wa sekolo ke mang?

Mosuwe hlooho o nahana hore e ne e le ntho e ntle ho hlwekisa sekolo.
Hobaneng?

Ha re ngoleng

Bala mantswe. Mamela medumo. Jwale sebedisa mantswe a mahlano ho ngola dipolelo tsa hao bukeng ya hao ya ho ngolla.

matlakala	ithutile	ballwang	sebetsa	hlwekisa
tlola	thata	salla	tswang	hwella
tloha	thaba	kolla	tseba	hlobola

Ha re ngoleng

Arola mantswe ana ho latela medumo ya yona.

Ngola mantswe jwale ho latela alefabe.

Mantswe a
tlwaelehileng
Moqebelo
papadi
leshome
mofuthu

Hl/oo/ho	
pampiri	
thata	
mosuwe	
sebetsa	

1	
2	
3	
4	
5	

TEACHER: Sign

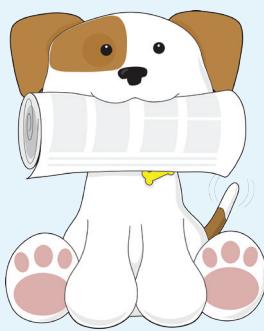
Date

Ha re etseng

Bua ka taba tsa
hao tsa lapeng
le sekolong, le ka
metswalle ya hao.
Ngola maikutlo
a hao mmapeng
o latelang wa
monahano.

Ditaba tsa lapeng

Ditaba tsa metswalle ya ka

Ditaba tsa ka

Ditaba tseo ke di ratang le
tsa dipapadi

Ha re ngoleng

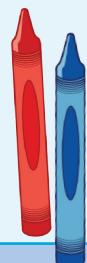
Ngola hore polelo tse latelang ke mefuta e feng ya dipolelo sebakeng se ka
letsohong le letona. Ngololla polelo o sebedisa matshwao a nepahetseng.

polelo

potso

taelo

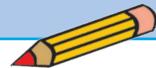
makalo

ke rata dipompong

Ke rata dipompong.

pehelo

thusa ke kotsing

dan o tle sekolong ka nako

Letsatsi:

na o rata dinonyana

Ha re ngoleng

Ngola polelo ka mantswe a latelang ho bontsha moevelo wa ona.

bona	
lewatle	
bona	
mane	

Boikgathollo

Sebedisa dintlha tseo o di ngotseng ka taba tsa hao ho o thusa
ho ngola pale ya koranta.

Tlatsa lebitso la koranta

Sehlooho kapa lebitso la taba

Tlatsa lebitso la hao

Letsatsi

Ho etsahetseng?

O ikutlwajwang ka se etsahetseng?

E etsahetse kae?

Etsa setshwantsho ho bontsha pale ya hao

TEACHER: Sign _____ Date _____

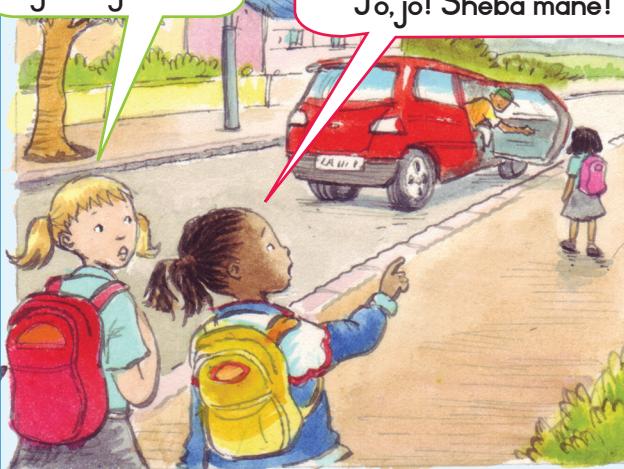
Ha re baleng

Tlatsa dipudulwana tsa mantswe ho bontsha hore na
Jabu le Dan ba reng ha ba buisana.

Ha o ka tla le nna ke
tla o fa dipompong.

Ke thabile ke nako
ya ho ya hae.

Le nna. Ha re tsamaye
kapele ho ya hae.
Jo, jo! Sheba mane!

Ha Bongi le Ati ba tloha sekolong
kajeno, ba bone koloi pela ngwanana e
monnyane.

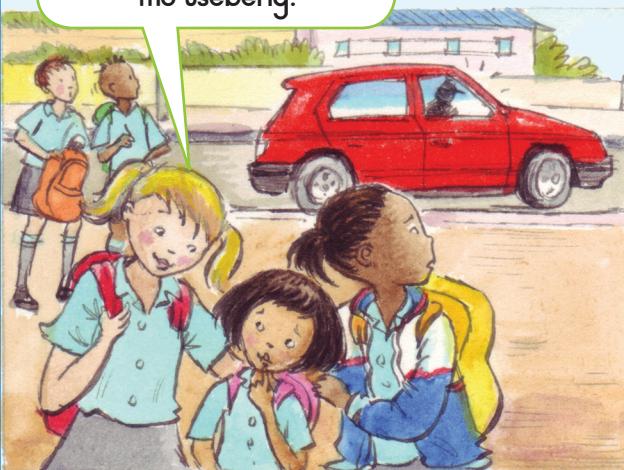
1

Jo ausi. O ka se
tsamaye le yena.

2

Tlo le rona. O se kene
koloing le motho eo o sa
mo tsebeng.

Bongi le Ati ba bitsa ngwanana e
monyenyanne. Ba tsamaya le yena.

3

Sam le Jabu ba ngotse nomoro moo ho
ngolwang dinomoro tsa makoloi.

4

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Tlatsa puo ya dipudulwane ho bontsha hore Jabu le Sam ba itseng puisanong ya bona. Jwale ngola qetelo ya pale, o bontsha hore o nahana hore ho etsahetseng kamorao ho moo.

O nahana hore Ati le Bongi ba ne ba kgathalla ngwanana e monyenyan? Hobaneng o nahana jwalo?

Ha re ngoleng

Bontsha botona le botshehadi ba mantswe a na.

moshanyana

morwetsana

ntate

monghadi

abuti

nkgono

monna

rangwane

mohlankana

mme

ausi

ntatemoholo

mosadi

mmangwane

mofumahadi

ngwanana

Mantswe a
twaelehileng
lerato
seha
robedi
bohloko

bonna

hoo

tsoohle

rona

rora

moo

nna

hoohle

ro

oo

nn

hle

boohle

boomo

nnake

roka

rona

TEACHER: Sign

Date

15

Ba itseng?

Ha re etseng

Dihlopheng tsa lona , bala qetelo ya pale eo o e ngotseng leqephetshebetson le kapele. Ke qetelo e feng e monate ho feta tsohle? Etsang tshwantshiso ya pale e monate ho feta tsohle.

Ngola hore ba reng ha ba sebedisa matshwao a nepahetseng a puo.

Ha re ngoleng

O se tsamaye le batho bao o sa ba tsebeng.

Jabu o itse: _____

Ke rata terama le ho bina.

Bongi a re: _____

Hlokomela!

Busi a hoeletsa: _____

Na re tshwanetse ho isa ngwana e monyenyanе hae?

Ann o botsitse: _____

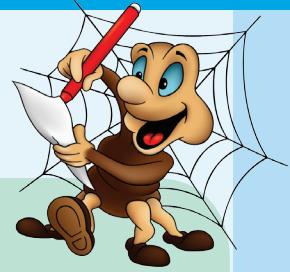

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Na o ka etsa mantswe a makae ka ho kopanya medumo?
A ngole ka letsohong le letona.

o

m	tho	mo
m	rena	
b	lo	
leh	la	
th	la	
m	shemane	
m	nna	

A purple butterfly is flying near the center of the page.

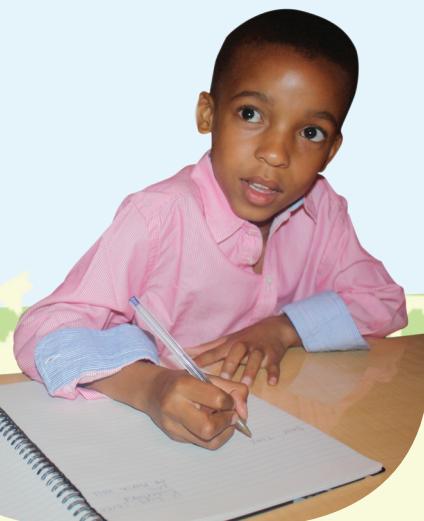
a

m	tha	
r	ta	
b	na	
f	na	
s	la	
h	ta	
l	ta	
n	la	

TEACHER: Sign _____ Date _____

Ha re baleng

24 Jupiter Street
Marsville
2033
14 Phato 2015

Dumela Dan

O ipatile, ke kgale ke qetetse ho bua le wena. Ke batla ho o bolella ditaba tse monate. Ke hapile mohope wa bommampodi. Ha jwale ke mmampodi wa dilemo tse ka tlasa 9. Ke ne ke sa nahane hore nka hapa moputso. Ke ne ke tshositswe ke moshemane e mong ea moholo ho nna ka dilemo.

Ke ile ka emisa ho nahana ka yena, ka nahana ha morao ka nako eo ke ikwetlisitseng ka yona. Ka utlwa metswalle e bitsa lebitso la ka, ka tseba hang hang hore ke mohlodi tlhodisanong.

Ke nahana hore bana bohle ba tlamehile ho ikwetlisetsa karate. Ha ho mang kapa mang ya ka re kgathatsang. Ho molemo ho ipoloka o kwetlile o phela hantle.

Papading ya karate ke ithutile hona. Sena ha se bolele hore ke rata ho lwana empa nka etsa hore motho a kgaotse ho ntlhekefatsa.

Ke kopa o tle o ntjhakele.

Motswalle wa hao

Mandla

Letsatsi:

Ke mang ya ngotseng lengolo?	
O ngotse lengolo ka tsatsi le feng?	
Mongodi o file Dan ditaba di feng?	

Mantswe a
tlwaelehileng
ditaba
ntho
bana
dula

Mongodi o nahana hore karate ke ntho e ntle ho bana hore ba ithute. Hobaneng?	

Kgetha, mme o etsetse sedikadikwe lentswe le nepahetseng.

Ha re ngoleng

Ngwanana o/ba mathela hae.

Bana ba/o karateng.

Thabo ke/ba mammpodi.

Bonolo o/ba isa bana hae.

Ha re ngoleng

Fumana mantswe a nang le moevelo o tshwanang le mantswe a ngotsweng ka botenya, o a ngole dibakeng tse siilweng.

bobebe

latswehang

bulehile

otile

Mantswe a nang le
moevelo o tshwanang.

Re jele dijo tse monate mantsiboya.	
Ke fumane dipalo tsena di le bonolo ho di ngola.	
Noka e ne e le kgolo.	
Ngwana o ne a le mosesane haholo.	

$$12 - 6 = 6$$

TEACHER: Sign

Date

Ha re etseng

Romella Mandla (ba bang ba metswalle ya hao) karete e mo babatsang.
Ngola molaetsa wa bohlokwa ka hara karete.

Ngola polelo tse pedi ka ntho tseo o ka di etsang hantle.

Ha re ngoleng

Ha re ngoleng

Bala mantswe. Mamela medumo.

monna	dumela	bolo	kula	shwa
banna	dula	bopa	kuka	shwalande
bonna	dutla	boka	kutu	shwahla

Letsatsi:

! ? .

Ha re ngoleng

Tlatsa matshwao a nepahetseng qetellong ya dipolelo tsena.
Sebedisa potso (?) kapa makalo (!) kapa kgutlo ().

Mandla re a o lebohela ho ba mohlodi !

Na Mandla o na le lebanta le letsho la karate

Re hloka ho ithuta ho itshireletsa

Mandla o ngotse lengolo neng

Mandla o dula kae

Ha re ngoleng

Bala polelo e nngwe le e nngwe, sehella lentswe le emelang
lebitso leo o ka le sebedisang sebakeng sa lentswe le sehelletsweng.

Mandla o na le lebanta le letsho la karate.

o	ba	re	di	rona	se
---	----	----	----	------	----

Bongi le nna re tjhaketse Pam.

re	ba	o	di	wena	se
----	----	---	----	------	----

Sehlopha sa bolo ya matsoho se tla etela Durban.

re	o	di	wena	ba	se
----	---	----	------	----	----

Ntja e tlide ka tlelaseng kajeno.

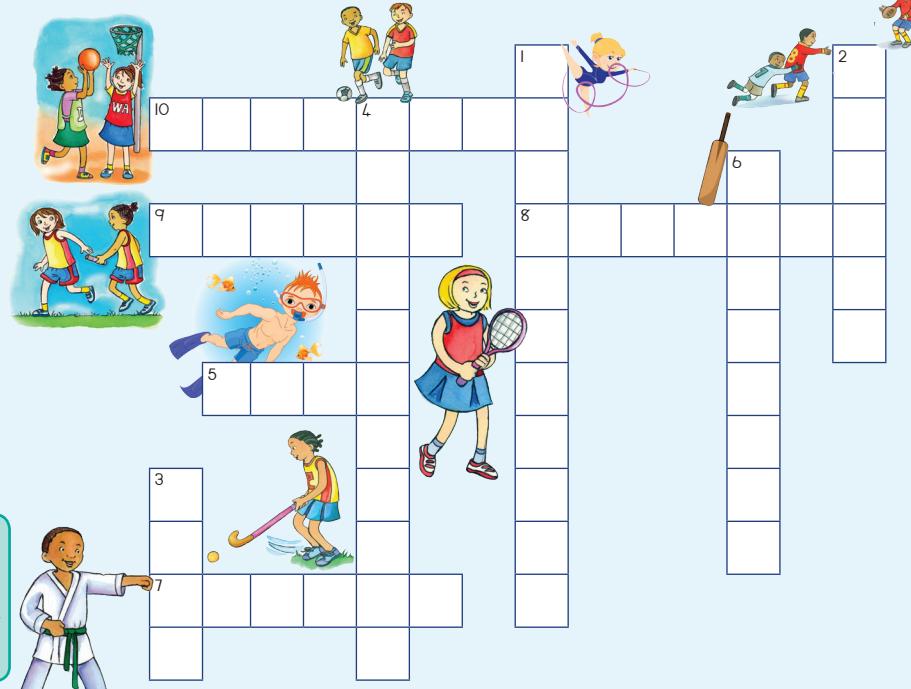
e	o	ba	yena	ba	se
---	---	----	------	----	----

Mosi o ne a hloka jeresi.

o	ba	yona	se	wena	se
---	----	------	----	------	----

Boikgathollo

TEACHER: Sign

Date

21

Ha re baleng

Beke e nngwe le e nngwe bana ba ya laeborari ha sekolo se tswa. Ba rata ho ya laeborari. Titjhere o rata ho ba balla dibuka ka laeborari. Pam le Busi ba rata ho thusa ka laeborari ka nako ya phomolo ka Labobedi le Laboraro. Ba rata ho paka dibuka ka makgethe dishelefong. Ba tempa dibuka tseo bana ba yang le tsona hae ka setempe.

Ho dumelletswe hore ngwana e mong le e mong a ye hae ka buka tse pedi. Pele o ka nka dibuka tse ding o lokela ho kgutlisa tseo o di kadimileng. Busi le Pam ba bala buka tse pedi bekeng e nngwe le e nngwe.

Ba ya laeborari ho etsa mosebetsi wa sekolo. Ho thotse hamonate moo, mme ha o dumellwe ho ja ka laebori. Ho na le khomputa. Busi le Pam ba ithutela ho e sebedisa. Ba dumelletswe ho sebedisa khomputa metsotsi e 20 feela.

Ha re ngoleng

Araba dipotso tsena.

Busi le Pam ba sebetsa ka laeborari ka matsatsi a feng?	
---	--

Ba etsa mosebetsi o feng ka laeborari?	
--	--

1	
---	--

2	
---	--

Ba dumelletswe ho sebedisa khomputa nako e kae?	
---	--

Letsatsi:

Ha re ngoleng

loma

rona

hola

kokota

aka

hoseng

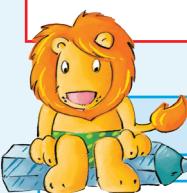
ala

kopa

Ha re ngoleng

Bapisa mantswe a ka letsohong le letshehadi le a ka letsohong le letona ho etsa polelo.

O ne a le morao sekolong hobane

motlakase o ne o timme.

O ka se sebedisi khomputa

hobane ha o rate ho etsa
mosebetsi wa sekolo.

O feitse hlahlobo hobane

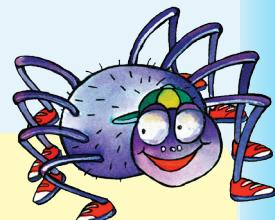
o tsohile motsheare.

Ha re ngoleng

O ka etsa mantswe a makae ha o hokanya medumo mmoho?

A ngole sebakeng se latelang.

le

lo

lengolo

se

di

spider

mo

di

ba

di

ma

lo

le

pe

mo

lo

TEACHER: Sign

Date

23

Ha re etseng

Ngola ka buka eo o e ratileng.

Sehlooho:

Mongodi:

Bolela hore buka ena e bua kang?

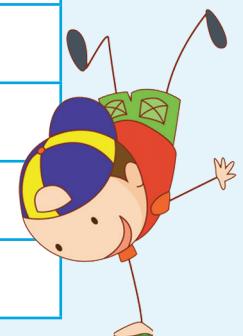

Etsa setshwantsho ho bontsha hore
buka e bua ka eng.

Ha re ngoleng

Ngola polelo tse tharo ho bontsha hore o ratile eng ka buka.

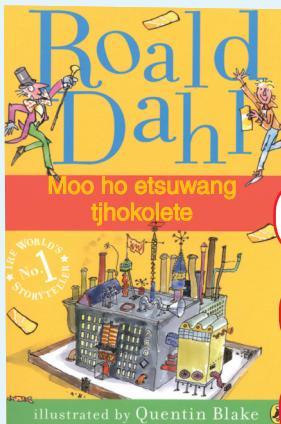

Letsatsi:

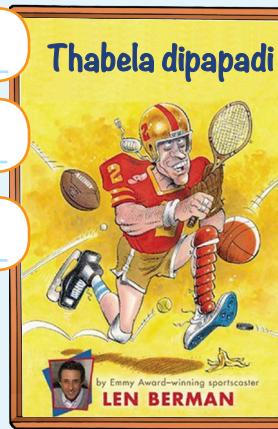
Boikgathollo

Sheba buka tsena hantle le motswalle wa hao. Wena le motswalle wa hao le fumane dihloho tsa buka tsena, le bangodi ba tsona. Bolela hore buka e nngwe le enngwe e bua ka eng. Ke buka di feng tseo o ka ratang ho di bala? O ya Laeborari hobaneng? Ke eng o sa ye Laeborari o ilo bona hore na o ka nka tse ding tsa dibuka tsena.

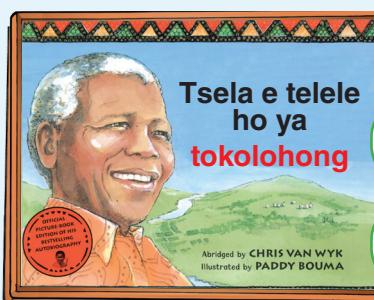
Sehlooho

Mongodi

Sehlooho

Mongodi

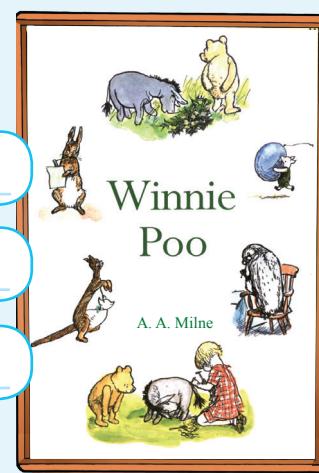
Sehlooho

Mongodi

Sehlooho

Mongodi

Sehlooho

Mongodi

TEACHER: Sign

Date

25

Leeto la rona la diserekiseng

Ha re baleng

Letsatsi la rona le leholo le fihlile. Diserekise di ne di le toropong, bana ba kereiti ya boraro ba ne ba le beseng ho ya diserekiseng. Ra fihlala tenteng e kgolo.

Titjhere: Ebang mmoho hore le se ke la lahlehelana.
Ha o ka lahleha, ema ofising ya ditekete
haufi le moo ho kenwang, re tla o fumana
moo.

Jabu: Aa! Sheba na setshehis se tsamaya
hodima eng.

Bongi: Ke rata ditlhapi ha di tantsha.

Ati: Na re ka kgonna ho ya haufi le ditau ka mora dipapadi?

Sam: Ho tla etsahala eng ha e ka phonyoha?

Busi: Aa, ke rata ho etsa diakrobatics tjena!

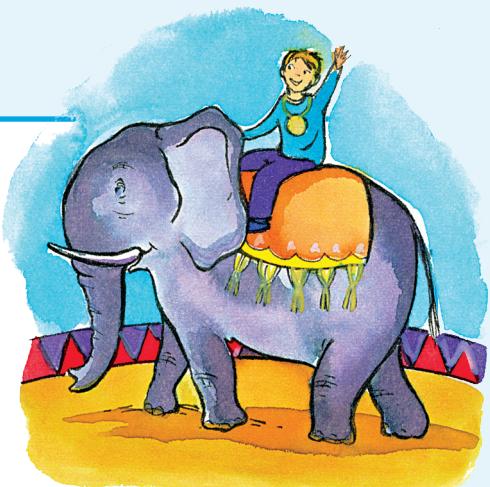
Titjhere: Dan o kae?

Sam: Ha ke tsebe.

Titjhere: Kapele! Tsamaya o shebe haufi le ofisi ya ditekete.

Pam: Sheba! Sheba! Ke yane! O palame tlou!

Titjhere: O morena ka! Ha ke kgolwe!

Ha re ngoleng

Bala mantswe. Mamela medumo.
Jwale sebedisa mantswe a mahlano ho ngola
dipolelo tsa hao bukeng ya hao ya ho ngolla.

tsamaya	papadi	bana	bina
letsatsi	panyapanya	banana	bitsa
tsoma	patsi	batho	bidikisa

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Ngola dikarabo dibakeng tse silweng.

Ke eng seo ngwana ka mong a se ratileng diserekising?

Jabu	Bongi	Ati	Busi

Ho etsahetseng ka Dan?

Ngola qetelo ya pale. Ngola hore titjhere le Dan ba itseng.

Titjhere:

Dan:

Mantswe a
tlwaelehileng

hola
lebone
letsatsi
leholo

Ha re ngoleng

Sebedisa maetsi ho qetella dipolelo.

Seha mola ka tsia mantswe a re bolellang ka ketso.

bapala

tsamaya

hoeletsa

palame

kgannetse

Dan o palame tlou ka thabo.

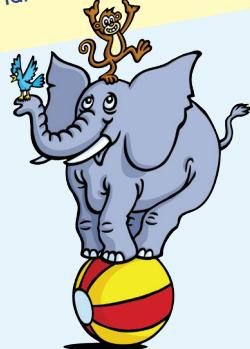
Bana ba _____ haholo ke thabo.

Setshehisa se _____ ka hloko hodima thapo.

Tlhapi e _____ ha monate ka bolo.

Re _____ hae ha bohloko ka bese e tshehla.

Mantswe a hlilosong ketso
a bitswa maetsi. A re bolella
ka ketso kapa se etswang.
Mahlalosi a hlalosa ketso.

TEACHER: Sign

Date

78 Ho etsahetse eng ka Dan?

A cartoon illustration of a lion with a large mane, wearing green shorts with yellow spots. The lion is standing with its arms raised in excitement or triumph.

Ha re etseng

Tshwantshang papadi moo Dan a bolellang metswalle ya hae hore ho etsahetseng ho yena ha a ne a le serekising. E mong wa lona o tla nka sebaka sa titjhore.

Etsa e ka o Dan. Ngola bukatsatsi ka nako ya hao ya ho ba diserekising.

Ha re ngoleng

Buku tsatsi

Letsatsi

Ha re nqoleng

Sehella mantswe a hlilosang ketso a ngotsweng ka hara buka tsatsi ya hao.
Ngola mantswe a hlilosang ketso a tsheletseng tafoleng ena.

Ha re ngoleng

Mahlalosi a thaletsweng mola ka tlase a re bolella ka eng, kae kapa hore ketso e etsahetse jwang! Ngolajwang, neng kapa kae pela polelo. Jwale etsa sedikadikwe ho potoloha leetsi le hlaloswang ke lehlalosi.

Jabu o ja dijo tsa motsheare **kaapele**.

Jwang

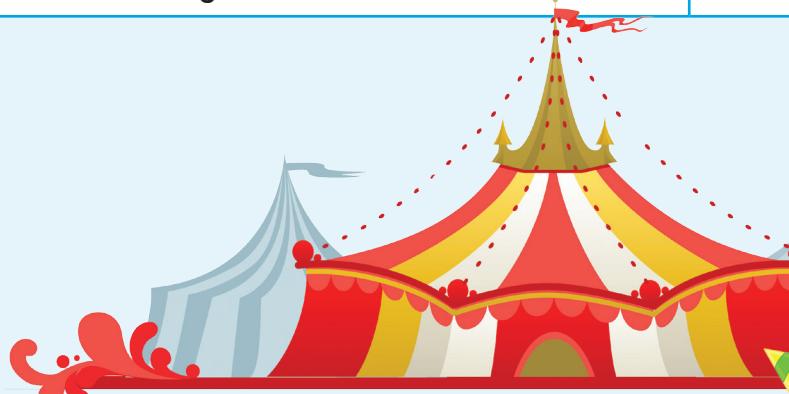
Pam o atisa ho bala dibuka tse buang ka diphofolo.

Dan o re bolella ka motlotlo ka papadi ya diserekisi.

Ka mehla re tsamaya ka maeto a sekolo.

Tlou e ne e bapala ha monate diserekising.

Bana ba ile ba tsamaya butle. Ka mora diserekisi.

Ha re ngoleng

Etsa sedikadikwe lentsweng le nepahetseng ho e nngwe le e nngwe ya dipolelo tsena.

Ke rata ho **pheta/phetha** pale.

Ke tsamaya ka **tsela/tshela** e le nngwe ho ya sekolong.

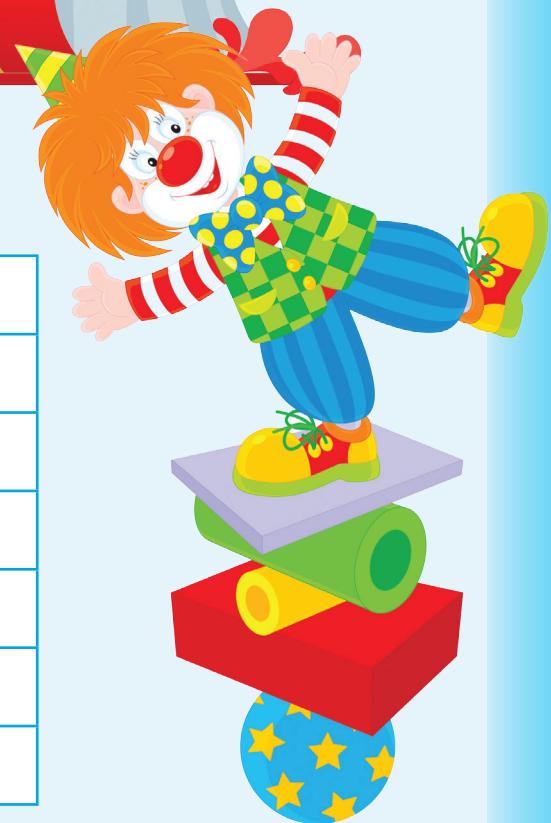
Ke ya diserekising ka **maoto/maeto**.

Sekepe se sesa **lewatleng/sefateng**.

Ke tla o bona ka **moso/ka mose**.

Ha ke a tsoha **hantle/hempe** kajeno.

Ke nkile **hora/hare** ho fihla moo.

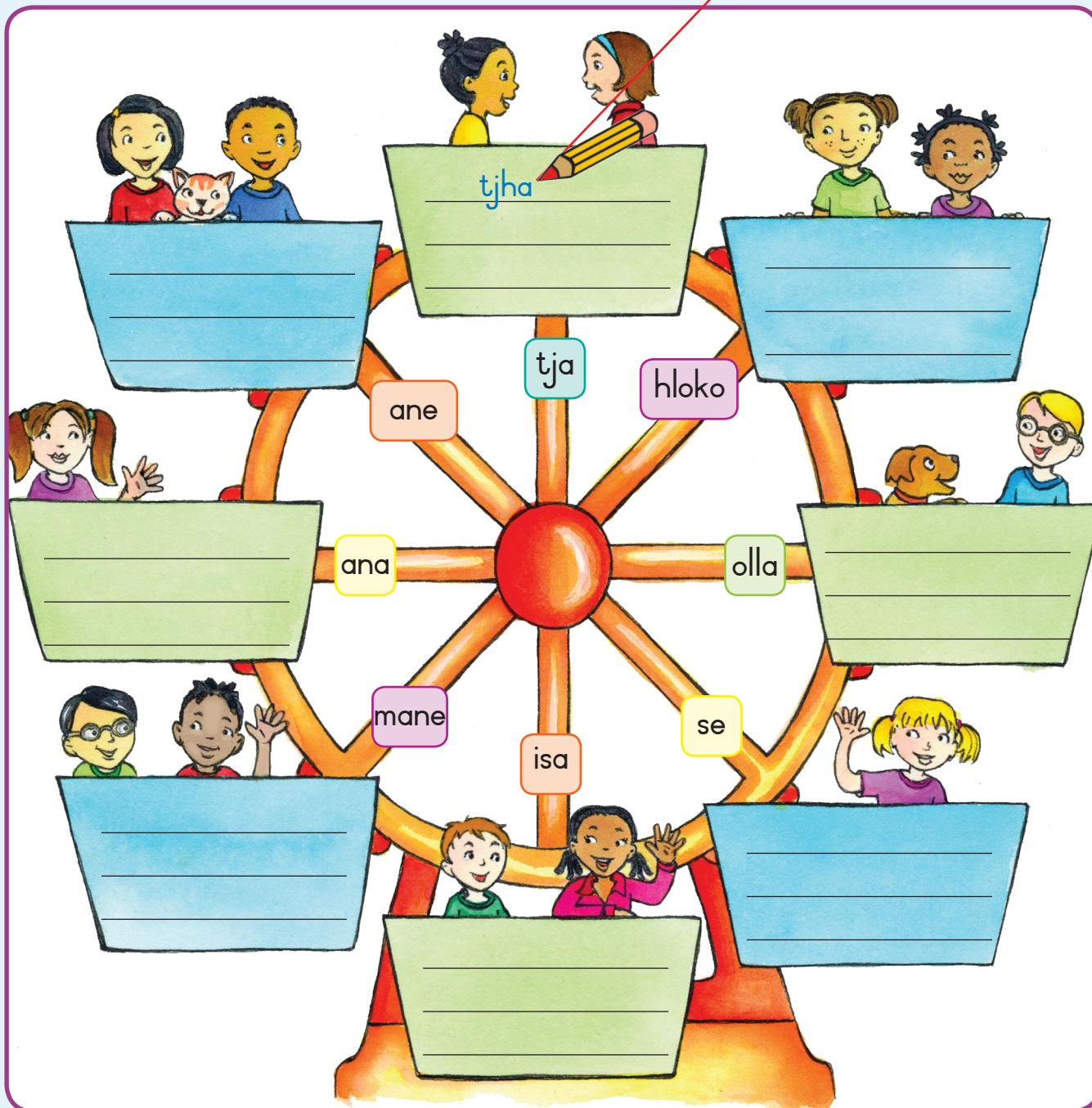

Boikgathollo

Thusa ngwanana enwa ho fumana tsela ya ho ya hae.

pula	tjhitja	boloka	fumana	ngwanana	thata	lofo	nama
bohloko	nonyana	mahwasha	podí	sehlopha	mooki	fumane	hlodisa
jase	hlwekile	retoloha	fatshe	bokolla	tjha	tshila	lekane

Ho ngola pale ya hao

Ha re bueng

Buisana le metswalle ya hao ka pale eo o batlang ho e ngola.
Jwale fana ka maikutlo a hao leqepheng lena.

Moralo wa pale ya ka

Dibapadi le tikoloho.

Dibapadi ke bo mang paleng ya hao?

Pale ena e etsahala hokae?

Pale ena e etsahetse neng?

Qalo

Ho etsahala eng qalong ya pale?

TEACHER: Sign _____ Date _____

Bohare

Ho etsahala eng bohareng ba pale?

Qetelo

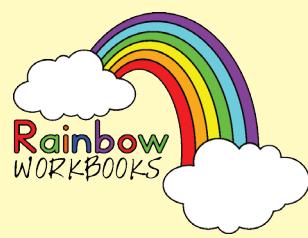
Pale e qetella jwang?

Boikgathollo

Iketsetse buka ya hao. Seha leqephe le latelang la buka ena.
Seha mathebeng a meleng. Mena leqephe meleng. Ngola sehlooho
sa buka leqepheng le ka ntle. Ngola lebitso la hao ka tlasa
sehlooho, hobane o mongodi wa pale. Etsa setshwantsho leqepheng
le ka ntle la buka. Jwale ngola pale ya hao ka hara buka.

KAMORA BUKA

DITABA TSA MONGODI

Ngola lebitso la hao

Dilemo tsa hao

Moo o dulang

8

MOHATO WA 4: Seha moleng o motenya kamora hoba o kenyu setipolaro bukeng ya hao

BOKANTLE BA BUKA

Taka setswantsho mona.

Ngola lebitso la buka mona.

Ngola lebitso la hao (o mongodi).

1

MOHATO WA 2: Mena mathebang moleng

5

Tswela pele ka pale ya hao mona.

7

Ngola bohare ba pale ya hao mona le
ledepheng la 5.

.

Taka setswantsho mona.

.

Taka setswantsho mona.

Taka setshwantsho mona.

Taka setshwantsho mona.

Qala ho ngola pale ya hao mona.

Phethela pale ya hao.

2

7

3

9

Tswela pele ka pale ya hao mona.

Ngola se eetsachalang phelletsong ya pale ya hao.

Tdka setshwantsho mona.

Tdka setshwantsho mona.

Tema 6: Ho dula toropong

Kotara 3: Dibeke 5 - 10

81) Bophelo ba ditoropong 36

O bala sengolwa ka Jim o ya toropong.
 O sebedisa setshwantsho sa boloko ba difolete ho bontsha kamano.
 O bua ka se etsahalang foleteng ka nngwe.
 O tlatsa maetsi a nepahetseng ho hhalosa se etsahalang foleteng ka nngwe.

82) Dibaka tseo re dulang ho tsona 38

O bua ka mmapa.
 O araba dipotso hodima mmapa.

83) Jim o romella metswalla ya hae e-mail 40

O bala e-mail.
 O sebedisa makopanyi ho kopanya dipolelo.
 O bona malatodi.

84) Motswalle ya Jim o ngola molaetsa 42

O bala sengolwa sa e-mail.
 O araba dipotso hodima email.
 O sebedisa maetsi ho phethela dipolelo. O bona makgathe dipolelong (lejwale kapa lefetile).
 O sebedisa masupi.

85) Re fumana tsela ya rona 44

O bala mmapa.
 O araba dipotso hodima mmapa Supisa tsela ka ho ngola dibaka tse itseng mmapeng.
 O bona matshwao a tsela le ho bolela seo a se emetseng.

86) Moo ke dulang 46

O ngola atere onfolopong.
 O sebedisa makopanyi ho kopanya dipolelo.
 O bona mabitsobito.
 O tlatsa karete ya memo bakeng sa konsarete ya sekolo.
 O takha mmapa a supa tsela.

87) Ho bontsha tsela 48

O mamaretsa dibakeng tse mmapeng.
 O buisana ka mmapa le motswalle.
 O buisana ka dibaka tse bolokehileng le tse sa bolokehang.
 O araba dipotso hodima mmapa.

88) Bala ka hloko 50

O botsa le ho nehelana ka tshupo ya tsela mmapeng.
 O arola mantswe ka medumo.
 O nomora mantswe ka nteterwana.
 O bala papatso.
 O araba dipotso ka papatso.
 O rala papatso.

89) Kotsi ya koloi 52

O bala pale e setshwantshong.
 O tlatsa dipudula tsa puo ho phethela pale.
 O noha le ho ngola pheletso ya pale.
 O hlophisa mantswe mabokoseng a medumo a nepahetseng.
 O bala mantswe ebe o mamela medumo.
 O bona le ho nyalyana maemedi.

90) Ho etsahetseng? 54

O bona tatellano ya pale.
 O bapisa ditshwantsho tse pedi mme a bone phapang.
 O tlatsa foromo ya kotsi ka ho tlatsa tlhahisolededing.

91) Konsareteng 56

O bala tsamaiso ya konsarete ya sekolo.
 O buisana le motswalle ka tsamaiso.
 O araba dipotso hodima tsamaiso.
 O takha phousetara ho bapatsa konsarete a bolela tsohle ka yona.

92) Baeti konsareteng ya rona 58

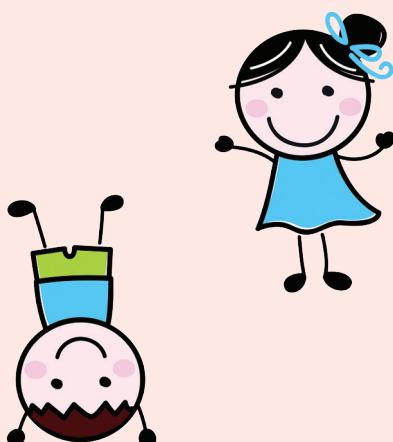
O bala taba ya lesedinyana.
 O araba dipotso hodima taba ya lesedinyana.
 O hlophisa mantswe mabokoseng a medumo a nepahetseng (th, d, ts, h).
 O bona mabitso le makgethi a siyo mme o a sebedisa ho phethela dipolelo.

93) Dan ya makatsang 60

O bala sengolwa ka Dan.
 O ngola thaloso ya Dan.

94) O buisana ka mmapa wa Afrika Borwa 62**95) Ditshwantsho tsa disehma 63**

Buisana ka moralo wa pale.
 O tlatsa mehopolo bakeng sa pale ka dihlooho tse nehelaweng.
 O etsa buka ya disehma.

Ha re baleng

Jim o fallela toropong

Ntate wa Jim o fumane mosebetsi o motjha jwale ba lelapa la hae ba ile ba tlameha ho falla. Jim o ne a sulafalletswe ke ho siya metswalle ya hae sekolong. O ne a tlamehile ho ya sekolong se setjha.

Bophelo ba toropong bo fapane hole le bophelo ba mahaeng. Ho na le batho ba bangata ba dulang toropong, le sephethepheth se sengata.

Seterateng o bona batho ba bangata ba kganna, ba tsamaya ka diterene le di tekesi ho ya dibakeng tse ngata. Batho ba bangata ha ba na dijarete hobane ba dula ka hodima meaho e meholo, e melele.

Jim o dula moahong wa bobedi, foleteng ya 2A. O dula pela sekolo hore a tsebe ho tsamaya ka maoto ho ya sekolong.

Jim o lahleha ka mehla hobane ho na le diterata tse ngata tse tshwanang. Motswalle wa hae Thandi o a mo thusa ha a lahleha. O dutse toropong dilemo tse pedi.

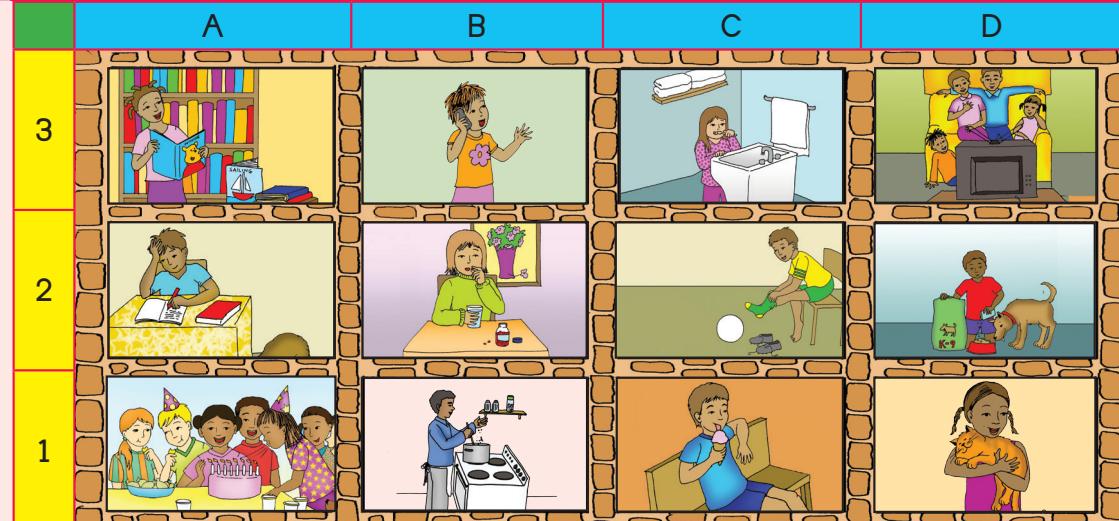

Ha re ngoleng

Sheba hore batho ba etsang difoleteng. Ditshwantshong re nomorile difoletse tsohle. Ho na le meaho e meraro ho tloha ka hodimo. Karolo e nngwe le e nngwe e na le difoletse tse nne. Karolo e nngwe le e nngwe e na le nomoro, folete e nngwe le e nngwe e na le tlhaku ya alefabete.

Tafole e latelang e na le ntho tsohle tseo batho ba di etsang. Bontsha hore mosebetsi ona o tswa foleteng e feng. Sebedisa nomoro ya karolo ya folete (kholomong e ka letsohong le letshehadi) nomoro ya folete (e moleng e moputswa ka hodimo).

Letsatsi:

Jim o etsa mosebetsi wa sekolo.	2A	Ngwanana o nwa moriana.		Ngwanana o bala buka ya hae ya laeborari.
Bana ba na le mokete.		Moshemane o apara diaparo tsa bolo.		Monna o a pheha.
Ngwanana o hlatswa meno		Moshemane o ja aesekirimi.		Ngwanana o tshwere katse.
Ngwana o bua founung.		Moshemane o fepa ntja.		Ba shebile TV.

Jwale tlatsa mantswe a siyo ho qetela dipolelo.
Tlatsa mantswe a siilweng ho qetela dipolelo tse latelang.

Ba		TV.
O		founung.
Moshemane		le ntja.
Moshemane o		aesekirimi.
Thandi		buka.

TEACHER: Sign _____ Date _____

Dibaka tseo re dulang ho tsona

Ha re baleng

Sheba mmapa o bue ka dibaka le meaho e hlahileng ditshwatshong tse latelang. Supa hore o bona eng bolokong bo bong le bo bong.

	A	B	C	D
6	matlo	matlo	banka	mmaraka
5	sekolo	phaka	sepetlele	mabenkele
4	lebala la dipapadi	letamo la ho sesa	kereke	seteishene sa terene
3	moo ho jelwang	keretjhe	laeborari	difolete
2	matlo	mabenkeleng	seteishene sa maponesa	seteishene sa setima mollo
1	serapa sa diphofolo	karatjhe	posong	boemaofofane

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Bolela hore dibaka tsena di hokae. Sebedisa dinomoro tse tshehla tse ka letsohong le letshehadi mmapeng le dinomoro tse putswa tse ka hodimo.

Tleliniki e ho kae?	2A	Sepetlele se hokae?	
Laeborari e hokae?		Mapoleseng ke hokae?	
Setimamollong ke hokae?		Difolete di hokae?	
Sekolo se hokae?		Serapa sa diphoofolo se hokae?	
Ke boloko bo fe bo nang le difate tse ngata?		Seteishene sa diterene se hokae?	

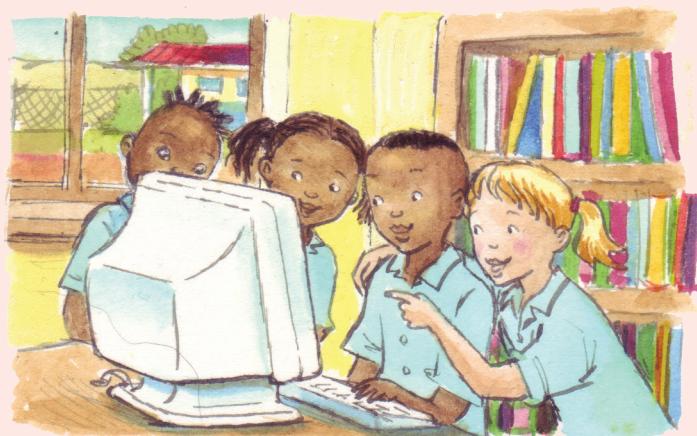
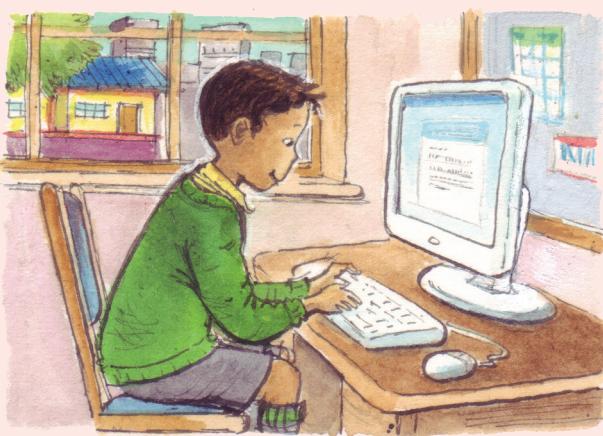
Ha re ngoleng

Bua le motswalle wa hao ka baka tse fapaneng mmapeng. Arabang dipotso tsena mmoho, le tlatsi dikarabo.

Bolela dibaka tse pedi tse <u>pela sekolo</u> .	
Bolela dibaka tse pedi tse <u>tobaneng</u> le kereke.	
Ke sebaka sefe se <u>ka pela bodulafofane</u> ?	
Ke sebaka sefe se <u>mabapi</u> le sekolo?	
Folete di hole kapa <u>pela sekolo</u> ?	
Sekolo se <u>pakeng</u>	le
Ha ho ne ho na le mollo sekolong, koloi ya setimamollo e ne e tshwanela ho tsamaya sebaka se sekae? Bala maboloko.	
O ka rata ho dula kae? Bolela, hobaneng o kgetha moo.	

TEACHER: Sign _____ Date _____

Ha re baleng

Ho:

Bongi@library.com, jabu@library.com, Ann@library.com, Sam@library.com

Ho tswa:

Jim@school.com

1 Lwetse 2015

14:22

Ka ditumediso Bongi, Ati, Sam le Jabu

Ke se ke dula toropong jwale. Ke thabetse hore nka sebedisa khomputa ya sekolo jwale, ke tla le romella molaetsa ha ke le hopotse kaofela ha lona.

Ho na le sephethepheth se sengata toropong. Ke qadile ho kena sekolo, sekolong se setjha. Sekolo sa teng se seholo haholo. Re na le bana ba 1000. Sekolo se pela moo ho seswang teng. Ka mora tinare ke ithutela ho sesa.

Ke na le motswalle e motjha, lebitso la hae ke Thandi. O ka kereiting ya ka. Ha ke lahleha sekolong o a nthusa.

Ke dula difoleteng. Ke dula ka karolong ya bobedi ya folete. Ha re na jarete empa re lehlohonolo hore re dula pela phaka. Ke rata ho bapala moo le metswalle ya ka.

Ke tshepa hore ke tla kgethelwa hore ke be e mong wa ba seholpha sa bolo ya maoto. Ke hopola hore re tla bapala le sekolo sa lona. Ke tla le tjhakela ha ke tjhakela nkongo.

Ke kopa le nkarabe, ke tla emela karabo ya lona ya khomputa.

Ka ditumediso

Jim

Romola

Ha re ngoleng

Bala mantswe. Mamela medumo. Jwale sebedisa mantswe a mahlano ho ngola dipolelo tsa hao bukeng ya hao ya ho ngolla.

Mantswe a tlwaelehileng

motjha	jwale	thaba	tla	dula
tjhakela	metswalle	thabets	tloha	dumela
tjhaba	tswala	theoha	tlo	modumo

reka
rekile
rekisa
tshwara

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Kopanya dipolelo tsena o sebedisa a mang a mantswe a na.

kahoo

jwale

empa

hobane

Ho na le batho ba bangata ba dulang toropong.

Ho na le sephethephethe se sengata.

Batho ba bangata ha ba na dijarete.

Ba dula difoleteng.

Jim o dula pela sekolo.

A ka tsamaya ka maoto ho ya sekolong.

Ho na le moo ho seswang sekolong.

O kenetse thupelo ya ho sesa.

Jim o a lahleha.

Ho na le diterata tse ngata.

Ha re ngoleng

Fumana mantswe a hanyetsanang le mantswe a takilweng ka botsho.

hole

tshesane

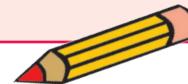
rekile

lerata

kgutshwane

Sekolo se haufi.

hole

Ba rekisa dipompong.

Noka e sephara.

Ho nka nako e telele ho fihla sekolong.

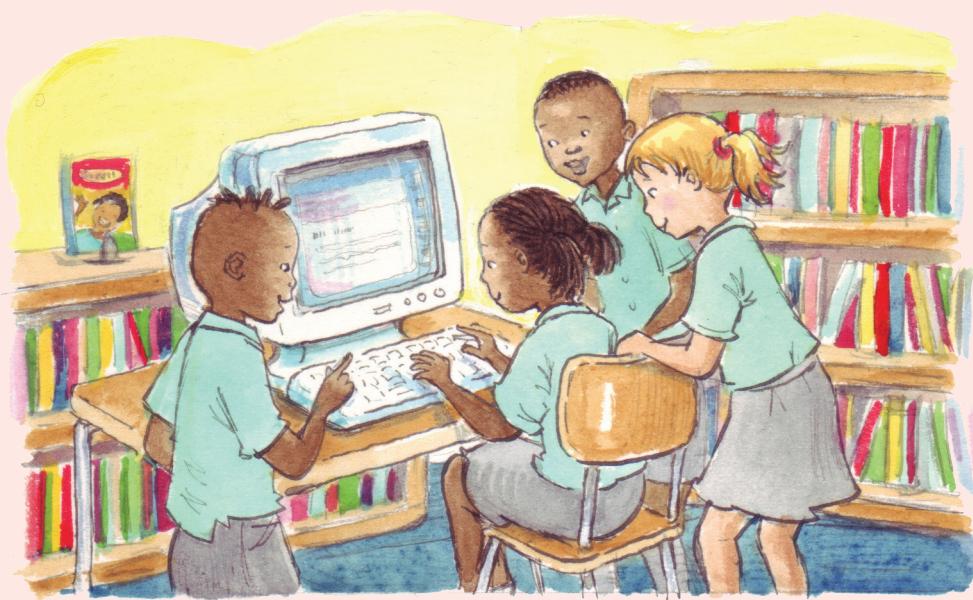
Ho thotse toropong bosiu.

Na o a hopola hore
ho na le mantswe
a nang le moeleo
o tshwanang le ha
a sa ngolwe ka ho
tshwana. Hape re
na le mantswe a
hanyetsanang le a
mang.

TEACHER: Sign

Date

41

Ha re baleng

Ho: Jim@school.com

Ho tswa: Bongi@library.com

1 Lwetse 2015 14:45

Motswalle Jim

Re fumane email ya hao. Re sebedisa dikhomputa ka Laeborari.

Re o hholohetswe le rona. O sekolong se seholo. O ithuta ho sesa! Ke ditaba tse monate. Re hopola hore re ka o etela hore re tlo bona sekolo sa hao.

Mohlomong re ka o bona pele ho Keresemese.

Sala hantle.

Wa tsena

Bongi, Sam, Ati le Jabu

Romola

Ha re ngoleng

Araba dipotso tsena.

Ke mang ya arabileng?

O arabile ka tsatsi le feng?

O arabile ka nako e feng?

Bana ba ne ba dutse kae?

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Sebedisa mantswe a na a ketso ho qetela polelo tsena.

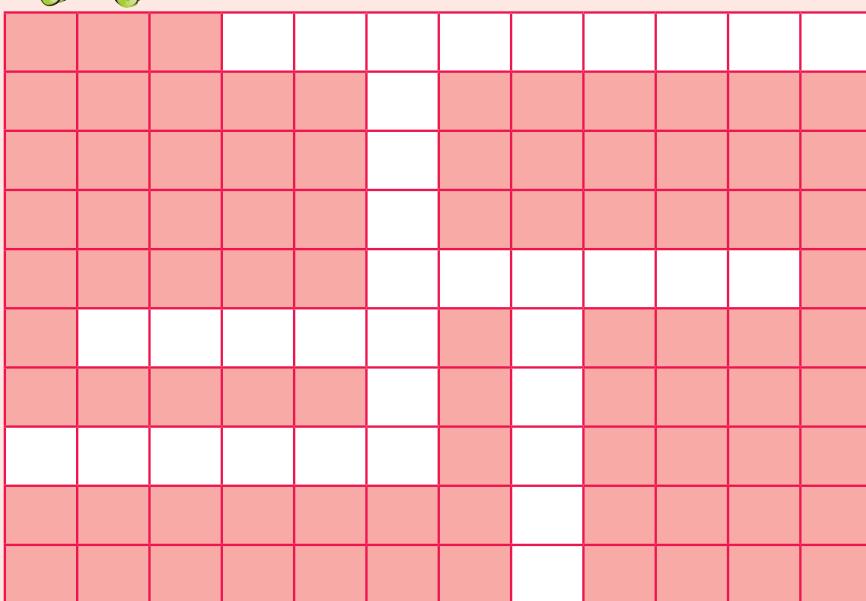
Bolela hore mantswe a na a bontsha ketso e etsahalang hona jwale kapa kgale.

ya ile	Jim o ya toropong. Kgweding e fetileng Jim o _____ toropong.	ketso ya jwale
hloka hlokile	Ntate wa hae o _____ mosebetsi. Ntate wa hae o _____ mosebetsi maobane.	
tsamaya tsamaile	Ke _____ ho ya sekolong. Maobane Jim o _____ ho ya sekolong.	
thonaka thonakile	Thandi o _____ dibuka. Maobane Thandi o _____ dibuka.	

Boikgathollo

Tlatsa mantswe a bontshang kamano lebokoseng ka leng. Bala ditlhaku lentsweng le leng le leng ho o thusa ho fumana sebaka se nepahetseng.

kahara

pakeng tsa

mmoho

hodima

hodimo

ka nako ya

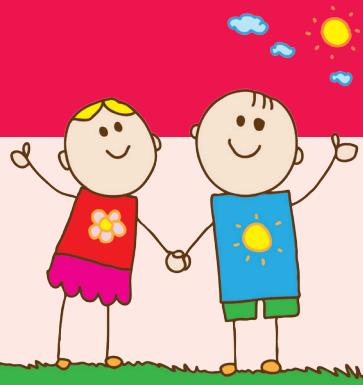
TEACHER: Sign _____ Date _____

Re fumana tsela ya rona

Ha re baleng

Tadima mmapa mme o arabe dipotsa

	A	B	C	D
6	poso	Second Avenue	lebala la difofane	Third Avenue
5	seteishini Mandela Road	phakeng	kereke	mapoleseng
4	lebenkele Church Street	paka	sekolo sa bana	sekolong
3	sepetlele Rose Road	sekolong	sebakeng sa peterole	femeng
2	mmaraka Flower Street	internet cafe	femeng	sebakeng sa peterole
1	mmaraka	lebala la difofane	lebala la difofane	

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Sheba mmapa o arabe dipotso tse latelang.

Mantswe a
tlwaelehileng

ke
eng
sheba
teng

Sekolo se seterateng sefeng?

Lebenkele le hukung efeng?

Sepetlele se seterateng sefeng?

Ke dibaka difeng tse bolokehileng hore bana ba
ka bapalla ho tsona?

Ke dibaka dife tse lerata?

Ke dibaka dife tse sa lokelang bana ho bapala?

Ha re ngoleng

Ngola tsela e tlohang sekolong e yang posong.

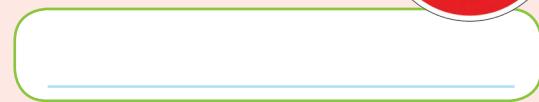
Ngola tsela e tlohang sepetlele e yang sekolong.

Ngola tsela e tlohang sepetlele e yang moo dikoloi di tshelang peterole teng.

Boikgathollo

Matshwao ana a bolela eng?

TEACHER: Sign _____ Date _____

Ha re ngoleng

Ngola aterese ya hao
onfolopong e ena.

Ha re ngoleng

Etsa mola o tlolahng lebokoseng le leputswa o yang
lebokoseng le lepinki ho qetela polelo e nngwe le
e nngwe. Polelong e nngwe le e nngwe o sehelle
mokopanyi.

*Jwale, empa hobane ke
mokopanyi. Re a sebedisa
ho kopanya dipolelo.*

O tshetse mmila

O ntshitse buka ya hae ya ho
pheha

Ke ne ke ilo bapala bolo

Ke ne ke sa tsebe matsatsi ao re
neng re e na le bolo ya matsoho

Ke robetse bosiu

Ke ne ke se na seo ke se balang

Re ile mabaleng a dipapadi

O isitse ngwana tliliniking

ke ile laeborari.

ke shebile boto ya boitsebiso.

robot e ne e le tala.

ke isitse dieta tsa ka tsa bolo
sekolong

o ne a batla ho pheha

re ne re bapala le sekolo se seng.

ke sitilwe ho tsoha hoseng.

o ne a kula.

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Sehella mabitso a qalang ka tlhaku tse kgolo.

bongi	mandla	mphalane	lusikisiki	durban	dan
mantaha	setulo	kuku	buka	polokwane	palesa
busi	baesekele	pene	sekere	johannesburg	pentshele

Boikgathollo

Romela Bongi le Sam memo ya khonsarete sekolong sa heno.
Ngola dintlha tsohle memong, mme o take le ho ngola tsela ya ho
tloha seteisheneng kapa setopong sa bese ho leba sekolong.

Motswallie Bongi le Sam

Memo ya konsarete

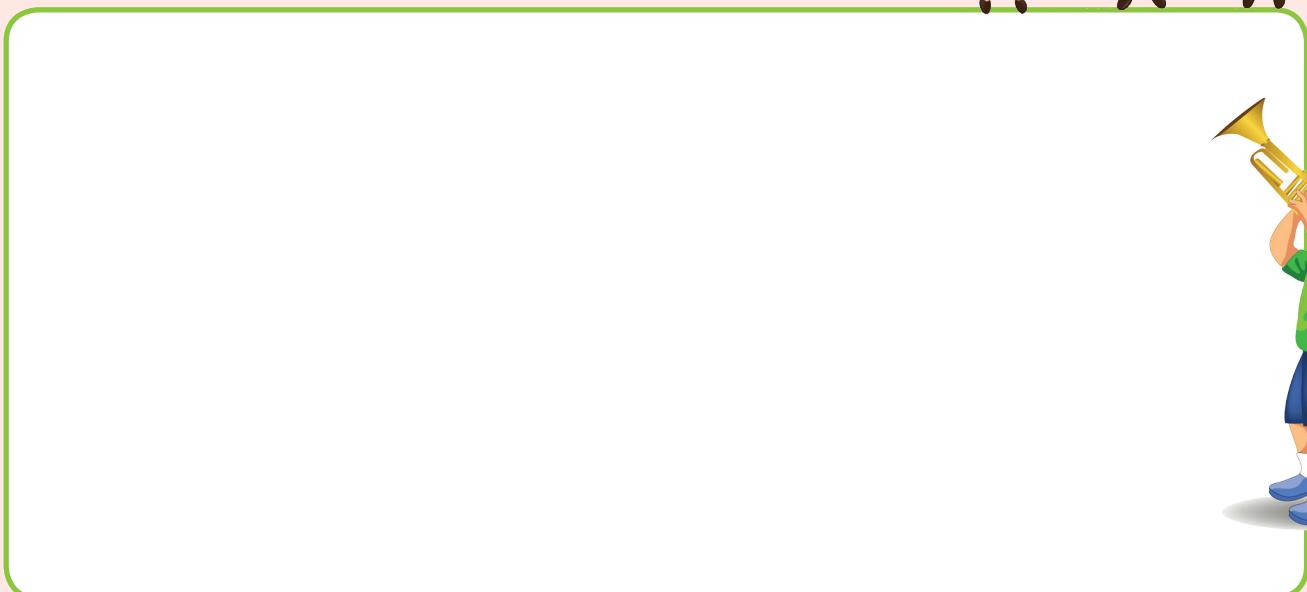
O memetswe Konsarete.

Letsatsi:

Sekolo:

Bontsha tsela e tlohang seteisheneng ho ya sekolong. Bontsha mabitso a diterata
le mabitso a dibaka tseo ba feta ho tsona.

TEACHER: Sign _____ Date _____

Ha re etseng

Ikisetse mmqa.

Seha ditshwantsho tsa dibaka tse fapanengleqephetshebetsonq 95(laqepheng la 63) mme o di mamari setse keriting. O ka nna wa kgetha a mang a matlo a na, o nahane hore o tla a kgorametsa kae. Na o rata ho dula pela sekolo?

	A	B	C	D
6				
5				
4				
3				
2				
1				

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Supa moo o beileng tulo ka nngwe. Bontsha motswalle wa hao mmapa.
Supa hore o beile sebaka ho kae, tlatsa nomoro le tlhaku ho bontsha
hore baka se seng le se seng se kae. Bolela hore na ke hobaneng o
kgethile sebaka seo.

Mantswe a
tlwaelehileng

hobane
hodimo
hole

Bolela hore dibaka tsena di bolokong
bo feng.

Hobaneng o beile dibaka mona.
Hobane...

Tliliniki e hokae?

Laeborari e hokae?

Sepetlele se hokae?

Sekolo se hokae?

Moo ho dulang setimamollo ke kae?

Mapoleseng ke hokae?

Moo diterene di dulang ke kae?

Difofete di hokae?

Phaka e hokae?

Ntlo ya hao e hokae?

Tulo ya ho sesa e hokae?

Lebenkele le hokae?

Kereke e hokae?

TEACHER: Sign _____ Date _____

Ha re etseng

Botsanang ka mokgwa o fapaneng wa ho fihla dibakeng tse
fapaneng mmapeng. Sebedisa mantswe a latelang.

thinyetsa ka tsohong le letshehadi

tswelapele o latela tsela

thinyetsa ka tsohong le letona

O tla bona ___ ka letsohong le letona

feta paka

ha o fihla hukung tinya

Ha re ngoleng

Arola mantswe ana ho bontsha medumo e fapaneng.
Nomora mantswe ana a ka mabokoseng ho latela alefabeto.

2	se / pe / tle / le	lepolesa	lebenkele	lebala
1	monna	buka	koloi	bosiu
3	tsamaya	hodimo	botsang	rona

Ha re baleng

Bala phatlalatso leqepheng leo o shebaneng le lona. Buisana le motswalle wa hao hore
na phatlalatso e na e tshepisa eng. Araba dipotso tsena ka ho kenya e, kapa tjhe.

Bala dipotso tsena mme o keny e kapa tjhe. (✓)	e	tjhe
O nahana hore sekipa sena se ka etsa hore o mathe kapele?		
O nahana hore sekipa sena se ka etsa hore o be mampodi?		
O nahana hore sekipa sena se ka etsa hore o ikutlwe o le matla haholo?		
O nahana hore sekipa sena se theko e tlase?		
O nahana hore phatlalatso ena ke nnete, le hore e ya tshepahala?		
Ho na le phatlalatso eo o e tsebang e sa tshepahaleng?		

Sekipa seo ngwana e mong le e mong ya bohlale a tlamehileng ho ba le sona!

Bana haeba le batla ho boheha hantle le tshwanelo
ho ba le **sekipa** sena **se babatsehang**.

Se tla le thusa ka lebelo, hore le be bomampodi ba
mabelo.

O tla ikutlwa o le motlotlo ka **sekipa** sena **se
babatsehang**.

O tla memelwa meketeng yohle.

Reka se le seng kajeno. Theko di tlase kajeno
toropong.

R150 theolelo. Theolelo ena ke ya beke feela.

Boikgathollo

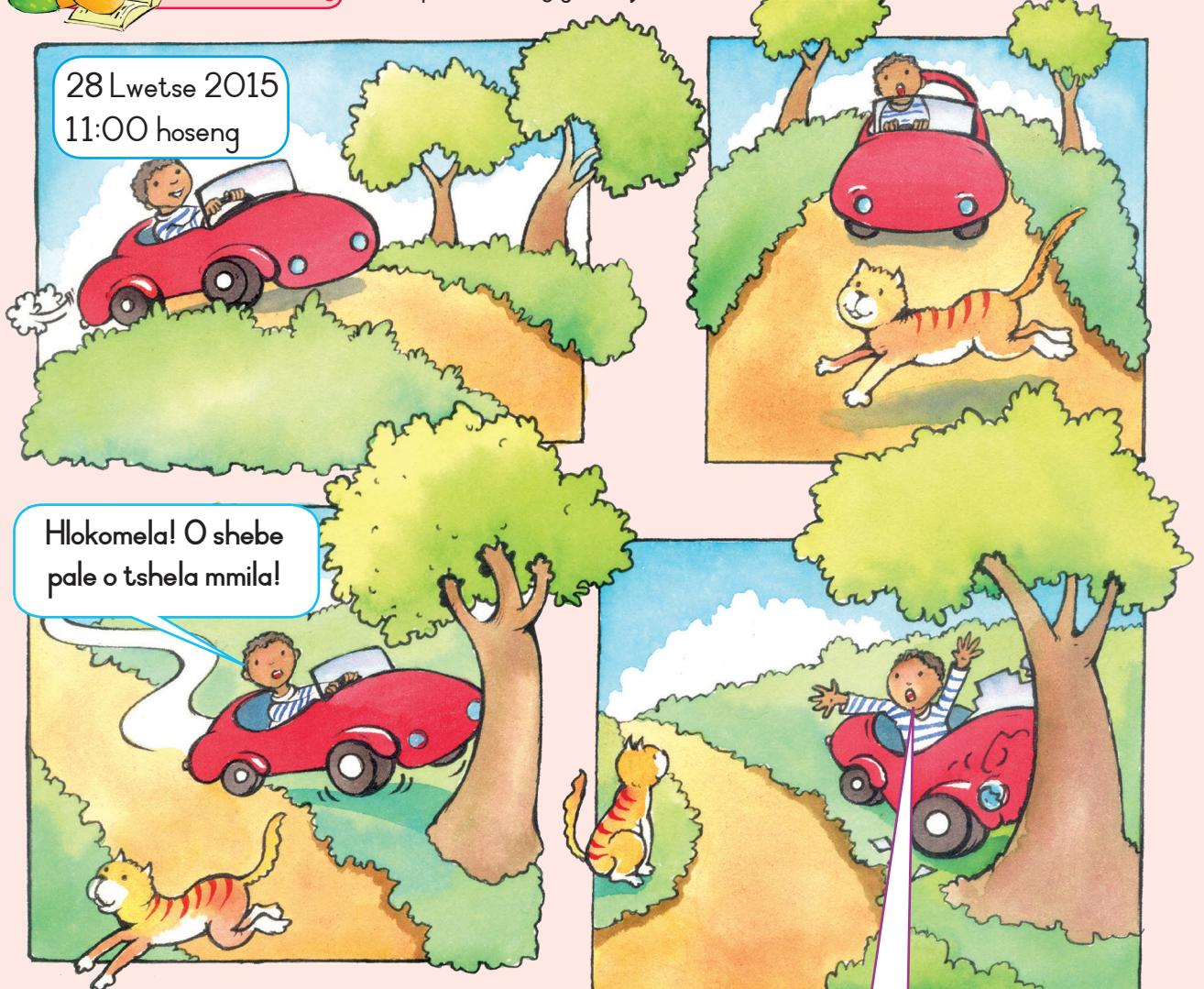
Iketsetse phatlalatso ya hao. Etsa setshwantsho, o ngole dipolelo tse
tla hohela batho hore ba rate ho reka.

Ha re baleng

Bala pale ya setshwantsho o tlatse seo o nahana hore mokganni wa koloi o se buile pudulwaneng ya ho qetela.

28 Lwetse 2015
11:00 hoseng

Hlokomela! O shebe
pale o tshela mmila!

Ha re ngoleng

O nahana hore monna a ka kganna koloi ya hae ka mora hore a hlahelwe ke kotsi?
Na a ka bitsa mapolesa? Jwale ngola polelo tse tharo ho bontsha hore ho tla
etsahalang paleng.

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Tlatsa mantswe a siyo dibakeng tse nepahetseng. Bala mantswe. Mamela medumo. Jwale sebedisa mantswe a mahlano ho ngola dipolelo tsa hao bukeng ya hao ya ho ngolla.

sehella

kwetsa

salla

sheba

kwena

kalla

shwa

lebollo

Mantswe a tlwaelehileng

lla
tlisa
sheba
bolo

lla	bolla	kwenya	shobela

Ha re ngoleng

Bala polelo e nngwe le e nngwe, sehella lentswe le emelang lebitso leo o ka le sebedisang bakeng sa lentswe le sehelletsweng.

Bona <u>banna</u> ba kganna makoloi.	ba	o	se	re	ba	e
Katse <u>e</u> tlotse mmila.	ba	o	se	re	ba	e
Jim le <u>Thandi</u> ba bone kotsi.	ba	o	se	re	ba	e
<u>Thandi</u> o ile a tlameha ho ngola tlaleho ya kotsi a e ngolla mapolesa.	ba	o	se	re	ba	e
<u>Thandi</u> le <u>nna</u> re isitse katse hae.	ba	o	se	re	ba	e

Ha re ngoleng

Etsa mola o bapise mantswe a emelang mabitso kholomong e qalang le mantswe a nepahetseng kholomong ya boraro.

ke	wa ka
ke	wa
e	ya hae
re	yena
ke	ya hae
ya	tsa
ba	ke

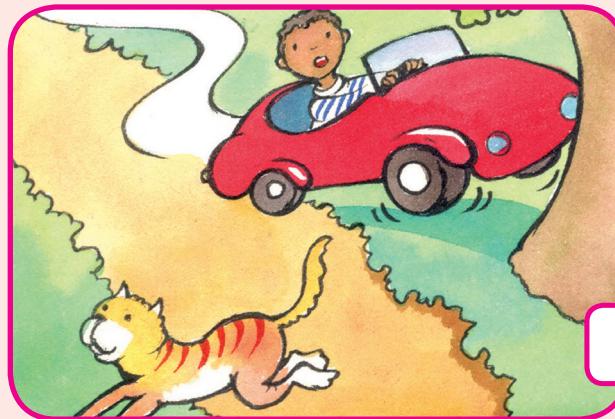
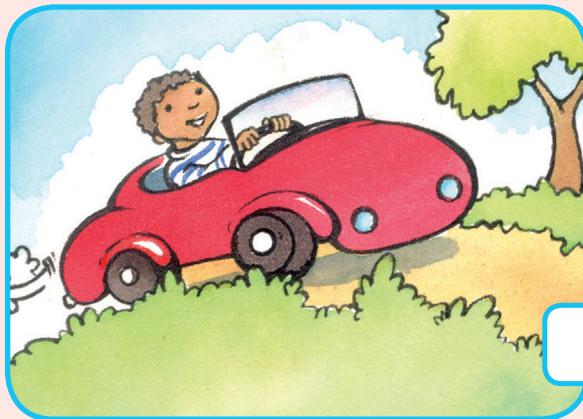
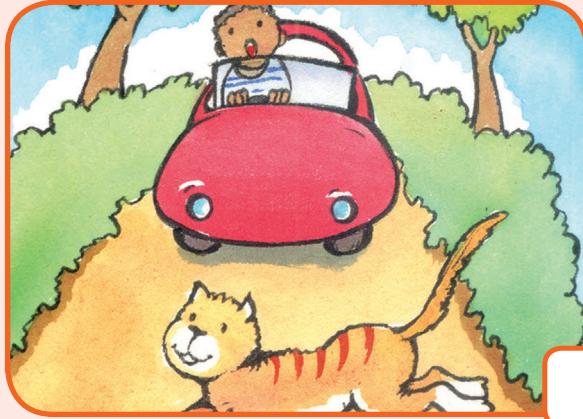

TEACHER: Sign _____ Date _____

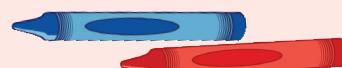
Ha re etseng

Nomora ditshwantsho tsena ho bontsha tatellano e nepahetseng mme o bolelle motswalle hore ho etsahetse eng ka tatellano e nepahetseng.

Boikgathollo

Kgetha se fapaneng.

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Tlatsa tlaleho ya kotsi.

Inahanele o tsamaya ka maoto o ya sekolong. Wa bona kotsi. Wa bona mokganni a qoba koloi. Koloi ya ya sefateng, mokganni wa bese a se ke a lemala, le katse ya se ke ya lemala.

Ke wena o le mong ya boneng kotsi, yaba o kopjwa ho ngola pale ka se etsahetseng. Pele o tlatsa foromo, bolella motswalle wa hao ka seo o tlang ho se bolela.

Foromo ya tlaleho ya kotsi

Lebitso la hao	
Letsatsi la kotsi	
Nako ya kotsi	
Se etsahetseng:	
Pele	
Yaba	
Kamora moo	
Qetellong	
Saena:	

Ha re bueng

Bala lenaneo ka hloko, o bolelle motswalle wa hao diketsahalo tsa konsarete. Mo bolelle ke lenaneo le feng le tla mo thabisa haholo.

Lenaneo la konsarete ya sekolo se tlase sa **NEW TOWN**

Letsatsi: 3 Lwetse 2015

Nako: 13:00 ho 15:30 mantsiboya

Nako	Kereiti	Lenaneo
13:00		Pulo ka hlolo ya sekolo: Mof. Gaga
13:10	Kereiti 1	Pina ya Winnie the Pooh
13:20	Kereiti 2	Pina: ha re tshabe phiri e kgolo
13:40	Kereiti 3	Jack le Bean ba a bua Bomampodi: Jim o bapala jwaleka Jack Thandi o bapala jwaleka mme wa Jack
14:00 ho fihla ka 14:30		Kgefutso Ho tla ba le dinwamaphodi le dithungthung tse tla nehwa bana ba sekolo kaofela. Teye le kofi di tla rekisetswa batswadi.
14:30		Dikgau di nehwa kereiti 1, 2 le 3
15:00	Kereiti 4	Bana ba mmino ba bina Pina ya Setjhaba
15:15		Ho kwala: Letona la Thuto ya Motheo

Ha re ngoleng

Sheba lenaneo, mme o arabe dipotso tsena.

Konsarete e qala ka nako mang?

Ke mang ya tla bula?

Tlelase ya kereiti 1 e tla etsa eng?

Ho etsahala eng ka 13:20?	
Ke bo mang bomampodi konsareteng 13:40?	
Kereiti 4 e tla etsa eng?	
Ho tla etsahala eng ka nako ya kgefutso?	
Ke mang ya tla bua ha ho kwalwa konsarete?	
Ha o le konsareteng, o ka kgahlwa ke lenaneo lefeng haholo?	
O ka hloka eng ha o ka fihla ka morao ho nako ya 14:30?	1 2 3 4

Boikgathollo

Etsa phousetara
ho bapatsa
konsarete.
Nehana ka ditaba
tsa bohlokwa.

Ha re baleng

Ditaba tsa bana

Sekolo sa New Town se
na le konsarete e monate

Raditaba: Yvonne Noates

4 Lwetse 2015

Bana ba sekolo sa New Town ba entse konsarete e monate maobane. Ba thabisitse babohi ka mananeo a kang Winnie the Pooh le dikolobe tse tharo.

Bomampodi ba konsarete e bile Jim Brown le Thandi Ndlovu ba bapetseng jwale ka Jack le beanstalk. Jime e ne e le Jack, ha Thandi e le mme wa hae.

Mosuwehloho o ne a thabile hobane Letona la Thuto ya Motheo le ne le tlife konsareteng. Letona le itse: "Ke motlotlo haholo ka sekolo sena. Bana

ba sebetsa hantle, ebile ke a bona matijhere le batswadi ba etsa mosebetsi o motle."

Sekolo se ntshitse dimpho tsa bana ba etsang mosebetsi wa bona wa sekolo. Bona bana bana ba sebeditse hantle ka dihlahlobo tsa ANA kgwedeng e fetileng.

Lebenkele la dibuka le nehelane ka dibuka.

Ha re ngoleng

O nahana hore mongodi wa taba ena o hopola hore sekolo sa
New Town se etsa dintho tse ntle? O tseba jwang?

Bana ba fumana dikgau bakeng sa eng?

Letsatsi:

Sekolo se fumane dikgau tseo hokae?

Ngololla polelo e re bolellang hore Letona le ne le thabisitswe ke sekolo sena.

Ha re ngoleng

Bala mantswe. Mamela medumo. Jwale sebedisa mantswe a mahlano ho ngola dipolelo tsa hao bukeng ya hao ya ho ngolla.

thabile

dibuka

tseba

hola

dibaka

thabiswa

hohle

tsebela

Mantswe a tlwaelehileng

sekelo
bana
kgau

thaba

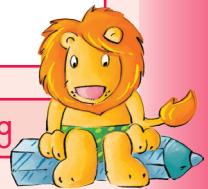
dikgau

tsela

hopola

Tlatsa mabitso le makgethi a siilweng a kgethollang mabitso ao.
Sebedisa mantswe ana ho o thusa.

Ha re ngoleng

Makgethi

hodimo

potlako

lerata

seholo

telele

Mabitso

koloi

meaho

difate

sekolo

batho

e me

_____ .

a matha ka

_____ .

ba etsa

_____ .

se

_____ .

di

_____ .

TEACHER: Sign

Date

59

Ha re baleng

Dan o atisa ho ba morao nakong
mme hangata o lebala ntho e nngwe
le e nngwe.

Selemong se fetileng o ile a lebala
letsatsi la hae la tswalo.

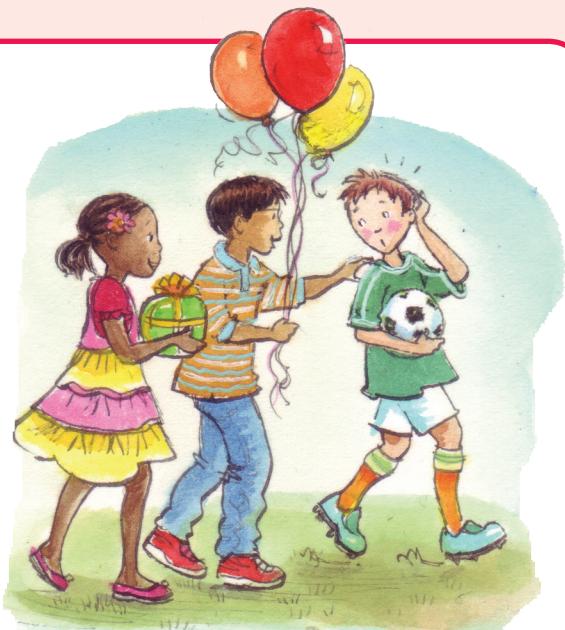
Kgweding e fetileng o ile a lebala mokotla
wa hae wa sekolo ka beseng.

Bekeng e fetileng o ne a palame
tlou diserekisisng.

Maobane o siilwe ke terene ha a ya
konsareteng ya sekolo.

O ile sekolong ka diaparo tsa ho sesa.

Ka nnete ke motho ya makatsang.

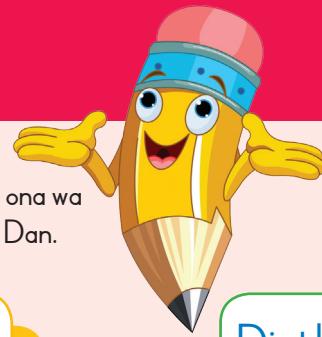

Letsatsi:

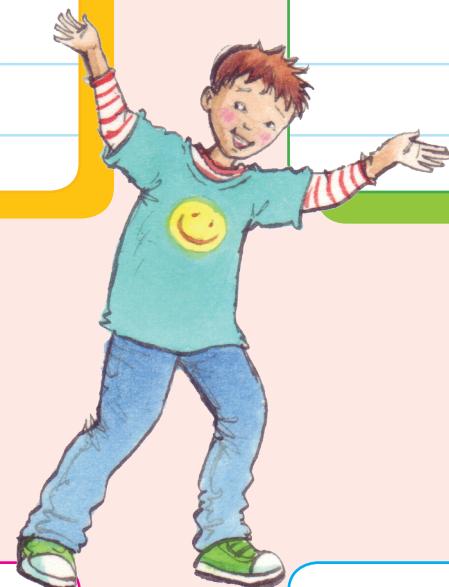
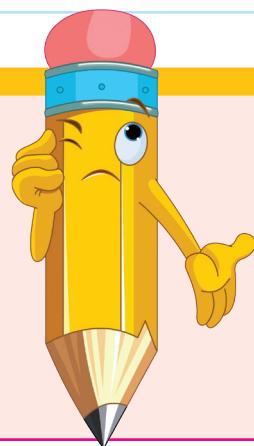
Ha re ngoleng

Sebedisa mmqpa ona wa
kelello ho hllosa Dan.

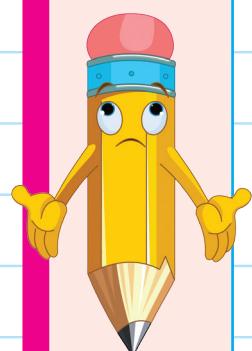
Ke motho ya shebahalang
jwang?

Dintho tse makatsang tseo
a di etsang.

Metswalle ya hae ke bo mang?

Dan a ka etsa eng hore a
hopole dintho?

TEACHER: Sign _____ Date _____

O buisana ka mmapa wa Afrika Borwa

Hare bueng

- Tadima mmapa wa Afrika Borwa
- Supa diporofense tse 9
- O dula porofenseng efe?
- Bolela motsemoholo wa porofense ka nngwe
- Supa ditshwantsho tse bontshang dibaka tsa bohlokwa porofenseng ka nngwe
- Ke diporofense dife tse lebopong?

Ditshwantsho tsa disehwa

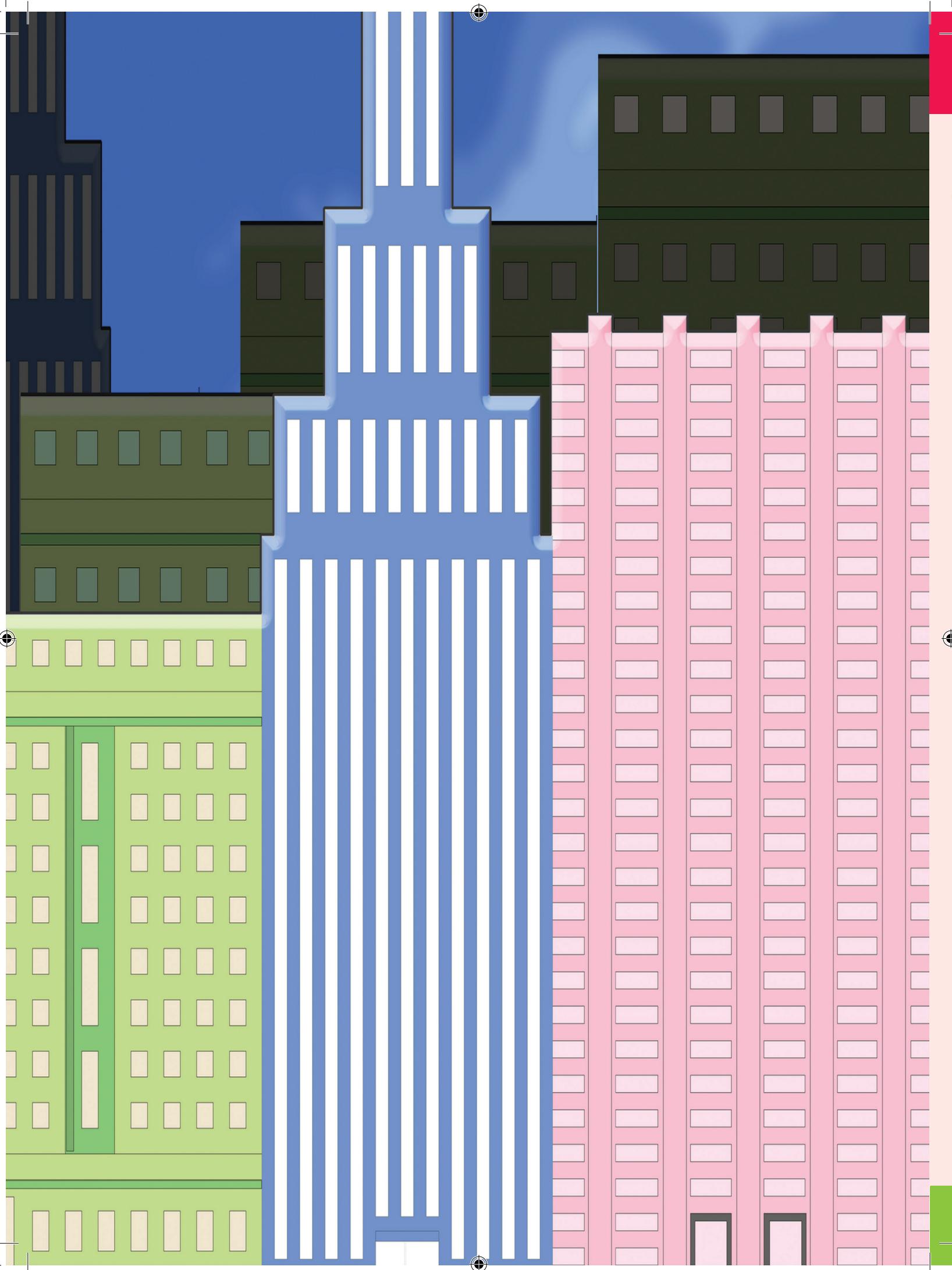
95

Ha re etseng

Seha ditshwantsho tsena mme o di sebedise ho iketsetsa mmapa wa hao leqepheng la 48.

Ngola pale ya hao

Ha re bueng

Buisana le metswalle ya hao ka pale eo o batlang ho e ngola.
Jwale fana ka maikutlo a hao leqepheng lena.

Moralo wa pale ya ka

Dibapadi le tikoloho.

Dibapadi ke bo mang paleng ya hao?

Pale ena e etsahala hokae?

Pale ena e etsahetse neng?

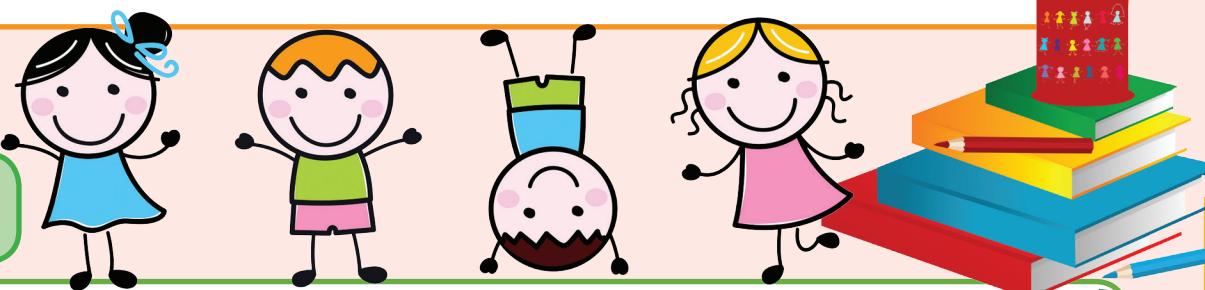
Qalo

Ho etsahala eng qalong ya pale?

Bohare

Ho etsahala eng bohareng ba pale?

Qetelo

Pale e fela jwang?

Boikgathollo

Iketsetse buka ya hao. Seha leqephe le latelang la buka ena.
Seha mathebeng a meleng. Mena leqephe meleng. Ngola sehlooho
sa buka leqepheng le ka ntle. Ngola lebitso la hao ka tlasa sehlooho,
hobane o mongodi wa pale. Etsa setshwantsho leqepheng le ka ntle
la buka. Jwale ngola pale ya hao ka hara buka.

KAMORA BUKA

DITABA TSA MONGODI

Ngola lebitso la hao

Dilemo tsa hao

Moo o dulang

8

MOHATO WA 1: Mena mathebing moleng

BOKANTLE BA BUKA

Taka setshwantsho mona.

Ngola lebitso la buka mona.

1

Ngola lebitso la hao (o mongodi).

MOHATO WA 3: Kengasatepolar a lelikoneng jena

MOHATO WA 2: Mena mathebing moleng

5

Tswela pele ka pale ja hao mona.

7

Ngola bohare ba pale ja hao mona
le ledépheng la 5.

.

Taka setshwantsho mona.

.

Taka setshwantsho mona.

Taka setshwantsho mona.

Qala ho ngola pale ya hao mona.

2

Taka setshwantsho mona.

Phethela pale ya hao.

7

3

9

Tswela pele ka pale ya hao mona.

Tdka setshwantsho mona.

Ngola se etshashalang phelletsong ya pale ya hao.

Tdka setshwantsho mona.

97 Bana ba batjha sekolong sa rona 70

O bala sengolwa ka ban aba batjha sekolong.
O phethela tafole hodima sengolwa.
O araba dipotso hodima sengolwa.

98 Dibaka tse fapaneng Afrika Borwa 72

O seha le ho manamisetsa diporofinsi tse robong mmapeng.
O araba dipotso hodima porofinsi eo a dulang ho yona.
O bna ditlhaku tse thotseng.
O hlophisa mantswe ka nteterwana.
O ngololla dipolelo a sebedisa matshwao a nepahetseng.

99 Tsa bolepi 74

O bala tsa bolepi.
O sebedisa tlhahiso ya bolepi ho phethela tjhate ya boemo ba lehodimo.
O sebedisa makopanyi ho kopanya dipolelo.
O sebedisa dihlongwapele ho phethela mantswe.

100 Seo ke se entseng 76

O taka ditshwantsho tse nne tsa seo ba se entseng mafelong a beke.
O hlalosa ditshwantsho.
O ngola polelo ka ditshwantsho a bona maetsi.
O nyalanya makgathe lejwale le letlang.
O sebedisa maetsi ho phethela dipolelo.
O bona makgathe lejwale, lefetile le letlang.
O etsetsa motswalle karete ya setswalle.

101 Bana ba hlahang dibakeng tse ding 78

O bala sengolwa sa tlhaloso ka ban aba hlahang dibakeng tse ding.
O etsa lenane k tlhahisoleseding ya bana.
O bopa dipotso.
Bopa dipotso tse qalang ka le leng le le leng la mantswe ana.

102 Se re thabiseng 80

O etsa patlisiso mme o etsa lenane la diphumano.
O araba dipotso ka diphumano tsa patlisiso.
O arola mantswe ka medumo.
O ngola mantswe ka nteterwana.
O sebedisa maetsi a tlwaelehileng le a sa tlwaelehang.
O phethela morabaraba.

103 Katse tse nyenyanne tse pedi 82

O bala thothokiso ka dikatsenanya tse nyenyanne tse pedi.
O araba dipotso tse tobileng ka thothokiso.
O bona mantswe a raemang thothokisong.

104 Seo katse e se buileng 84

O etsa le ho tshwantshisa thothokiso.
O ngololla dipolelo ho puopehelo.
O bapala papadi ya mantswe a sebedisa maetsi a makgathe lejwale le lefetile.

105 Lengolo la motswalle 86

O bala lengolo la setswalle.
O araba dipotso hodima lengolo.
O bona maetsi le makgethi a sebedisitsweng lengolong.

106 Ho hlalosa dintho 88

O sebedisa makgethi ho itlhalosa.
O sebedisa makgethi ho hlalosa ditshwansho.
O sebedisa makgethi ho phethela dipolelo.
O ngola serapa se hlalosang.
O bapisa ditshwantsho tse pedi mme o bolela phapang.

107 Letsatsi la Laeborari hape 90

O bala sengolwa se rutang ka ditlou.
O araba dipotso ka sengolwa.
O sebedisa maemedi ho phethela dipolelo.

108 Dibuka tse balwang 92

O bala khabora le lenane la buka.
O araba dipotso ka khabora le lenane.
O ngola dipolelo ka hobaneng a rata ho bala buka.
O sebedisa masupi ho phethela dipolelo.
O bala lentswe le thata.

109 Leeto ho ya phakeng ya ditlou 94

O bala sengolwa ka leeto la ho leba serapeng sa ditlou.
O ngola dipolelo tse nne ka seo ba ithutileng ka ditlou.
O tshwaya setshwantsho sa tlou.

110 Puo ka ditlou 96

O botsa dipotso ka tlou.
O bona mantswe a medumo e tshwanang ka nepo.
O ngololla dipolelo ho puopehelo.

111 Puo ka ditlou (e a tswella) 97

O sebedisa nteterwana ho kopanya matheba.

112 Ho ngola pale ya hao 98

O itokisetsha ho ngola pale.
O tlatsa mehopolo ya pale foreiming ya ho ngola.
O etsa buka ya dipale mme o ngola pale.

Ha re baleng

Jim le Thandi ba boetse sekolong kamora matsatsi a phomolo. Sekolo sa bona se Johannesburg. Bana bohole ba sekolo sa bona ba bua Senyesemane tlelaseng. Bohle ba bua puo tse fapaneng lapeng, hob aba hlaha dibakeng tse fapaneng. Ba bang ebole ba hlaha dinaheng tse ka ntle.

Ha re teane le ba bang ba bona.

Northern Cape

Ke nna Margriet.
Ke dilemo di supa.
Ke bua Afrikaans.
Ke rata ho bapala
le diphofolo tsa
ka tsa hae.

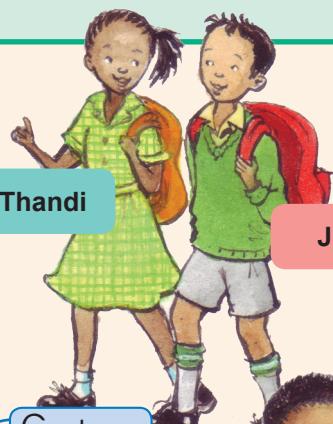
North West

Ke Dipuo.
Ke dilemo di
robedi. Ke bua
Setswana. Dijo
tseo ke di ratang
ke dipompong.

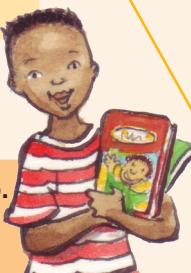
Thandi

Jim

Free State

Ke nna Makgomo.
Ke dilemo di
robong. Ke bua
Sesotho. Ke rata ho
bala.

Western Cape

Ke nna Jannie. Ke dilemo di
robedi. Ke bua Afrikaans. Ke
rata ho sheba TV.

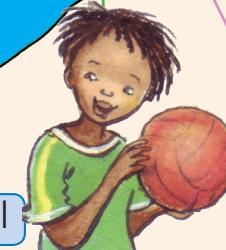
Eastern Cape

Ke nna Lulama. Ke
dilemo di robong. Ke rata
ho bapala le diphofolo
tsa ka tsa hae. Ke bua
isiXhosa.

KwaZulu-Natal

Ke nna Mandu.
Ke dilemo di robedi. Ke
buu isiZulu. Ke rata ho
bapala bolo ya matsoho.

Mpumalanga

Ke nna Siabelo.
Ke dilemo di robong.
Ke bua Siswati. Bolo
ke papadi ya ka!

Ke nna Phaladi.
Ke dilemo di robedi.
Ke dula Limpopo.
Ke bua Sepedi. Ke
rata ho bapala le
metswalle ya ka.

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Bala ka bana ba batjha ebe o qetella tafole ena.
Tlatsa mabitso a bona, dilemo, le diporofense moo ba hlahang, puo tsa bona
tsa hae le hore ba rata eng. Taka hore ke bashanyana kapa banana.

Lebitso	Dilemo			Polelo	Porofense	Tseo o di ratang
Dipuo	8		✓	Setswana	Leboya Bophirima	Dipompong

Ha re ngoleng

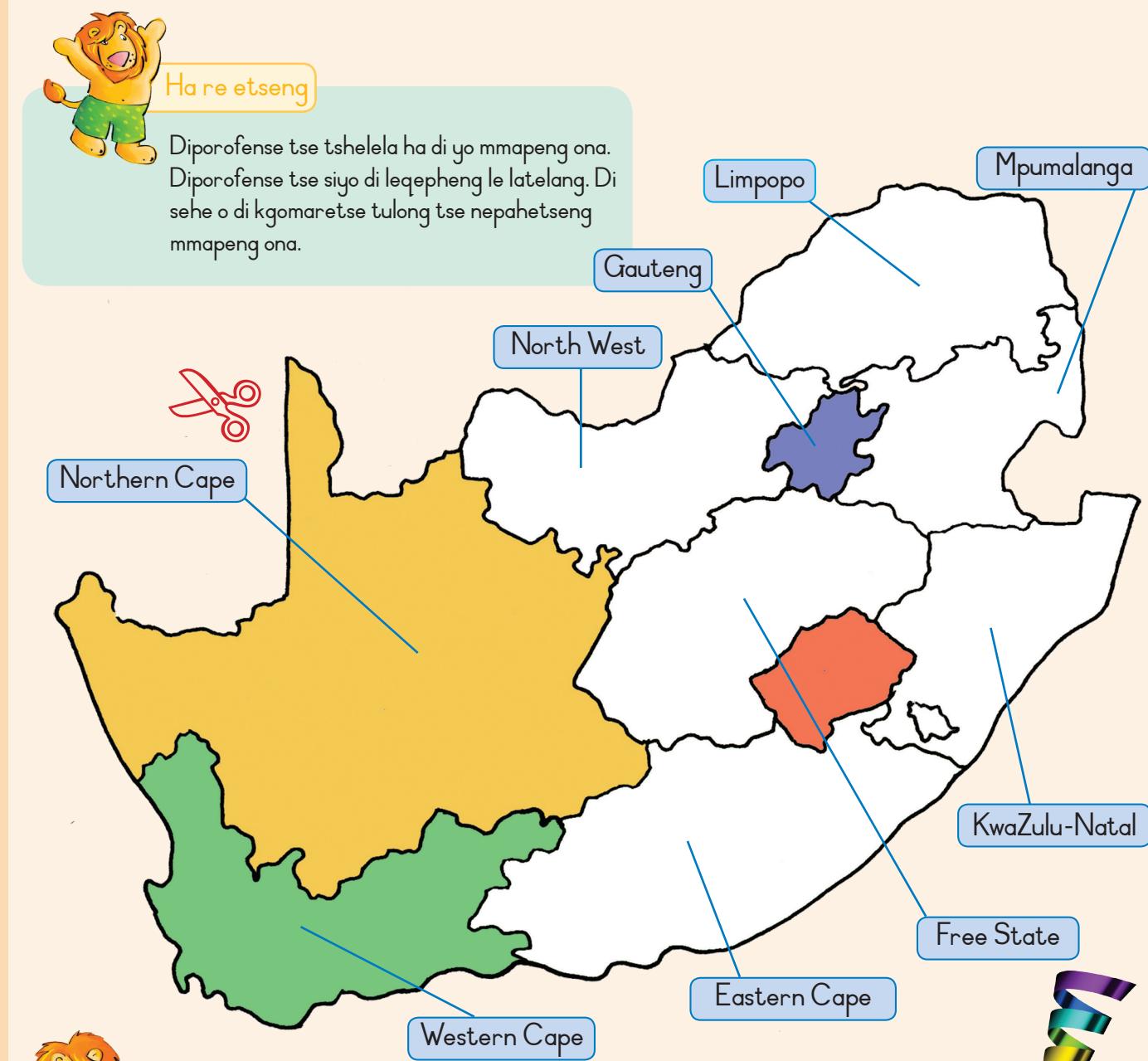
Jwale araba dipotso tsena.

Bana ba kena sekolong se feng?			
Ke bashemane ba bakae le banana ba ba kae ba qadileng sekolo kajeno?	bashemane banana		
Ke bana ba bakae ba leng dilemo di:	7	8	9
Thandi le Jim ba dula profenseng efeng? (Sheba pale hape.)			
Ba bua puo efe tlelaseng?			

TEACHER: Sign _____ Date _____

O dula porofenseng efeng?

Le bua puo efeng lapeng?

Le bua puo efeng sekolong?

O kile wa ya diporofenseng difeng?

Ke eng sa bohlokwa porofenseng ya lona?

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Bala mantswe ana hodimo ebe o etsetsa mantswe a nang le -ng sedikadiwe. Ngola dinomoro tsa lenane la mantswe ana ho ya ka dialfabete.

2	ngola	dibakeng	tsamayang	ngala
1	mongolo	lebaleng	buang	ngaka
3	ngololla	sekolong	suthang	ngwapa

Mantswe a tlwaelehileng

ngola
tsamayang
dulang
sekolong

Ngololla polelo e nngwe le e nngwe o sebedisa matshwao a puo a nepahetsing.
Bolela hora polelo e nngwe le e nngwe ke mofuta o feng wa polelo.

tlaleho ya ditaba

potso

taelo

makalo

dipuo o rata dipompong

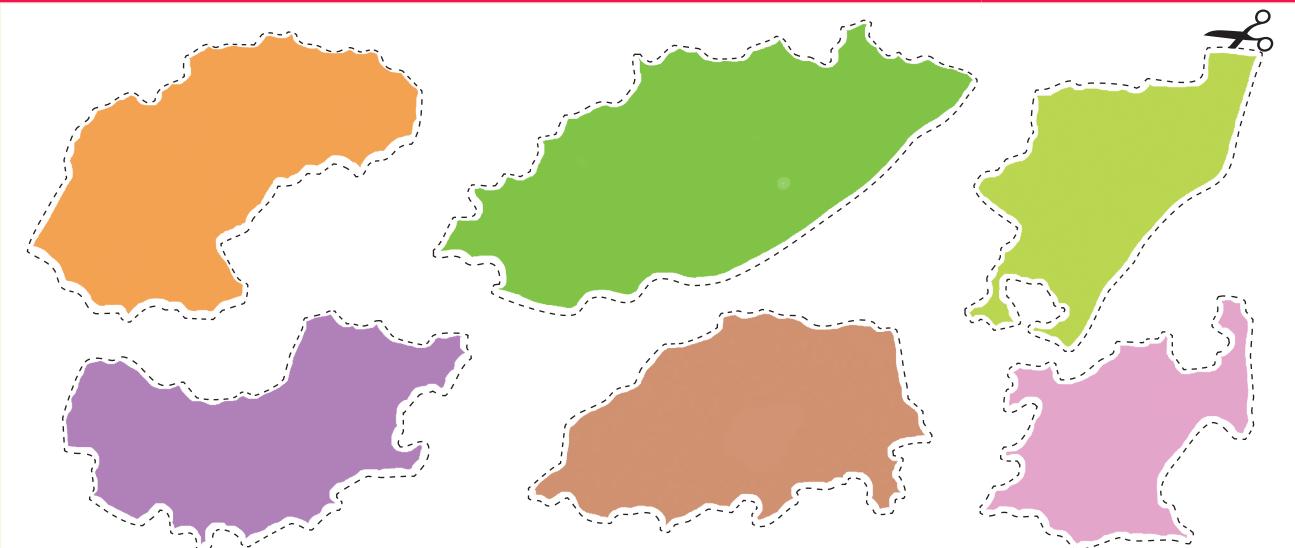
Tlaleho ya ditaba

Dipuo o rata dipompong.

o bua dipuo tse kae

ngola ka makgethe bukeng ya hao

jo pula e a na ha ke na sekgele

TEACHER: Sign

Date

Ha re baleng

Dumelang. Bona ke boemo ba lehodimo
ba kajeno.

Pula e tla na KwaZulu-Natal le
Eastern Cape.

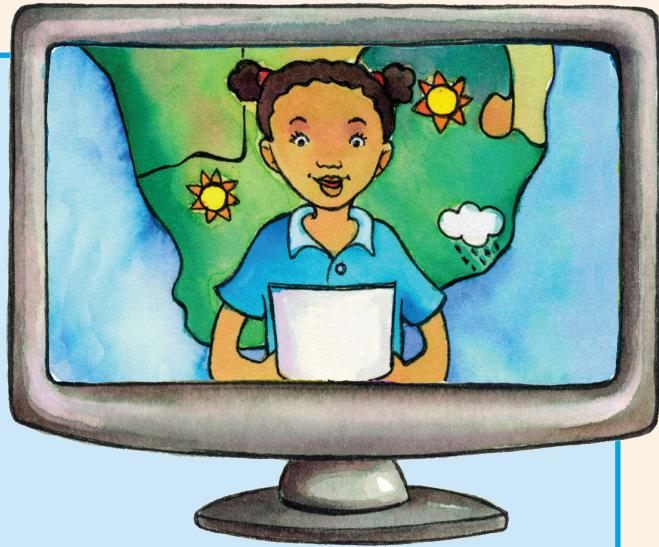
Ho tla tjhesa Limpopo le Northern Cape.

Ho tla ba le maru mona le mane Gauteng.

Ho tla bata Free State.

Ho tla ba le sefeso Mpumalanga le North West.

Ho tla ba le moyo Western Cape.

Ha re etseng

Etsa mola ka tlasa lebitso la profense le mofuta wa boemo ba teng ba lehodimo.
Jwale seha matshwao a tsa boemo ba lehodimo tlase leqepheng lena ebe o di
kgomaretsa tjhateng ya boemo ba lehodimo. Etsa mola ka tlasa porovinsi le mofuta
wa boemo ba lehodimo.

Gauteng	Western Cape	KwaZulu-Natal	Eastern Cape	North West	Mpumalanga	Free State	Northern Cape	Limpopo

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Bala mantswe. Mamela medumo.
Jwale sebedisa mantswe a mahlano ho ngola dipolelo
tsa hao bukeng ya hao ya ho ngolla.

mona	mmutlanyana	robedi	rona	ema
mane	mmuso	robala	roka	eka
mole	mmusisi	robong	roma	etsa

Mantswe a
tlwaelehileng

haufi
tshwara
kuka
roma

Ha re ngoleng

Kopanya dipolelo tse pedi. Sebedisa le leng le le leng
la mantswe ana hang.

mme

hobane

ha

empa

Ba keke ba ya sekolong kajeno.

Ke Moqebelo.

Dipuo o dilemo di robedi.

Makgom o dilemo di robong.

Pula e a na.

Jim o tla sebedisa sekgele.

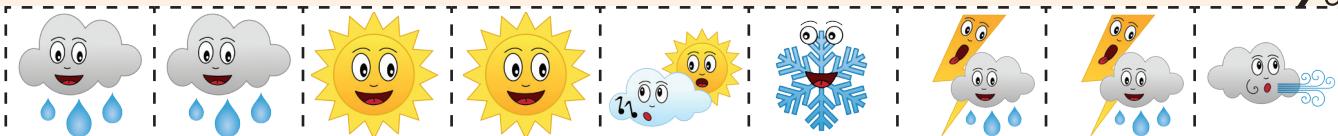

Ha re ngoleng

Tlatsa dikarabo tsa dipalo tsa mantswe ana.

le + fatshe =		se + eta =	
le + hodimo =		se + kgele =	
le + bitso =		se + fate =	

Ha re etseng

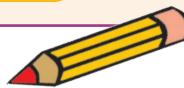
Etsa ditshwantsho
tse nne ka seo o se
entseng mafelong a
beke e fetileng. Qoqela
motswalle wa hao ka seo
o se entseng.

Ha re ngoleng

Jwale ngola polelo e le nngwe ka setshwantsho se seng le se seng ebe o seha
mola ka tlasa leetsi.

Ke rahile bolo.

Ha re ngoleng

Bapisa lekgathe lejwale le lekgathe
lefetile la maetsi ana.

reka

rekile

tshwere

fofa

fofile

ja

wele

fihla

nwa

nwele

fihlile

kgannile

jеле

entse

etsa

kganna

Lekgathe lefetile la leetsi ha le qetele ka **ile**
ka mehla. Ho maetsi a mang, a sebedisa **le**
qetellong. O tla bona maetsi a mang ha re
ntse re tswela pele.

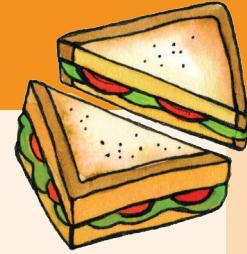

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Sebedisa maetsi a tafoleng ho qetella dipolelo. Jwale bolela ha polelo e lekgatheng lejwale kapa legathe fetile, kapa lekgathe letlang.

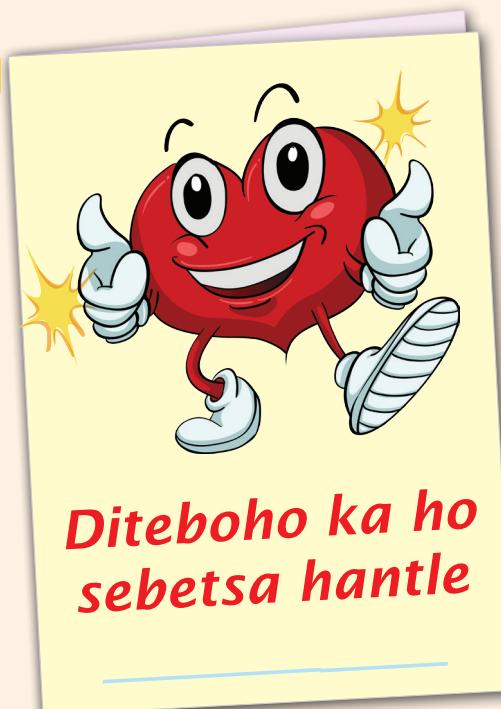

Kgetha lentswe le nepahetseng	Tlatsa leetsi le nepahetseng polelong e nngwe le e nngwe. 	Na polelo e lekgatheng lejwale, le fetile kapa le tl Lang?
reka rekile	Ke tla reka samentjhisi ka nako ya dijo. Kgweding e fetileng ke _____ diapara tsa sekolo tse ntjha.	Le tl Lang
kgannile kganna	Monna o _____ bese ho ya sekolong. Ntate wa ka o _____ ka hora ya bosupa ho ya mosebetsing.	
tjhekile tjheka	Ke _____ tshimong ya ka. Maobane ke ile ka _____ tshimong ya ka.	
bina binne	Re _____ ka tlelaseng. Maobane re _____.	

Boikgathollo

Etsa karete o
lebohisa motswalle
wa hao ya
sebeditseng hantle
dipapading. Bolela
ke papadi e feng
ka pele ho karete.
Ngola molaetsa wa
bohlokwa ka hare.

Handwriting practice lines for the word 'Diteboho ka ho sebetsa hantle'.

TEACHER: Sign

Date

77

101 Bana ba hlahang dibakeng tse ding

Ha re baleng

Sekolong sa rona, ho na le bana ba bahlano ba hlahang mafatsheng a mang.

Bheki o hlaha Zimbabwe.

Bheki o rata ho bapala bolo.

Ke mohlabadintlha.

Lee ke moTjhaena.

O ithuta ho bala le ho ngola sekgorwa. O na le dikatse tse nyane tse pedi. Ka tsatsi le leng a tla le tsona sekolong tsa ipata ka khaboteng.

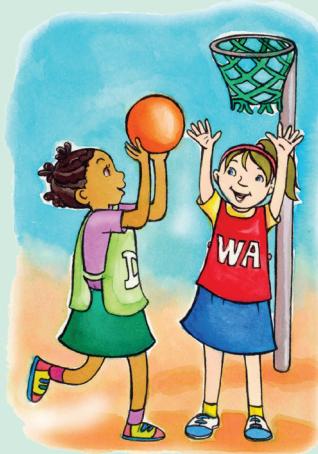
Naresh o hlaha India.

O rata ho bapala papadi ya khomputa.

O na le metswalle e mengata e bapalang papadi ya khomputa le yena.
O ya phaphosing ya dikhomputa tsatsi le leng le leng ha sekolo se etswa.

Peter o hlaha England.

O rata ho bapala chess.

Renate o hlaha Germany.

O rata ho bapala bolo ya matsoho.

Letsatsi:

Mantswe a
tlwaelehileng

Tlatsa tafole ka ditaba tsa ngwana
e mong le e mong paleng ena.

diaparo
reka
tjhese
ngwana

Lebitso	Lefatshe	Papadi
Renate	Jeremane	Bolo ya matsoho

Bala mantswe. Mamela medumo.
Jwale sebedisa mantswe a mahlano ho ngola
dipolelo tsa hao bukeng ya hao ya ho ngolla.

reka	tjhese	ngwana	diaparo	bolong
rekile	tjhelete	ngwanana	dibuka	holong
rekisa	tjhifu	ngwananyana	dipapadi	sekolong

O tseba motswalle wa hao ka bottlalo. Ngola dipotso o sebedise
mantswe a latelang. Botsa motswalle wa hao dipotso tsena.
Ngola seo a se bolelang.

Mang
Kae
Neng
Hobaneng

TEACHER: Sign _____ Date _____

102 Se re thabisang

Ha re etseng

Etsa dipatliso ho fumana na metswalle ya hao e rata eng haholo. Botsa metswalle e leshome na ho dintho tseo ba di ratang tse hlano tse latelang ba rata e feng haholo. Karabong e nngwe le e nngwe, kgabisa boloko bo nepahetseng ka mmala. Qala tlase tafoleng.

Papadi	Ho bala	Mosebetsi wa matsoho	Khomputa	TV

Ke e feng ntho e ratwang haholo?

Ke e feng e sa ratweng haholo?

Ha re ngoleng

Arola mantswe ana ho bontsha medumo e fapaneng.
Ngola mantswe ka dinomoro tse latelanang mabokoseng ho bontsha lenane la alfabete.

Mantswe a tlwaelehileng

bona
etsa
morao
rata

se / pe / tle / le	3
khomputa	1
bolo	2

Zimbabwe	
Germany	
England	

kamorao	
pele	
nako	

morao	
shebaneng	
ka thoko	

Letsatsi:

O keke wa ngola lekgathe lefetile maetsing ana ka ho kenya **ile**. Lekgathe lefetile le lekgathe lejwale di hloka mantswe a fapaneng.

Etsa sedikadikwe leetsing
le nepahetseng.

Ha re ngoleng

Maobane o nwa/nwele senomaphodi motsheare.

Dan o **tlide/tla** ka mora nako konsareteng.

Maobane Thandi o **lahla/lahlehetswe** ke buka.

Ba lelapa la ka bohole ba **tshwara/tshwerwe** ke mokgohlane mariha.

Re **etsa/entse** kuku ka letsatsi la ka la tswalo.

Re **tjhaka/tjhaketse** sebakeng sa diphoofolo tse hlahla.

Re **nka/nkile** a senepe sa tlou.

Maobane re **jele/ja** tlung ya Jabu.

Boikgathollo

qala

papadi ya bolo ya maoto

ho matha

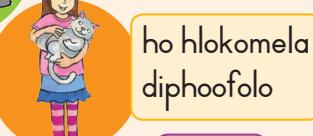
tshimong

tshwantshiso

khomputa

**ho hlokomela
diphoofolo**

ho bala

**mosebetsi wa
matsoho**

TEACHER: Sign _____ Date _____

Ha re baleng

Katse tse nyenyane tse pedi, bosiu ba
sefeso, tsa qala ho omana, mme tsa lwana.
E nngwe e tshwere tweba, e nngwe ha e na
letho, ke ka hoo ntwa e bileng matla.

"Ke tla nka tweba," ho bolela katse e kgolo,
"O tla nka tweba? Re tla bona!"
"Ke tla nka tweba," ho bolela moshemane e moholo.
"O keke wa nka tweba ya ka," ho bolela e monyane.

Yaba mosadi moholo, ka lefielo,
o fiella dikatse tse pedi
tse nyane ka ntlo ho ntlo.

Fatshe ho ne ho tletse
phoka le lehlwa, dikatse
tse pedi tse nyane ho ne
ho se na moo di ka yang teng.

Tsa nanya hannyane, jwale ka tweba, di
netswe ke lehlwa, di hatsetse jwale ka
sehatsetsi. Di ne di tseba hore hona ho
molemo ho ena le sefeso sa bosiu, ho molemo
ho robala ho ena le ho omana le ho lwana.

Mohlokalebitso, e tswa ho (Circa 1880)

Letsatsi:

Mantswe a
tlwaelehileng

Ha re ngoleng

Balla thothokiso hodimo le motswalle wa hao, ebe o araba dipotsa.

hoseng
bosiu
hatsela
lwana

Dikatse di ne di lwanelo eng?

Hhalosa boemo ba lehodimo bosiu bono.

Hobaneng dikatse di tlohetse ho lwana?

Ha re ngoleng

Fumana mantswe a nang le morethetho
thothokisong.

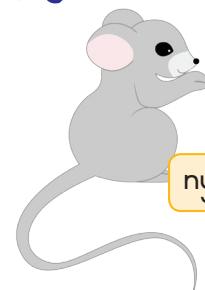
matla	moholo	bosiu	lefielo
ntlo			

moholo	lwana	tweba	ntle

Hopola

nyennyane

nyennyane

nyanennyana

TEACHER: Sign _____ Date _____

Ha re etseng

Bua o etse tshwantshiso ka thothokiso. E mong e be katse e kgolo e mong e be katse e nyane.
E mong wa lona a bapale tema ya nkgono ka lefielo.

Ha re ngoleng

Ngololla seo ba se buang ka polelo ya puosebui. Sebedisa matshwao a puo.

Katse e kgolo e itse: "Ke

Ke batla tweba eo.

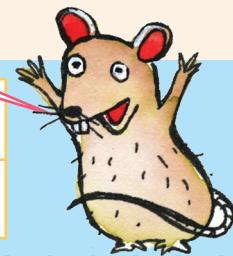

Ke fumane tweba pele.

Katse e nnyane ya araba: "

Tweba e ya kopa: "

Ntlohele ke tsamaye hle!

Le baka lerata. Tswang!

Mosadimoholo o a omanya: "

Aa, ho a bata! Tlo re tlohele ho lwana.

Dikatse tsa utlwana: "

Letsatsi:

PEISO YA LEETSI

tjheka	tjhekile	neha	nehile
taka	takile	tsamaya	tsamaile
kganna	kgannile	ke na le	ke ne ke na le
eja	jеле	beha	behile
ewa	wеле	tseba	tsebile
fepa	fepile	etsa	entse
utlwā	utlwile	lefa	lefile
fumana	fumane	matha	mathile
fofa	fofile	bona	bone
thola	thotse	bontsha	bontshitse
neha	nehile	dula	dutse
tsamaya	tsamaile	robala	robetse
hola	hodile	bua	buile
ke na le	ke ne ke n a le	ema	eme
utlwā	utlwile	fiela	fietse
pata	patile	sesa	sesitse

Boikgathollo

Matha lebolo le
Moetsi wa Leetsi.
Bala lekgathe
lejwale
le lekgathe
lefetile la leetsi
le leng le le leng
lebokoseng le
lesehla.
Motswalle wa hao
a bale mantswe
a ka lebokoseng
le bolou. Sheba
ya tla hlola.
Botsanang hore
lekgathe lefetile
la leetsi le leng le
le leng ke le feng.

Ha re baleng

123 Rose Street

New Town

1234

13 Mphalane 2015

Motswalle Min

Ke se ke dula Afrika Borwa naheng ya letsatsi. Ke kgwedi tse tsheletseng jwale. Ke na ha e ntle. Letsatsi le tjhaba ka mehla. Ke dula seterateng se senyane. Ntlo ya ka e shebile phakeng e tala. Re na le difate tse tharo tshimong ya heso e kgolo. Ho na le meaho e mengata e meteletele ka toropong. Ke na le dikatse tse pedi tse nyenyane. Katse tsena tse nyenyane tse thibaneleng di ntatela hohle moo ke yang. Ka tsatsi le leng tsa ntshala morao ho ya sekolong tsa dula ka khaboteng e lefifi di ngaotsa letsheare lohle.

Ke na le metswalle e mene mona Afrika Borwa. Kaofela ba bua Sekgowa.
Ke lakatsa e ka o ka ntjhakela naheng ena e ntle.

Motswalle wa hao,

Lee

Letsatsi:

Mantswe a
tlwaelehileng

rata
dula
nka kapele
motswalle

Ha re ngoleng

Araba dipotsa tsena.

Ke nako e kae Lee a dula Afrika Borwa?

O hlaho hokae?

O na le bakgotsi ba bakae mona Afrika Borwa?

Na o nahana o rata ho dula Afrika Borwa? Hobaneng o nahana jwalo?

Ha re ngoleng

Bala mantswe. Mamela medumo.

Jwale sebedisa mantswe a mahlano ho ngola dipolelo tsa hao
bukeng ya hao ya ho ngolla.

letsatsi	ntle	lefifi	mene
phatsima	ntlo	lefielo	meru
tsipa	ntlisa	lefutso	mekotla

Ha re ngoleng

Sheba lengolo hape. Polelong e nngwe le enngwe, ho na le lentswe le re bolellang ka
lebitso. (Mantswe ana a bitswa mahhalosi.) Bala polelo e nnngwe le e nngwe hantle
o sehe mola ka tlasa lebitso (lentswe le hlilosang lebitso). Jwale etsa sedikadikwe
lehlalosing le hlilosang lebitso.

Mohlala: Ke se ke dula lefatsheng la Afrika Borwa.

Ha o qeta sena, ngola lehlalosi leo o le etseditseng sedikadikwe ka tlasa sehloho se nepahetseng tafoleng e ka tlase.

Mantswe a ngotsweng ka nomoro	Mantswe a entsweng ka mmala	Mantswe a ngotswang ka boholo

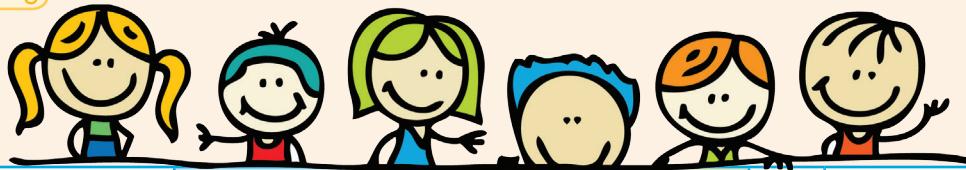
TEACHER: Sign

Date

Ha re etseng

Itlhaloze: tshwaya lebokose le nepahetseng o hlalosa moriri wa hao, mahlo le bolelele.

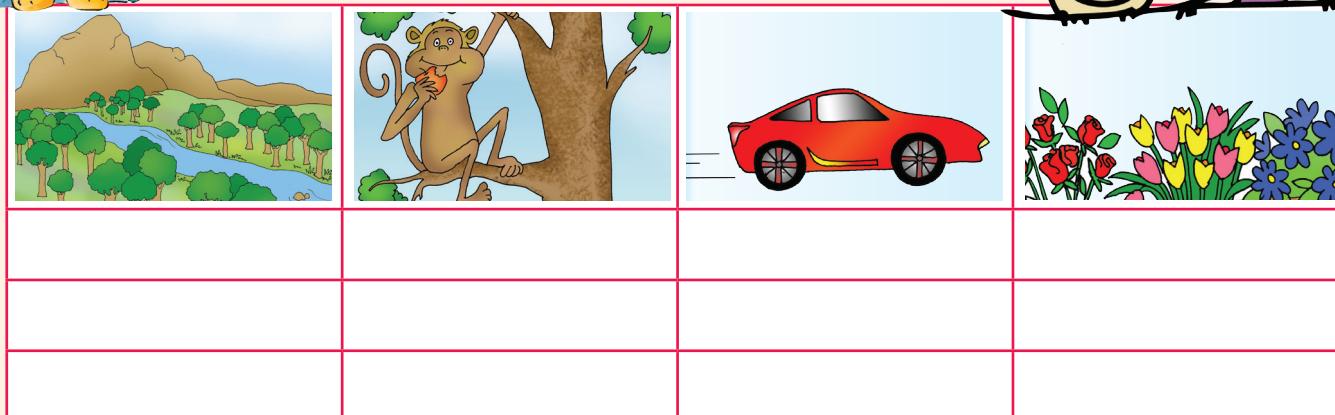
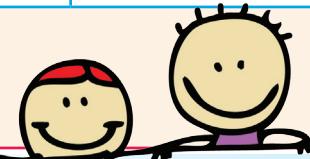

Moriri		Sootho	Mahlo	Botsho		Bokgutswane
		Botsho		Botala		Bohareng
		Bosehla		Bolou		Bolelele
		Kgubedu		Sootho		Bolelele haholo

Ha re ngoleng

Tlatsa mahlalosi a hlalosang e nngwe le e nngwe ya
ditshwantsho tsena.

Kgetha mahlalosi a re bolellang ka mabitso a entsweng ka mmala. Tlatsa mahlalosi dibakeng tse sehetsweng mela ka tlase.

moholo seholo	Monnamoholo o kgannetse sefateng se _____.
thibaneng nyane	Moshanyana ya _____ o mathisitse ntja e _____.
monate bohlale	Ngwanana ya _____ o bakile kuku e _____.
monyane lokileng	Titjhere e _____ o thusitse ngwanana e _____.

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Etsa sedikadikwe lentsweng le qetellang polelo hantle.

Nna	o	ke	re	rata sekolo.
Wena	o	ke	re	semathi se hlwahlwa.
Yena	o	ke	re	sephehi sa nnete.
Bona	o	ke	re	dibapadi tsa bolo ya matsoho.
Yona	o	ke	re	katse e ithatang.
Rona	o	ke	re	ya lebenkeleng.
Bona	o	ke	re	fihlile ka mora nako sekolong.

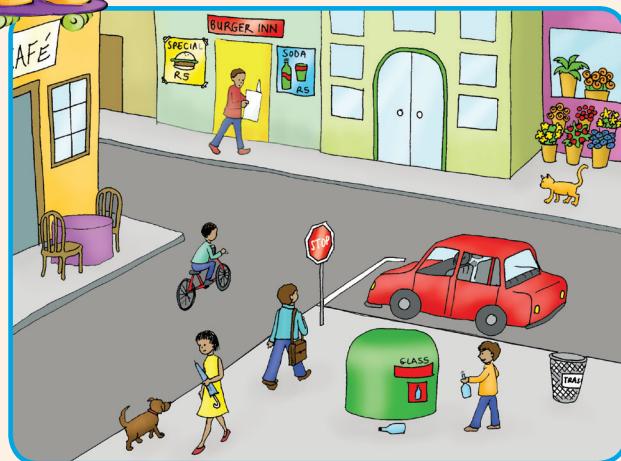
Ngola tlhaloso ya motho eo o fumanang hore o a thabiso. E ka nna ba ke motho ya tsebahalang haholo, kapa motswalle, kapa e mong wa leloko la hao.

Ha re ngoleng

Boikgathollo

Fumana se fapaneng. Etsa sedikadikwe ho ntho e fapaneng.

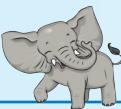

TEACHER: Sign

Date

Ditaba tse tharo tse thabisang ka ditlou

**Kaofela di qala ka m:
mokadi, manakana le meno.**

MOKADI

Ditlou di sebedisa mokadi jwalo ka terompeta. Di o sebedisa ho kenya dijo le metsi ka hanong. Ditlou tse ding di bohlale di ka sebedisa mokadi ho bula pompo. Empa ha ho motho ya di boleletseng hore di kwale dipompo ha di qeta.

MANAKANA

Tlou e na le manakana a mabedi. Manakana a entswe ka "ivory".

A tloha ka hodima mohlahare wa tlou. A hola bophelo bohole ba tlou. Tlou e sebedisa manakana ho epa fatshe ho fumana metsi le dijo. Batho ba tswileng tseleng ba bolaya ditlou ho utswa manakana ho a rekisa.

MENO

Ditlou di na le meno a mane, a tiileng. Di sebedisa meno ana ho hlafuna dijo tseo di di jang. Ka mora nako meno ana a senyeha mme ho mele a mang a matjha. Sena se etsahala ka mora dilemo di le leshome.

Ditlou di mela meno ha tshelela bophelong ba tsona. Rona batho re mela meno habedi fela.

Letsatsi:

Mantswe a
tlwaelehileng

Ha re ngoleng

Araba dipotso tsena.

metsi
meno
manaka
mabisto

Ke ditaba difeng tse tharo tse thabisang ka ditlou?

M

M

M

Di sebedisa mokadi ho etsang?

Di sebedisa manakana ho etsa eng?

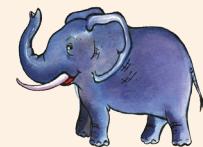
O tseba eng ka meno a tsona?

Ha re ngoleng

Bala mantswe. Mamela medumo.

Jwale sebedisa mantswe a mahlano ho ngola dipolelo tsa hao bukeng ya hao ya ho ngolla.

tlou	tima	mejo	manaka
tlama	tiya	meya	mahe
tlatsa	tiisa	meriti	madi

Ha re ngoleng

Sebedisa mantswe a na ho o thusa ho qetella polelo.

hae

entse

etsa

bona

tsa

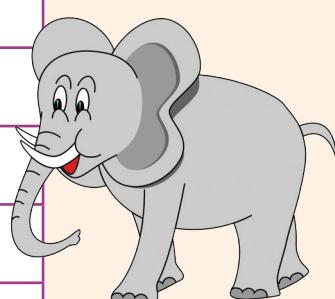
O _____ mosebetsi wa sekolo.

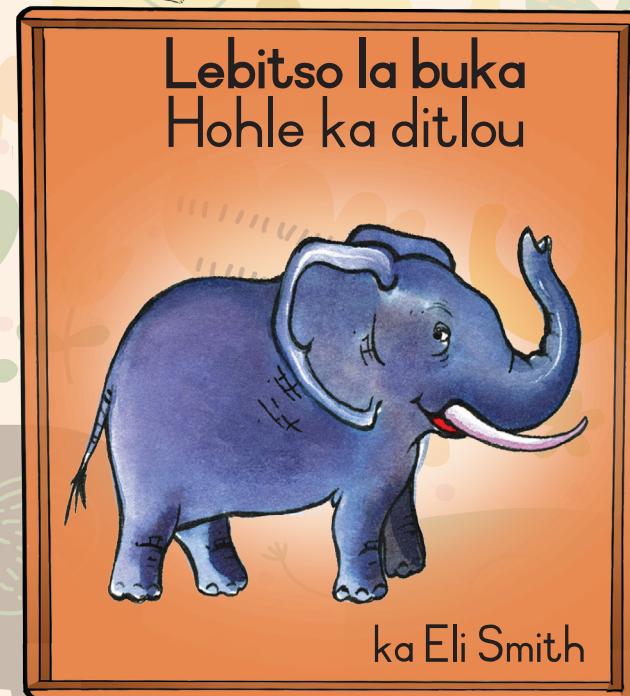
O nkile dibuka tsa _____.

Ba jele dijo _____ mantsiboya.

Ke jele dijo tsa _____.

O tlameha ho _____ mosebetsi wa hae wa sekolo.

Dikahare tsa buka

- 1 Ditlou di tshwana
le eng? 4
- 2 Di ja eng? 10
- 3 Di buajwang le
tse ding? 11
- 4 Malapa a ditlou 15

Araba dipotso tsena.

Lebitso la buka ke mang?

Ke mang ya e ngotseng?

Ke dikarolo difeng tse nne tse bolelwang ka hara buka?

Karolo ka nngwe e bua ka eng?

1

2

3

4

Letsatsi:

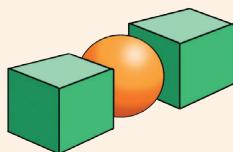

Ngola dipolelo tse tharo o re bolelle na o rata ho bala buka
kapa tjhe.

Handwriting practice lines for the sentence above.

Mantswe a latelang a re bolella ka dibaka.
A tlatse tulong tse nepahetseng dipolelong.

hodima

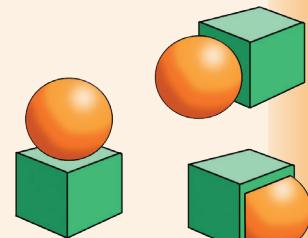
haufi

mahareng

hara

pela

tlasa

Katse e ipatile ka _____ khabote.

Ntjanyana e dutse _____ tafole.

Pam o dutse _____ Ann le Jabu.

Tlou e tsamaile _____ a thaba.

Re kgannile ka _____ borokgo ho ya phakeng.

Re dula _____ le sekolo.

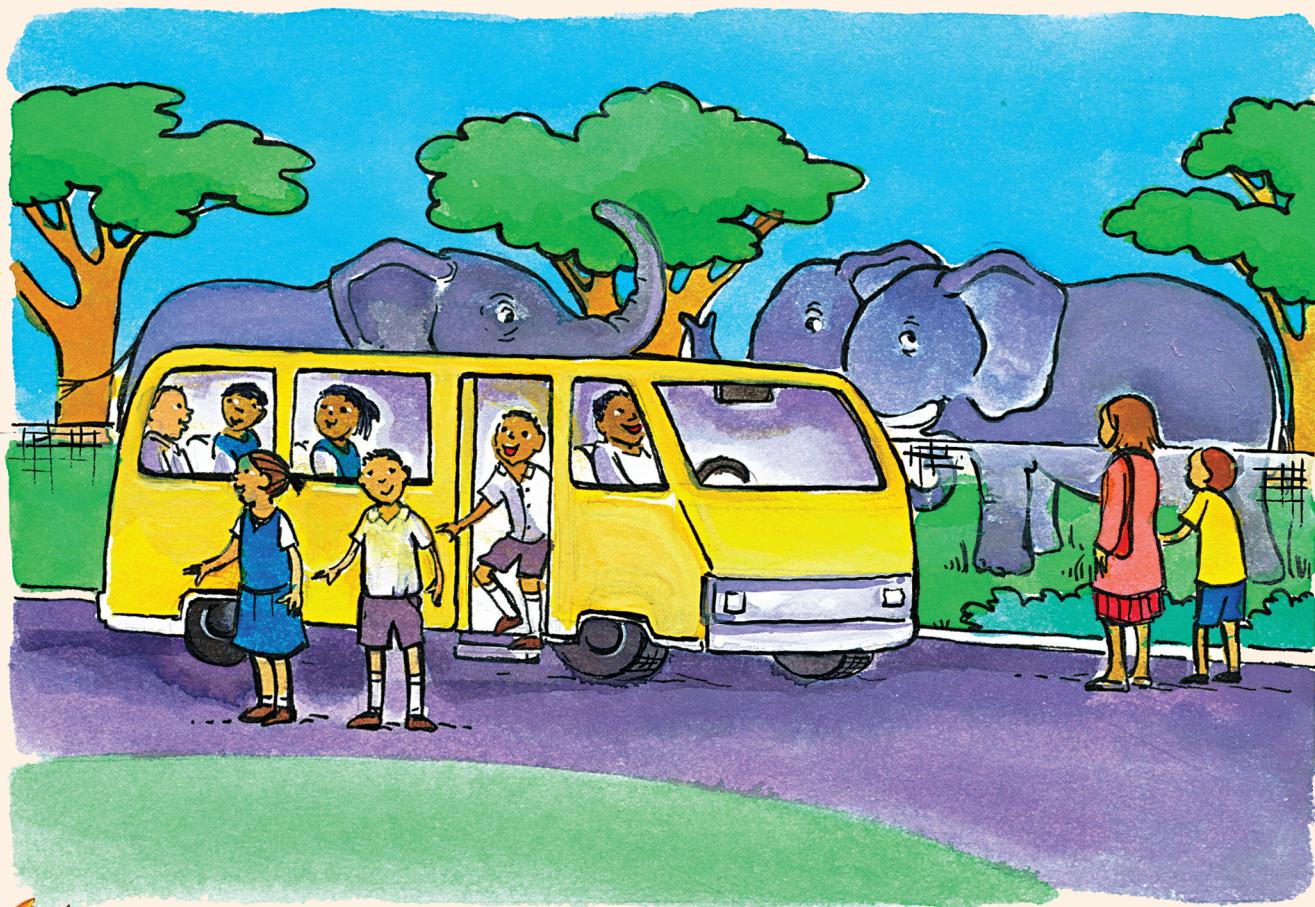
Ho sotha leleme: Bala ka potlako ka moo o ka kgonang.

Leruarua leruarua lewatleng.
Leruarua ke tlhapi e kgolo lewatleng.

TEACHER: Sign

Date

 Ha re baleng

Bese ya rona ya ema phakeng ya ditlou. Bana ba kereiti ya boraro ba ya bona ditlou. Ditlou tsa Afrika di kgolo ho feta diphoofolo tsa lefatshe kaofela. Ditlou di na le boko bo boholo ho feta diphoofolo tse ding, ka hoo di bohlale haholo. Re shebile pampiri ena.

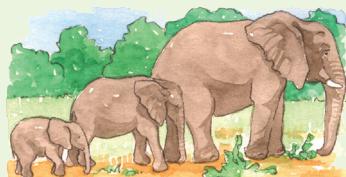
Di hola hakae?

Di phela dilemo tse 70.

Di botelele bo bokae?

Ditlou tsa Afrika di ka ba bolelele ba dimetara tse 4.

Na di na le malapa?

Ee. lelapa le tla pele. Di hlokomela bana ba tsona. Di bile di hodisa dikgutsana tse se nang bahlokemedi.

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Ngola dipolelo tse nne ka seo
o ithutileng ka ditlou.

Mantswe a
tlwaelehileng

hola
thata
utlw
bapala

Ha re ngoleng

Bala mantswe. Mamela medumo.
Jwale sebedisa mantswe a mahlano ho ngola dipolelo tsa
hao bukeng ya hao ya ho ngolla.

meno	katse	tlou	semathi
manaka	dutse	ntlo	sephehi
metsi	tsamaya	tloha	sekolo

Ha re etseng

Ngola mantswe a ditho tsa tlou
setshwantshong sena. Sebedisa mantswe a na.

manakana

mohatla

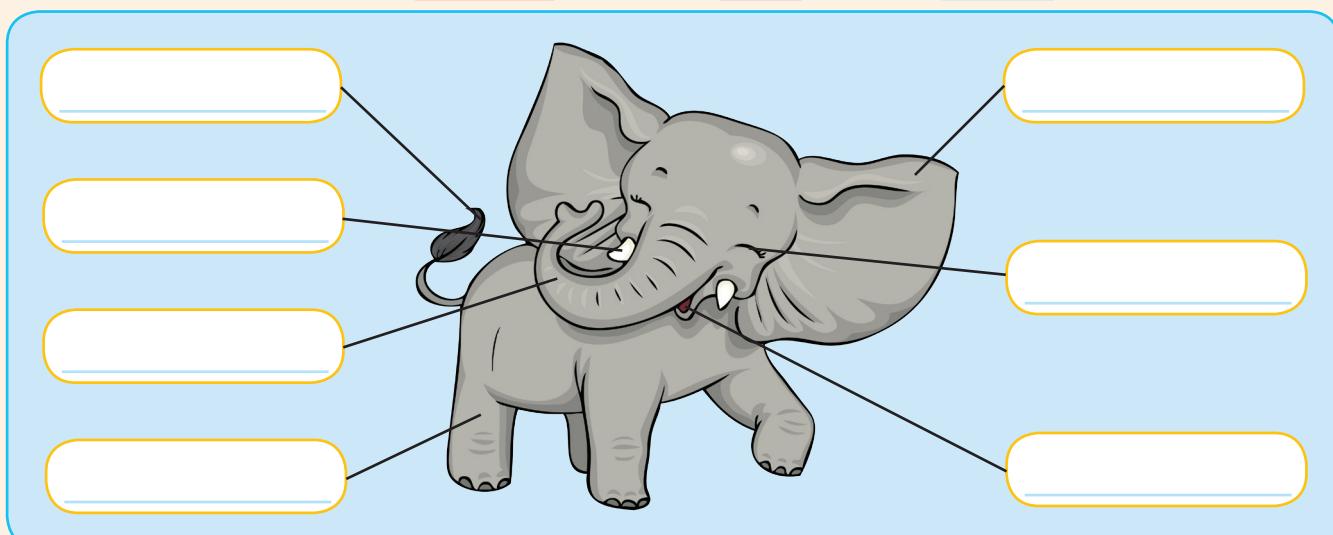
ditsebe

meno

mokadi

mahlo

maoto

TEACHER: Sign _____ Date _____

Botsa motswalle wa hao dipotso ka ditlou.
Botsa ka tseo o di badileng ka ditlou.

Ha re etseng

Ha re ngoleng

Etsa sedikadikwe lentsweng le nepahetseng
ho e nngwe le e nngwe ya dipolelo tsena.

Ke eja/jele apole.

O tla seha/sehella tjhisi.

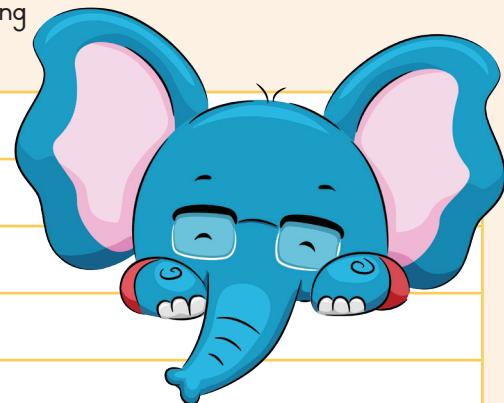
Re tla bala/balolla buka ka ditlou.

Ditlou di na le meno a mane/mani.

Nkgono tlou ha a sa na matla/mathla.

Ntja e utlwile bohloko maotong/maetong.

Na o bone/bonana ditlou?

Na o ile wa natefelwa ke phaka ya ditlou?

Ha re ngoleng

Thandi o a botsa, "

Ee, e ne e le ntle.

Jim o a araba, "

Ho bile ho tle ho bala buka ka ditlou.

Thandi a re, "

Nkile ka bona ditlou phakeng ya ditlou tsa Addo.

Jim a re, "

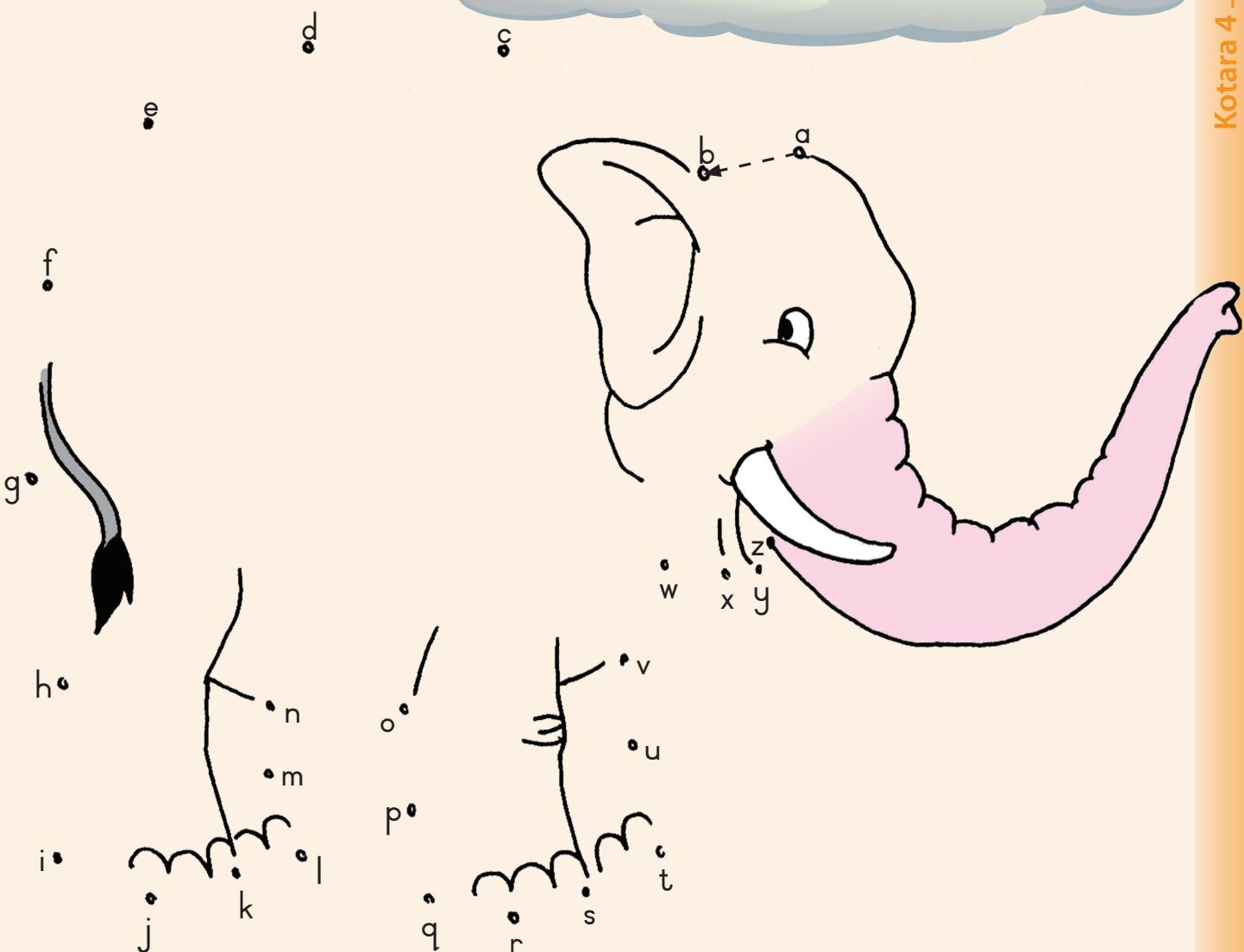
Puo ka ditlou (e a tswella)

111

Baikgathollo

Latela alefabete ho
kopanya matheba.

Hopola

tjhesa

tjhesa haholwanyana

tjhesesisa

TEACHER: Sign

Date

97

Ha re bueng

Buisana le metswalle ya hao ka pale
eo o batlang ho e ngola. Jwale fana ka
maikutlo a hao leqepheng lena.

Moralo wa pale ya ka

Dibapadi le
tikoloho.

Qalo

Bohare

Qetelo

Boikgathollo

Iketsetse buka ya hao. Seha leqephe le latelang la buka ena. Seha mathebeng a
meleng. Mena leqephe meleng. Ngola sehlooho sa buka leqepheng le ka ntle. Ngola
lebitso la hao ka tlasa sehlooho, hobane o mongodi wa pale. Etsa setshwantsho
leqepheng le ka ntle la buka. Jwale ngola pale ya hao ka hara buka.

Ke mang ya paleng ya hao?

Dibapadi ke bo mang paleng ya hao?

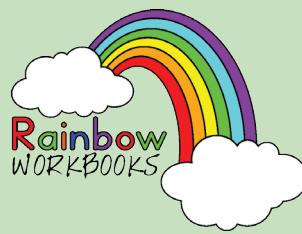
Pale ena e etsahetse neng?

Ho etsahala eng qalong ya pale?

Ho etsahala eng bohareng ba pale?

Pale e qetella jwang?

KA MORA BUKA

DITABA TSA MONGODI

Ngola lebitso la hao

Dilemo tsa hao

Moo o dulang

8

MOHATO WA 4: Seha moleng o motenya kamora hoba o kerue setepalara bukeng ya hao

BOKANTLE BA BUKA

Taka setshwantsho mona.

Ngola lebitso la buka mona.

1

Ngola lebitso la hao (o mongodi).

MOHATO WA 1: Men mathebing moleng

MOHATO WA 3: Kenepele ka pale ya hao moleng

MOHATO WA 2: Mena mathebing moleng

5

7

Tswela pele ka pale ya hao mona.

Ngola bohare ba pale ya hao mona le
ledebeheng la 5.

.

Taka setshwantsho mona.

.

Taka setshwantsho mona.

Taka setshwantsho mona.

Taka setshwantsho mona.

Qala ho ngola pale ya hao mona.

Phethela pale ya hao.

2

7

3

9

Tswela pele ka pale ya hao mona.

Ngola se etshachaling phelletsong ya pale ya hao.

Taka setshwantsho mona.

Taka setshwantsho mona.

Tema 8: Setswalle le ho tsotellana

Kotara 4: Dibeke 5 - 8

113 Letsatsi le kgethehileng la matitjhere 102

O bala sengolwa ka letsatsi la matitjhere.
O bala thothokiso ka titjhere.
O araba dipotso ka thothokiso.
O bona dihlongwapele le dihlongwamorao.
O hlophisa mantswe ka nteterwana.
O sebedisa matshwao ka nepo.
O bala lentswe le thata.

114 Ke a leboha titjhere 104

O ngolla titjhere karete ya teboho.
O kopanya mantswe mme o bona maetsi.
O sehela mahlalosi a nako mela ka tlase.
O sebedisa ya ho bontsha thuo.
O bona mantswe a se nang medumo.
O rala phousetara ya Letsatsi La Matitjhere.

115 Ati sebapadi seholo 106

O bala lengolo la titjhere ho hlaha ho Ann.
O araba dipotso tse kgethwang hodima lengolo.
O bona mahlalosonngwe.
O hoopla tatellano ya diketsahalo.

116 O fole Ati 108

O ngola bukatsatsing ka nako eo a neng a kula.
O sebedisa dihlongwapele le dihlongwamorao ho phethela mantswe.
O ngola dipolelo a sebedisa dihlongwapele le dihlongwamorao.
O ngolla Ann lengolo a mo lakalletsa ho fola ka pele le ho mmolella ka ditaba tsa sekolo.

117 Letsatsi le letle ... letsatsi le lebe 110

O bala dithaloso tse pedi tsa ketsahalo e le nngwe.
O lokisetsa ho ngola bukatsatsing.
O sebedisa mmapa wa monahano ho lokisetsa ho ngola bukatsatsing.
O ngola bukatsatsing a sebedisa mmapa wa kelello.

118 Moo re ileng teng 112

O ngola aterese le ho ngolla motswalle posekarete.
O kopanya dipolelo ka makopanyi.
O nyalanya mantswe a bonngwe le bongata.
O sebedisa matshwao ka nepo.
O fumana le ho etsetsa sedikadikwe sethwantsho se sa lokeng sehlopheng.

119 Re ya papading 114

O lepa pale ka sehlooho le ditshwantsho.
O ngola puisano e tsamaelanang le ditshwantsho.
O araba dipotso hodima pale ya ditshwantsho.
O taká manaka watjheng ka nngwe ho bontsha hore ketsahalo e etsahetse neng.

120 Tsa dipapadi 116

O sebedisa ditshwantsho ho ngola pale ka leeto la bana.
O tshwaya sethwantsho.
O bopa mantswe mararana.

121 Thembi wa setimamollo 118

O bala puisano ya radiong ya rasetimamollo.
O tshwantshisa puisano.
O araba dipotso tse kgethwang ka puisano.
O ngola serapa ka mosebetsi oo a batlang ho o etsa nakong e tlang.

122 Seo ke batlang ho ba sona 120

O etsa puisano le motswalle mme o ngola dikarabo tsa dipotso.
O nyalanya dihlongwapele tse nepahetseng mantsweng.

O ngola dipolelo a sebedisa dihlongwapele.
O phethela papiso.
O bapisa tshwantshiso ditshwantshong.
O etsa tshwantshiso.

123 Letsatsi la Laeborari hape 122

O bala pale ka tsienyana e bitswang Gerry le bohlwa.
O araba dipotso hodima sengolwa.

124 Tsie e a tlola 124

O tshwaya sethwantsho.
O ngololla dipolelo ho puopehelo.
O fumana mantswe patlong ya mantswe.

125 Lefatsheng lohle re a keteka 126

O bala sengolwa ka ho keteka ho fapaneng.
O phethela tafole ka mehopolo ya dimpho.
O etsa patlisiso ka matsatsi a phomolo mme o etsa lenane la diphumano.

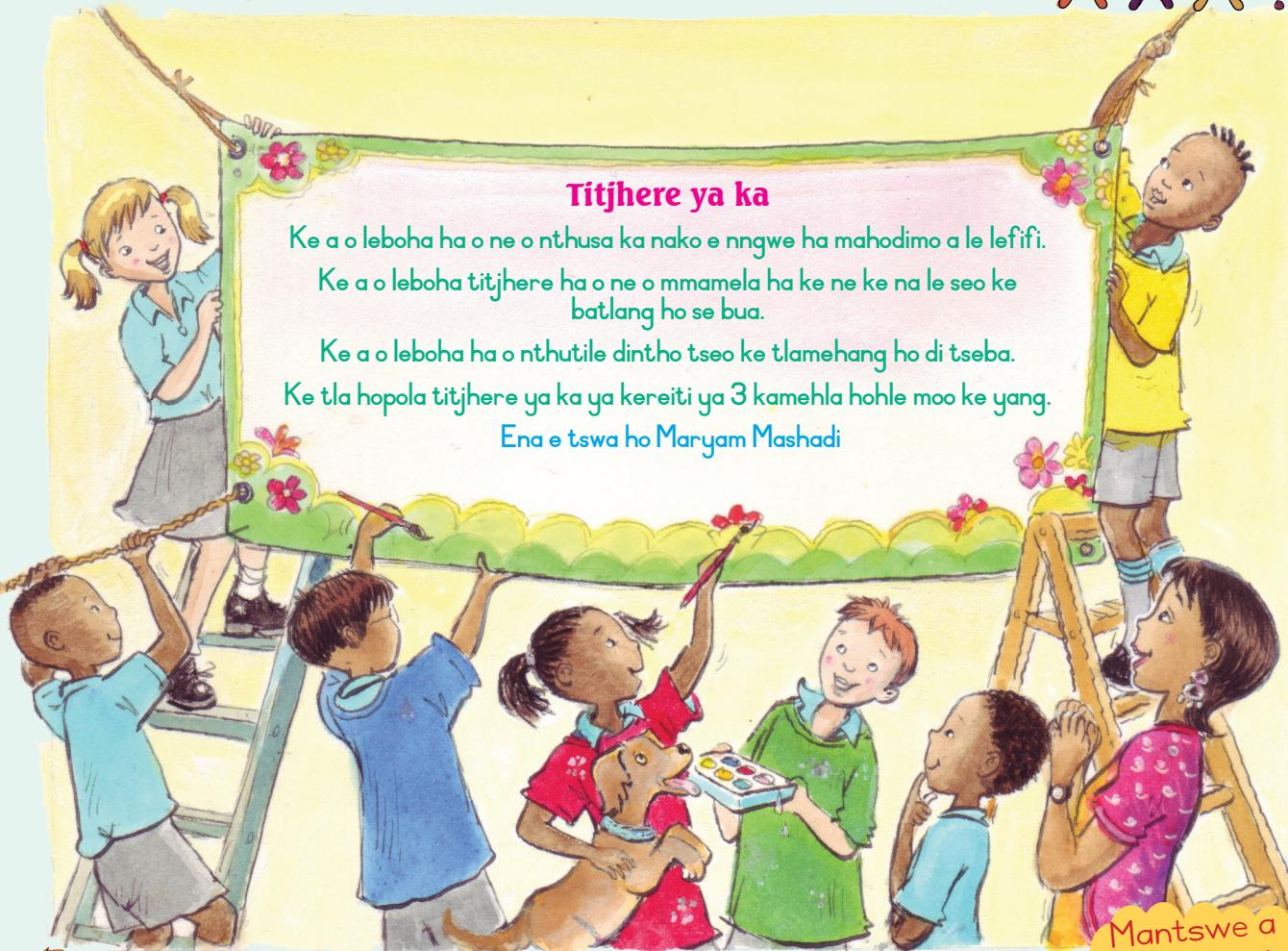
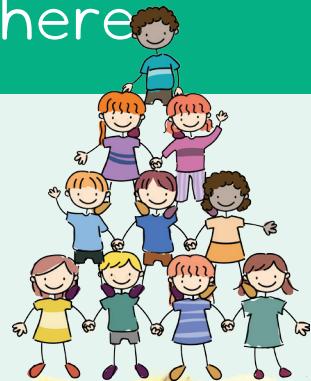
Setswalle le ho tsotellana. 130

Ha re baleng

Letsatsi le kgethehileng la matitjhere le ka la 8 Mphalane. Ka tsatsi lena le kgethehileng re ngola dikarete ho leboha matitjhere a rona. Bana ba bang ba ngola dithothokiso. Bala thothokiso ena e ngotsweng ke ngwanana wa sekolo.

Titjhere ya ka

Ke a o leboha ha o ne o nthusa ka nako e nngwe ha mahodimo a le lefifi.

Ke a o leboha titjhere ha o ne o mmamela ha ke ne ke na le seo ke batlang ho se bua.

Ke a o leboha ha o nthutile dintho tseo ke tlamehang ho di tseba.

Ke tla hopola titjhere ya ka ya kereiti ya 3 kamehla hohle moo ke yang.

Ena e tswa ho Maryam Mashadi

Ha re ngoleng

Bala thothokiso o arabe dipotso.

Mantswe a
tlwaelehileng

tlameha
lefifi
bua
mamela

Ke dintho dife tse tharo tseo ngwanana a lebohang titjhere ya hae ka tsona. Di sehelle thothokisong mme o bue ka tsona.

1

2

3

Letsatsi:

Ngwanana o ikutlwajwang nakong ya lefifi? ✓

- a A thabile   b A sa thaba

Sheba thothokiso hape. Fumana, tlatsa mantswe a nang le morethetho o tshwanang le mantswe a latelang.

lefifi

nthutile

Arola mantswe a na ho bontsha medumo e fapaneng. Nomora mantswe a na ho latela alefabe.

2	ma/me/la	tithjere	tlameha	ngwanana
3	nthusa	hoohle	batlang	hoseng
1	nakong	boraro	sekolo	bonolo

Bontsha na ke mang monga sena. Tlatsa lebitso la monga sena le hore o na le eng.

Ena ke buka ya Sam.	Sam	buka
Mokotlana wa mme wa ka o tabohile.		
Ntja e tsoka mohatla wa yona.		
Leino la Sara le bohloko.		
Koloi ya titjhere ya ka e kgubedu.		
O nkile bolo ya Jabu.		

Sotha leleme: Bala sena ka potlako, ka moo o ka kgonang.

Betty o rekile botoro e babang. A reka botoro e babang ho etsa botoro e babang betere.

TEACHER: Sign

Date

Ha re ngoleng

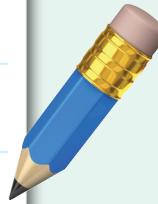
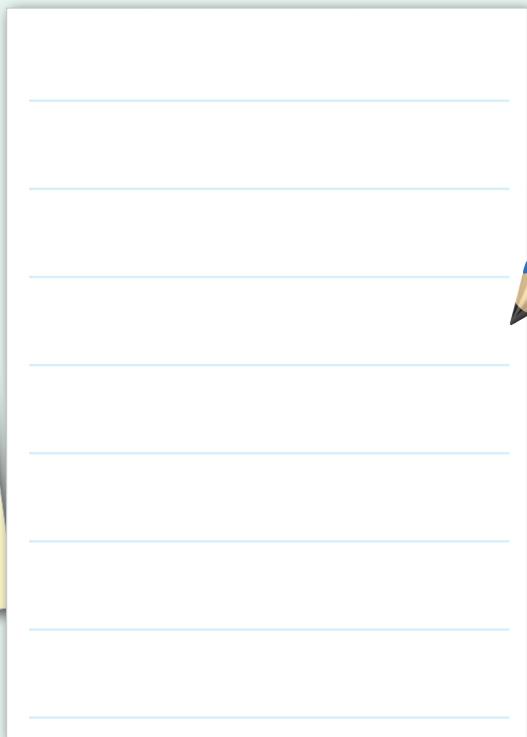
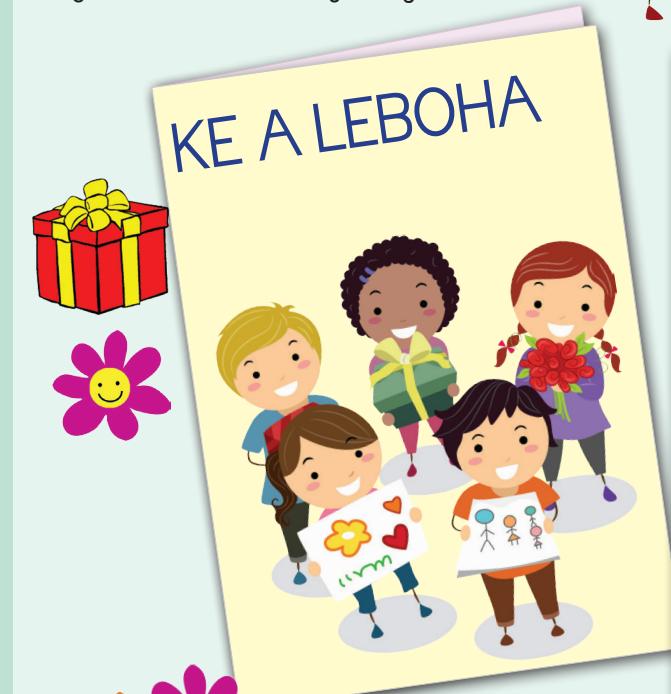
Ngola karete o leboha titjhhere ya hao.

KE A LEBOHA

Ha re ngoleng

Sehella maetsi kapa mantswe a etsang ketso ka tlase
lebokoseng le bolou. Etsa mola ho kopanya dipolelo tse pedi
tse tsamaelanang. Sheba mohlala.

polelo

Senqanqane se setala se

Kgaitsedi ya ka e

Monna o ne a

Motswalle wa ka Jane o

Ntja e tshehla e

Bana ba ne ba

Fumana leetsi

bapala ka bolo.

jеле ntshintshi.

jеле lesapo.

kganna koloi ya hae.

apere mose o motle.

dutse pela sekolong.

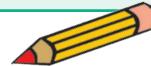
Letsatsi:

Ha re ngoleng

Sehella mola mantswe a bontshang
hore ketso e etsahetse neng.

Sekolo se qala ka hora
ya 8 hoseng.

Sekolo se tswa ka hora ya 2 mantsiboya.

Na o ya sekolong ka Moqebelo?

Ati o ile hae ka nako ya motsheare.

Letsatsi la hae la tswalo le ka 20 Phupu.

Re robala ka hora ya 8 mantsiboya.

O tla be o le kae ka letsatsi la pele la selemo?

Tsa nako
O sebesisa neng **ka**? Re sebedisa **ka** ha re
buu ka nako kapa letsatsi le itseng kapa
matsatsi a selemo kapa ha o tsamaya ka
ntho e itseng.

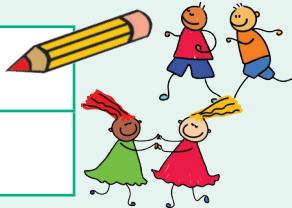

Ha re ngoleng

Ha batho ba le babedi kapa ho feta re sebedisa **ba** kapa **di** kapa **ma**
pele ho lentswe ho bontsha bongata. Re o etseditse mohlala.

Banna

Masapo

Dibuka

Dikoloi

Bala mantswe ana, ebe o etsa sedikadikwe mantsweng a bontshang bongata.

Ha re ngoleng

bashemane	mangolo	dikolo	dijo
menwana	maoto	ditjheke	dikere
meno	dihlooho	diboko	matsatsi

Boikgathollo

Sheba thothokiso hape
"Titjhere ya ka". Jwale sebetsa
le motswalle wa hao le etse
phoustara ho phatlalatsa
letsatsi la Matitjhere. Bolela
hobaneng matitjhere a le
bohlakwa baneng. Bolela hore
na bana ba ka etsang ho leboha
matitjhere a bona.

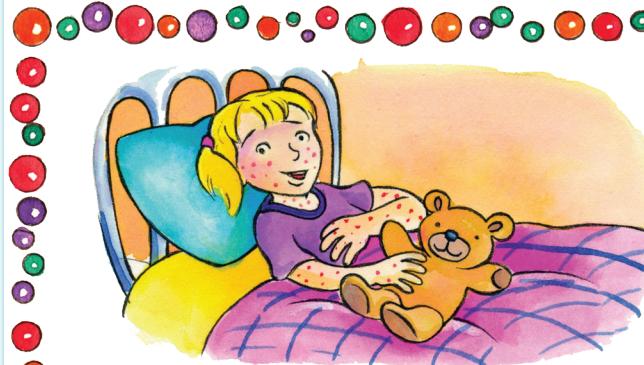
TEACHER: Sign

Date

105

Ha re baleng

Dumela Titjhere

- Ke ntse ke sa kgone ho tla sekolong. Ke tshwerwe ke lefu la sek golopane ka hoo ngaka e itse ke se ke ka tla sekolong hobane lefu lena le tlala mmele, ke tla tshwaetsa bana ba bang.
- Ha ke tsoha ka Mantaha ke fumane mmele wa ka kaofela o ena le diso tse kgubedu. Ke lekile ho di ngwaya empa ha di a ka tsa fela.
- Ke lekile ho di hlatswa ka sesepa empa ha di a ka tsa tloha. Ke ile ka utlwa bohloko. Ka qala ho tjha mmele ona kaofela. Mme a nkisa ngakeng.
- Ngaka ya re ke tjhesa haholo. A nneha meriana, a re ke se ke ka tla sekolong. Ke matsatsi a mahlano a fetileng, ke dutse hae.
- Ka mehla, ke lakatsa e ka diso tseno di ka fela, empa di sa le teng.
- Ke hopola metswalle ya ka. Ke rata ho tla sekolong empa ha ke a tshwanelo. "Titjhere, na nka fumana dibuka tsa ka tsa mosebetsi wa sekolo hore ke tsebe ho sebetsa hona hae mona? Ha ke rate ho kgutlela morao ka mosebetsi wa sekolo." Ntate wa ka o itse a ka tla di lata.
- Ke o hopotse haholo fela.

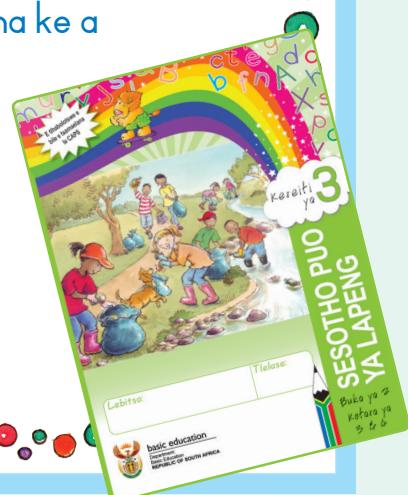
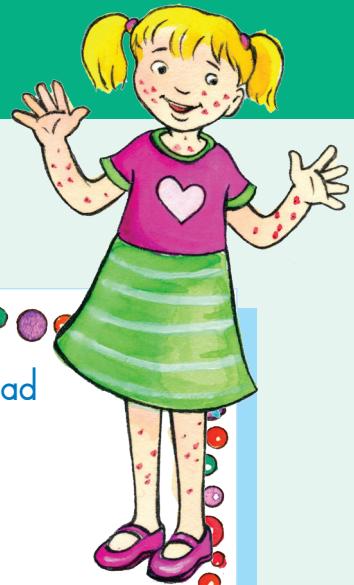
Ati

25 Berry Road

Old Town

1234

19 Pudungwane 2015

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Ha o qetile ho bala pale, araba dipotso tsena.
Etsa sedikadikwe tlhakung e nepahetseng.

Bohlokwa ba lengola la Ati ke bofe?

- A Ho bolella titjhere hore o tshwerwe ke lefu la sek golopane.
- B Hore o ile ngakeng.
- C Ho kopa dibuka tsa mosebetsi wa sekolo.
- D Ho bolella titjhere se boletseng ke ngaka.

Ke matsatsi a makae Ati a le siyo sekolong?

- A Matsatsi a 2
- B Matsatsi a 5
- C Matsatsi a 7
- D Matsatsi a 10

Ke eng ntho ya pele e entseng hore Ati a nahane hare ho na le se fosahetseng?

- A O bone a tletse diso mmeleng.
- B Ngaka e mmolelletse hore o tshwerwe ke sek golopane.
- C O ne a tjhesa mmeleng.
- D Mme wa hae o mo isitse ngakeng.

Ha re ngoleng

Sheba lengolo ka hloko mme o fumane mantswe a nang le moeleso o tshwanang le ana.

Ho tshwaetsa bana ba bang (seratswana 1)	
Ho se thabe (seratswana 2)	
Motjheso o moholo (seratswana 2)	
A ka di lata (seratswana 3)	

Mantswe a tlwaelehileng
thusa
tshwara
tletse
tlola

Ha re ngoleng

Beha dipolelo tsena ka lenane le nepahetseng. Di nomore 1 ho fihla ho 4.

	Ke ile ka ya ngakeng.
	Ke lekile ho di hlatswa.
	Ke ne ke tjhesa mmele kaofela.
	Ha ke tsoha ka fumana ke na le diso tse kgubedu mmeleng.

TEACHER: Sign

Date

Ha re etseng

Ngola buka tsatsing ya hao ka nako eo o neng o kula.
Bolela ka moo o ikutlwileng ka teng, meriana eo o e
sebedisitseng le hore o ne o hlokometswé ke mang.

Dumela Bukatsatsi

Letsatsi

Ha re ngoleng

Etsa dipalo.

Dihlongwanthao a ka sebediswa
qalong kapa qetellong ya lentswe.
Qalong ya lentswe re bontsha
kamano qetellong re bontsha
bongata.

mma + ngwana =	mmangwana
mma + rona =	
ra + Dineo =	

dumela + ng =	
dula + ng =	
hula + ng =	

Ngola polelo o sebedisa ra qalong ya polelo le **ng** qetellong ya lentswe.

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Iketse e ka o motswalle wa Ati. Mo ngolle lengolo o mo lakalletsa ho fola kapele. Mo bolella ditaba tse monate ka tse etsahalang sekolong.

Tlatsa nomoro ya ntlo le seterata.

Tlatsa lebitso la sebaka kapa toropo.

Tlatsa khoutu ya poso.

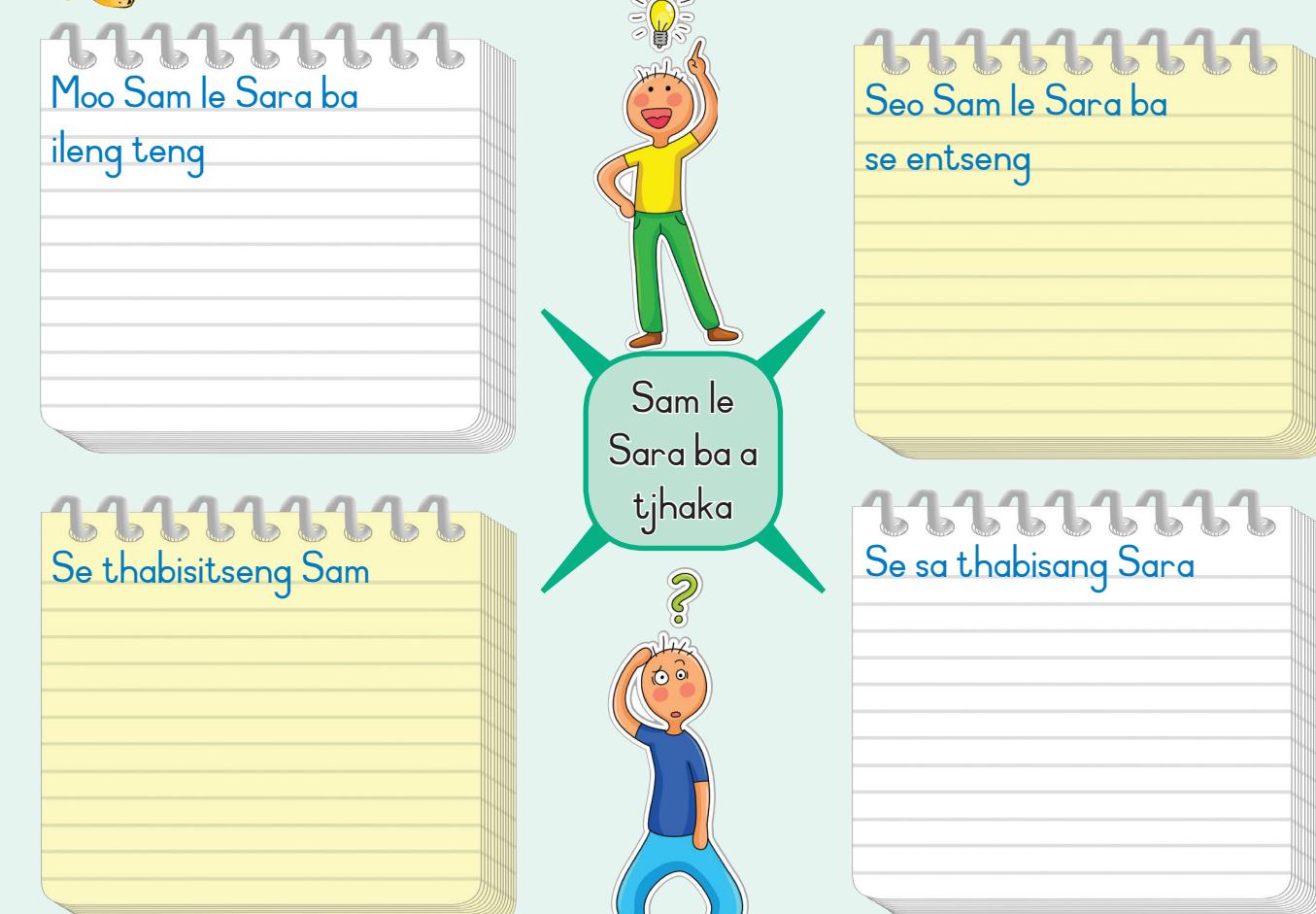
Tlatsa letsatsi.

Dumela

Ho tswa ho

O tlo ngola bukatsatsing ya Sam le Sara. Empa pele, sehlotswaneng sa lona, etsa
mmapa wa monahano o tla le thusa ho ngola bukatsatsi. Dihlophenh tsa lona ralang
mmapa wa mohopolo o tla le thusa ho ngola didayari tsa lona. Bua hovaneng bana ba
babedi ba ileng tulong e le nngwe ba se na maikutlo a tshwanang ka tulo eo.

Letsatsi:

Tlotlontswe

Bala mantswe. Mamela medumo.

Jwale sebedisa mantswe a mahlano ho ngola dipolelo tsa hao bukeng ya hao ya ho ngolla.

lebone	tshwara	tsamaya	kgathetse	robong
lebese	tshwarwa	tsoma	robetse	robala
lebekere	tshwana	tsosa	emetse	robedi

Ha re ngoleng

Jwale ngola bukatsatsing ya Sam le Sara ka letsatsi leo.

Sebedisa mmapa wa hao wa monahano ho o thusa.

Bukatsatsi ya Sam

Dumela Buka tsatsi

Letsatsi _____

Kajeno ke bile le letsatsi le manate haholo la bophelo ba ka. Re ile ra ya

Bukatsatsi ya Sara

Dumela Buka tsatsi

Letsatsi _____

Kajeno ke bile le letsatsi le lebe la bophelo ba ka. Re ile ra ya

TEACHER: Sign _____

Date _____

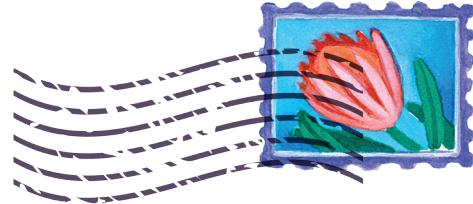

Ha re etseng

Iketse e ka o Sam le Sara.

Romela posekarete ho motswalle wa hao o molelle seo le se entseng ha le ne le tjhakile, se le thabisitseng kapa se sa le thabisang. Ngolla karete motswalle wa hao.

Dumela Ati

Ho tswa ho

Lebitso la motswalle wa hao

Nomoro ya ntlo le le bitso la seterata

Khoutu ya poso

Ha re ngoleng

Kopanya dipolelo tse pedi. O ka sebedisa lentswe hang fela.

le

hobane

empa

Re ile tulong e ntle haholo.

ke ne ke sa thaba.

Ke tsamaile le batswadi ba ka.

kgaitsemi ya ka.

Ke ne ke sa batle ho tsamaya.

ke ne ke batla ho ya moketeng wa motswalle wa ka.

Letsatsi:

Ha re ngoleng

Bapisa bonngwe le bongata mabitsong a latelang.

mese

mose

papadi

phiri

dikotlolo

sekotlolo

lewatle

lebokose

diphiri

mawatle

dipapadi

mabokose

difate

sefate

Ha re ngoleng

Kgetha hore ke bonngwe kapa bongata dipolelong tse latelang.

Re qala ka di mabitsong
a mangata ha re a etsa
bongata. Re qala hape ka
ma kapa me mabitsong a
mang.

Hopola, ha e le bonngwe re
sebedisa lentswe le le jwalo,
ha e le bongata re qala ka
di kapa ma ka pela lebitso
kapa lentswe.

Mahlaku a difate.

Dithutswana tsa
dipalesa.

Baki ya moshemane.

Mapheo a dinotshi.

Dibuka tsa banana.

Nko ya seswaswi.

Boikgathollo

Fumana o etse sedikadikwe ho e sa
tsamaelaneng le tse ding. Jwale ngola lebitso
la sehlopha se seng le se seng.

tshasa

ho nka leeto

lefatshe

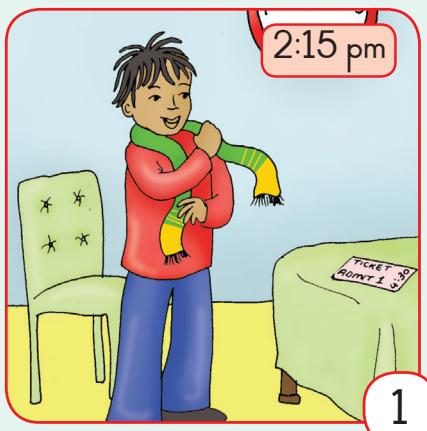
TEACHER: Sign

Date

Ha re bueng

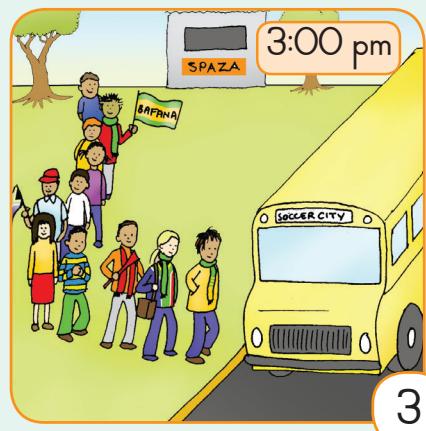
Sheba ditshwantsho bua le motswalle wa hao ka se etsahalang.

1

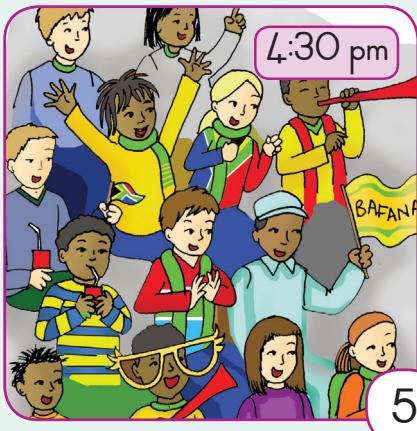
2
2:30 pm

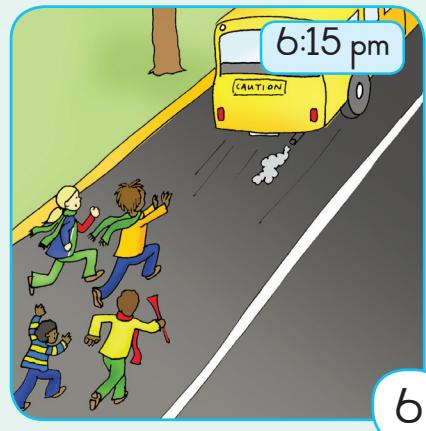
3
3:00 pm

4
4:00 pm

5
4:30 pm

6
6:15 pm

Ha re ngoleng

Bua ka moo bana ba ikutlwileng ka teng setshwantshong se seng le se seng.

O nahana ba itseng setshwantshong se seng le se seng?

Jwale tlatsa setshwantsho se nepahetseng ho bontsha ha bana ba bolela dintho tsena.

Atjhe! Bese ke yane e tsamaya! Re siilwe ke bese ya ho qetela!

Atjhe! Sheba mola o molelele jwang!

Na re tla tseba ho kena lebaleng la dipapadi?

Ke tlamme sekhafo hobane ho a bata.

Hela, Jimi. E se e le hora ya bobedi le metsotso e mashome a mararo. Re tlamehile ho phakisa!

Hei, sehlopha sa rona se a hlola!

A re kene moleng wa bese.

Bana ba ile hokae?	
Ba bile meleng e mekae?	
Ba eme nako e kae moleng wa bobedi?	
Ba entseng ka hora ya 4:30?	
Ho etsahetseng ka hora ya 6:15?	

Bala mantswe. Mamela medumo.

Jwale sebedisa mantswe a mahlano ho ngola dipolelo tsa hao
bukeng ya hao ya ho ngolla.

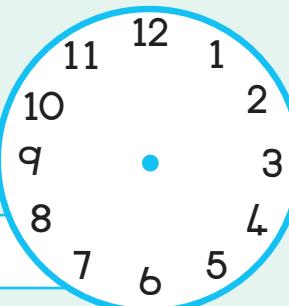
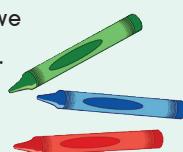
toropo	kgolo	papadi	kopana	kadima
terene	dikgopo	panana	kopanya	katiba
tena	kgoho	papa	kopolla	kama

Mantswe a
tlwaelehileng

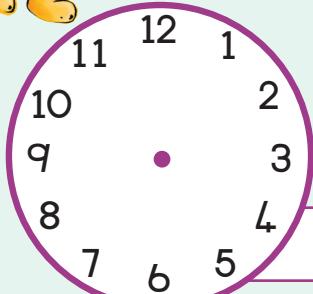
lengolo
lerato
hobane
tjhelete

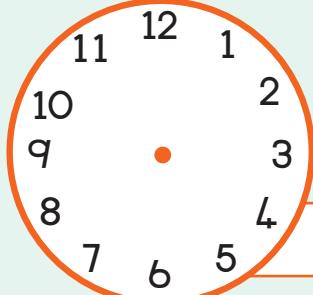
Tlatsa manakana watjheng e nngwe le e nngwe
ho bontsha ketso e etsahetse ka nako e feng.

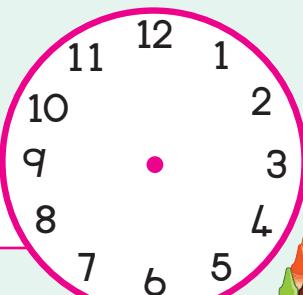
Moshanyana o tlamme sekhafo.

O kopane le metswalle ya hae.

Ba eme moleng lebaleng la dipapadi.

Ba siilwe ke bese.

Ha re ngoleng

Sebedisa ditshwantsho ho o thusa ho ngola pale ka leeto la bana la ho ya papading tsa bolo. Qetella pale ya hao ka se etsahetseng ka mora nako ya 6:15 mantsiboya.

1

2

3

4

5

6

Letsatsi:

Boikgathollo

Ngola mabitso a ditshwantsho, moo a siilweng, mantswe
a ngotseng setshwantshong se qalang a bontsha hore
tshwantsho tse pedi di bontshang eng.

bolo ya maoto

maoto

+

bolo

borashe ba meno

meno

+

lebone la ntlo

lebone

+

borashe ba pente

pente

+

jase ya pula

pula

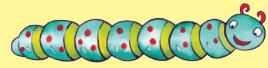
+

lewatle la ditlhapi

lewatle

+

telele

teletsana

telelehadi

TEACHER: Sign

Date

117

Ha re baleng

Thembi X ke setimamollo. O sebetsa Umtata.

Jim le Thandi ba mamela puisano ya seyalemoya ka Thembi.

Mmotsti wa ditaba: Ke nako e kae o le mmasetimamollo,
Thembi?

Thembi: Ke nako e telele. Dilemo tse hlano.

Mmotsti wa ditaba: Hobaneng o kgethile ho ba mma
setimamollo?

Thembi: Ke ne ke batla ho thusa batho.

Mmotsti wa ditaba: O tsebile jwang ka mosebetsi ona?

Thembi: Ke kene sekolo sa ditimamollo. Ka ithuta
ho tima mollo, ho sebedisa selepe le lethopo
la metsi. Ka ba ka ithuta tsa thuso ya pele.

Mmotsti wa ditaba: Na o tlamehile ho ba matla ho etsa
mosebetsi ona?

Thembi: Ee, o tlamehile ho ba matla. Ke matha
hora hoseng tsatsing le leng le leng.
Ke ya boikwetlisong tsatsing le leng le leng.

Mmotsti wa ditaba: Na o a tshoha ha o tima mollo?

Thembi: Tjhe, ho hang. Ke nahana ka mollo le ka moo
nka o timang ka teng.

Mmotsti wa ditaba: Na o na le ho thusa diphoofolo?

Thembi: Ee, bekeng a fetileng ke thusitse ntja. E ne
e ipatile ka tlasa bethe. Diphoofolo di ipata
hobane di tshaba mollo. Ho ba thata ho rona
ho di fumana.

Ha re etseng

Bala puisano le motswalle wa hao. E mong wa lona e be

mmotsi wa ditaba, ha e mong e eba Thembi.

Ha re ngoleng

Araba dipotsa tsena.

Sepheo sa puisano ya
seyalemoya ke se feng?

A	Ho bolella batho hore mollo o thibelwa jwang.
B	Ho kgothalletsa batho ho ba baorditimamollo.
C	Ho fa bamamedi ditaba ka ditimamollo.
D	Ho bolella batho hore Thembi ke mang.

Hobaneng Thembi a sa tshohe ha a
tima mollo?

A	O na le disebediswa tsa bohlokwa.
B	O matla.
C	O tseba ho lwantsha mollo.
D	O phathahane o tima mollo.

Ha re ngoleng

Ngola ka seo o batlang ho ba sona ha o hola.
Bolela hobaneng o batla ho etsa mosebetsi oo.

Diphooftolo di etsang ha ho na
le mollo?

A	Di a ipata hobane di tshohile.
B	Di a baleha.
C	Di fumana tsela ya ho phonyoha.
D	Di bohola haholo hore o di fumane.

Ba dula jwang ba matlafetse?

A	O ya sebakeng sa boikwetliso.
B	O a matha.
C	O a matha le ho ya sebakeng sa boikwetliso.
D	O matla ka tswalo.

Ha re etseng

Iketsise e ka o etsa mosebetsi oo o batlang ho o etsa ka tsatsi le leng. Etsa mosebetsi ona le motswalle wa hao ebe le etsa puisano le fana sebaka.

Ke nako e kae o le _____ ?

Ke eng se entseng hore o nahane ho ba _____ ?

O rata eng ka mosebetsi o na?

Ha re ngoleng

Kopanya mantswe ana.

Kopanya mantswe a latelang ho fumana lentswe le le elng.

mma + bona =	mmabona
mma + tsona =	
ra + bona =	

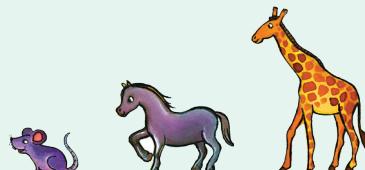
bapala + ng =	
robala + ng =	
roka + ng =	

Etsa polelo ya pele o sebedisa lentswe lena mma -le ya bobedi o sebedisa -ng.

Ha re ngoleng

Tlatsa mantswe a silweng.

tele		telehadi
	matlatsana	
molele		molelehadi

Boikgathollo

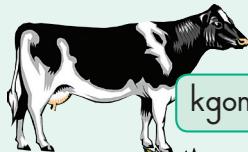
Etsa mola o tlolahang tshwantshanyong
ho ya phoofolong.

Re ye re hhalose ntho ka ho sebedisajwalo
ka. mohlala, o motle jwalo ka palesa, "sena se
bitswa tshwantshanyo".

katse

kgantshi

kgomo

kgudu

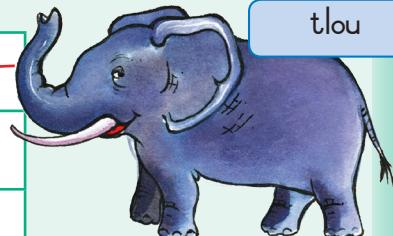

tweba

thuhlo

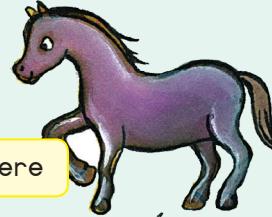
- 1 E boima jwalo ka tlou
- 2 E bohale jwalo ka _____
- 3 E sebetsa jwalo ka _____
- 4 E tsamaya butle jwalo ka _____
- 5 E lokolohile jwalo ka _____
- 6 O bonolo jwalo ka _____
- 7 O lapile jwalo ka _____
- 8 O ikgantsha jwalo ka _____
- 9 Ha a tshephahale jwalo ka _____
- 10 E telele jwalo ka _____
- 11 O fokola jwalo ka _____
- 12 O bohlale jwalo ka _____
- 13 O matla jwalo ka _____
- 14 O thotse jwalo ka _____

tlou

konyana

pere

notshi

nonyana

sephooko

phiri

Jwalo etsa tshwantshanyo. Di ngole mona.

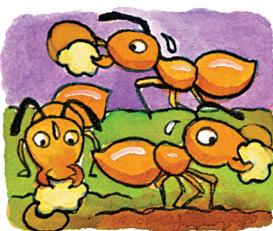

Ha re baleng

Jim le Thandi ba ya laeborari hape. Kajeno ba ntsha buka ya dikokonyana. Tlo re bone buka ena e bua ka eng.

Ho ne ho futhumetse, letsatsi le tjhabile ha dikokonyana di sebetsa di nka poone le dijo tse ding di di bolokela Mariha.

Gerry tsie o ne a bina ebile a tjeka ebile a tlola tlola. O ne a thabile ha a ntse a bapala katara, a bina ho fihlela letsatsi

le dikela. A sheba tsela ya dikokonyana di bokellana ebile di boloka dijo di di bolokela mariha.

Gerry: Ke eng o sa tlohele ho sebetsa o tlo bina le ho tantsha le nna?

Kokonyana: Tjhee boo, resebetsa haholo. Mariha a sa tla mme re tshwanetse ho boloka dijo bakeng sa matsatsi a batang.

Gerry: Aha, tloha mona. Nkeke ka ikgathatsa honajwale. Mariha a sa le hole le dijo di ngata.

 Jwale Gerry tsie a tswela pele ka ho tantsha le ho bina le ho letsatara, ha dikokonyana di tswelapele ka mosebetsi.

Mariha a fihla. Gerry tsie ha a na dijo. O ne a tshwerwe ke tlala haholo. A ya tlung ya dikokonyana.

Gerry: Ke kopa seo nka se jang hle. Ke shwele ke tlala. Na le ke ke la mpha hoo nka ho jang?

Kokonyana ya mo fa dijo tse nyenyane.

Kokonyana: O ne o tantsha Lehlabula kaofela, empa ha o a ka wa ipehela dijo tsa mariha. Ho na le nako ya ho bapala le nako ya ho sebetsa.

Lehlabula le latelang, tsie ya sebetsa ka thata
ho bokelletsa dijo e lokisetsa Mariha.
O ile a ithuta ka thata ebile o ne a sa batle ho
shwa ke tlala hape.

Ha re ngoleng

Araba dipotso tsena.

Hobaneng ho le molemo hore tsie e bokelletse dijo tsa yona?

Ho ne ho tla etsahala eng ka tsie haeba dikokonyane di ne di mo timile dijo ha a
ne a lapile?

O nahana dikokonyana di entse ntho e nepahetseng ka ho mo neha dijo?
hobaneng?

Hobaneng tsie e ile ya fetoha?

Ngola lebitso le letle la pale ena.

Fumana mantswe a mane a maetsi paleng ena.

Tlotlontswe

Bala mantswe. Mamela medumo.
Jwale sebedisa mantswe a mahlano ho ngola dipolelo tsa hao
bukeng ya hao ya ho ngolla.

tsie	fetoha	letswai	hobaneng
tsipa	fetola	lebone	bapalang
tsi	fetohile	letlalo	tsamayang

Mantswe a
tiwaelehileng

fetoha
neha
dijo
boloka

Ha re etseng

Bala tlhaloso ya mmele wa tsie, ebe o tlatsa mabitso a dikarolo tsa mmele tsa tsie setshwantshong sena.

Manakana – manakana a mabedi hlohung a sebediswang ho tshwara le ho nkgella.

Mahlo – mahlo a mabedi a entswe ka mahlo a manyenyane.

Hloho – ka pela mmele wa yona.

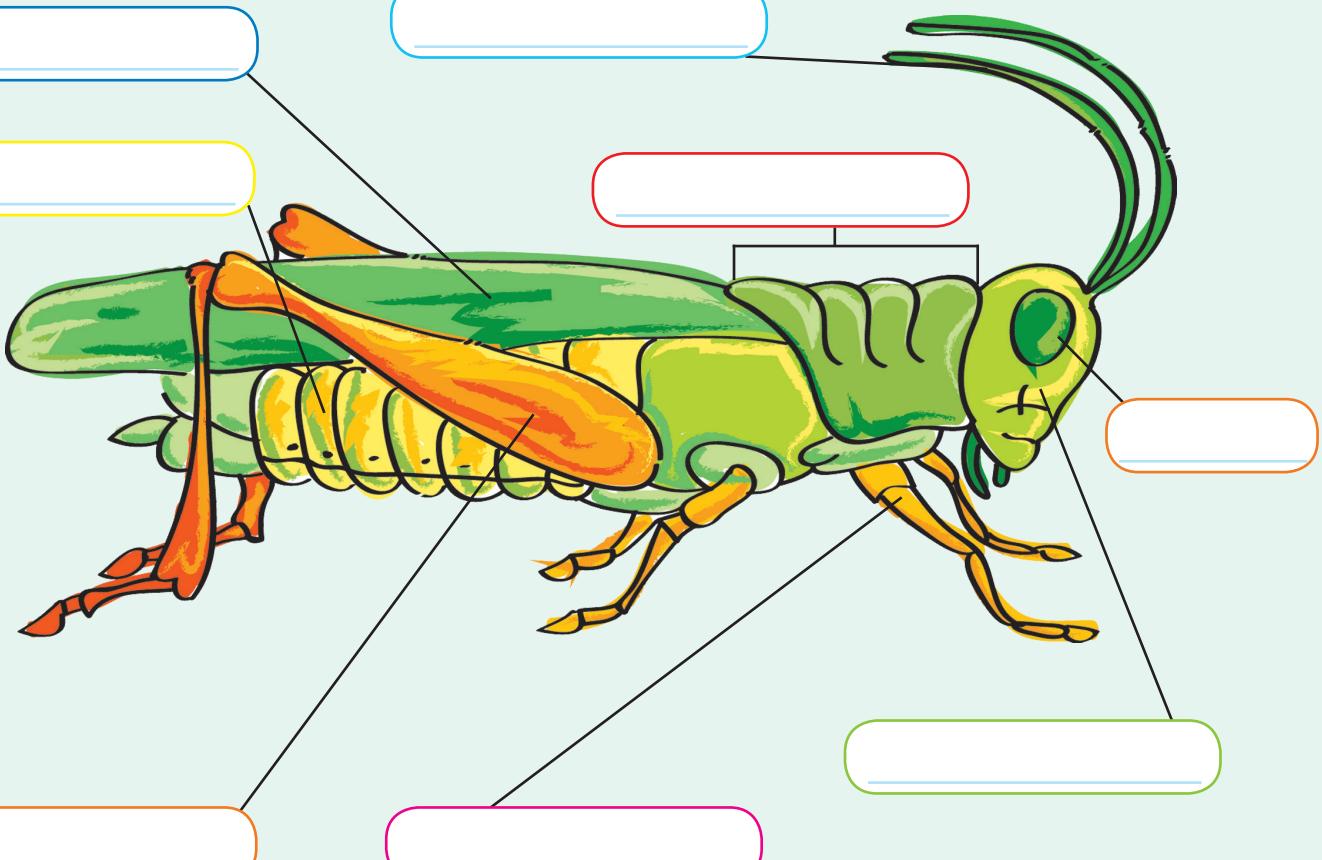
Mpa – mohatla wa tsie. E na le masoba karolong tsa mmele hore e heme.

Maoto a ho qhoma – maoto a ka morao a maholo hape a matla ho thusa hore e qhoma.

Sefuba – se bohareng ba mmele wa tsie, moo maoto le mapheo a kgomaretseng.

Maoto a ho tsamaya – a mane makhutswanyane ka pele a sebediswa ho tsamaya.

Mapheo – tsie e na le mapheo a malelele a mabedi, e a sebedisa ho fofa.

Letsatsi:

Ngololla seo ba se bolelang ka puisanong ena.
Sebedisa matshwao a puo.

O bodutu, tlo o bapale.

Tsie e itse, "O

O tlamehile o bokelletse dijo tsa mariha.

Ha re tantshe.

Tsie e itse,

Mphe dijo hle.

Tsie e a kopa,

Boikgathollo

Fumana o etse sedikadikwe mantsweng a
mabokoseng a latelang.

lokisa

matha	hoja
tsie	feta
hodimo	
founu	hampe
thata	
wena	rona
	yena
yonia	

m	f	I		o	k	i	s	a	z	f	y
a	e	t	y	u	w	o	n	t	s	i	e
t	t	w	y	n	q	f	o	u	n	u	n
h	a	t	s	h	w	a	n	t	s	h	a
a	y	o	n	a	i	t	r	o	n	a	w
h	o	d	i	m	o	h	o	j	a	u	e
m	f	v	q	w	h	w	m	n	g	g	n
h	a	m	p	e	t	h	a	t	a	n	a

TEACHER: Sign

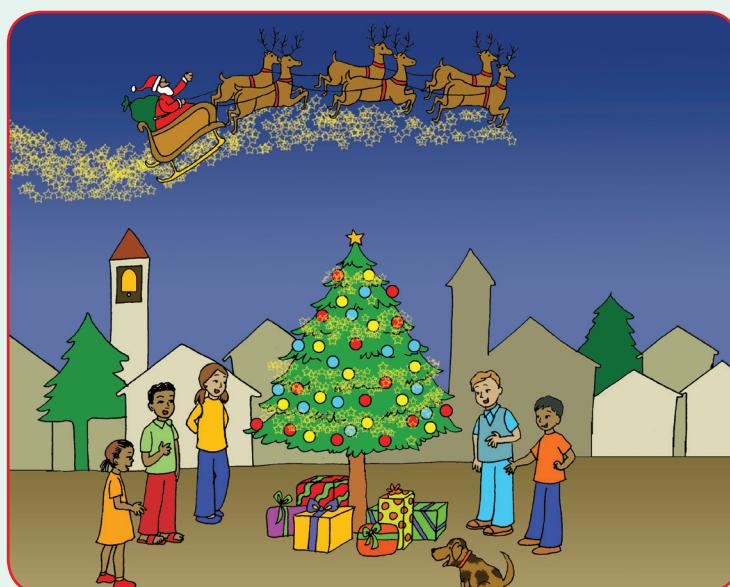
Date

Ha re baleng

Lefatsheng lohle re nakong ya phomolo re a keteka.

Jwale re qetellong ya kereiti ya 3. Re shebile pele ho ya kereiting ya 4. Re shebile pele re itokisetsa ho keteka mokete wa rona.

Ka nako ya keresemese re fumana dimpho. Ebile le rona re neha metswalle le ba leloko dimpho. Re na le sefate sa Keresemose ka tlung yeso. Re beha dimpho ka tlasa sefate. Re kgabisa sefate ka ho beha naledi ka hodima sona. Ka nako ya keresemose re ja dijo tse ngata tse monate.

Re tatetse Diwali. Ke nako eo re fumanag dipompong tse ngata le dimpho tse ngata.

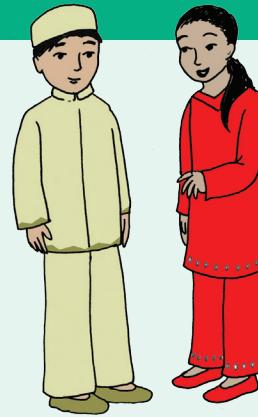
Re paka dipompong tse monate le dikuku mabokoseng mme re di fa batho ba re tjhakelang. Re kgantsha mabone a manyane re a beha ho potolloha ntlo. Re kgabisa ntlo hore e shebehe e le ntle.

Haufinyane e tla be e le Hanukkah. Re tla ba le dijo tse ngata. Re rata ho ja dikuku le mahobe. Le rona re fumana dimpho. Bomotswala ba rona ba tla tla re tjhakela. Re tla thusa ho pheha dijo le ho kgantsha dikerese ka tlung yeso.

Letsatsi:

Haufinyana e tla be e le Eid. Ke lakatsa ho fumana dimpho tse ntle. Re fa le metswalle ya rona dimpho. Le rona re tla ba le dikuku tse ngata le dipompong tseo re tla dija. Re tseba hore ke Eid ka sebopetho sa ngwedi. E ka letsatsi le fapaneng selemo le selemo.

Ha re ngoleng

O ka etsa dimpho tse jwang ho fa metswalle le ba leloko?

O tla neha mang mpho?

O ka etsa eng?

Bala mantswe. Mamela medumo.
Jwale sebedisa mantswe a mahlano ho ngola dipolelo
tsa hao bukeng ya hao ya ho ngolla.

reka	neha	moriri	manene
rekile	nehile	morena	mane
rekisa	nehana	moriti	Mantaha

Mantswe a
tlwaelehileng

pedi
tharo
tsena
tseno

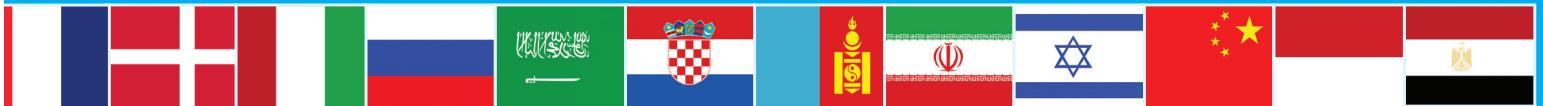
Ha re ngoleng

Leka ho fumana ditaba ka nako tsena tsa phomolo.

Nako ya phomolo	E tla ba ka letsatsi lefeng?	Na o tseba mang ya tla keteka letsatsi lena la phomolo?
Keresemose		
Diwali		
Eid		
Hanukkah		

TEACHER: Sign _____ Date _____

O kgethehile.

Mimele ohle wa hao o kgethehile.

Ke wena monnga mmele wa hao!

HO SE BE
*mang ya o
tshwarang
bokapele.*

**O tshwanelo ho bolella e mong ha ho na le motho
ya o tshwarang bokapele.**

**O tshwanelo ho bolella e mong ha ho na
le motho ya o etsisang dintho tseo o
sa batleng ho di etsa.**

**Eo o tshwanetseng ho
mo letsetsa mohala
bakeng sa thuso:**

Mohala wa tsa Bana: 0800 05 55 55

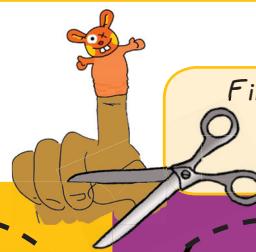
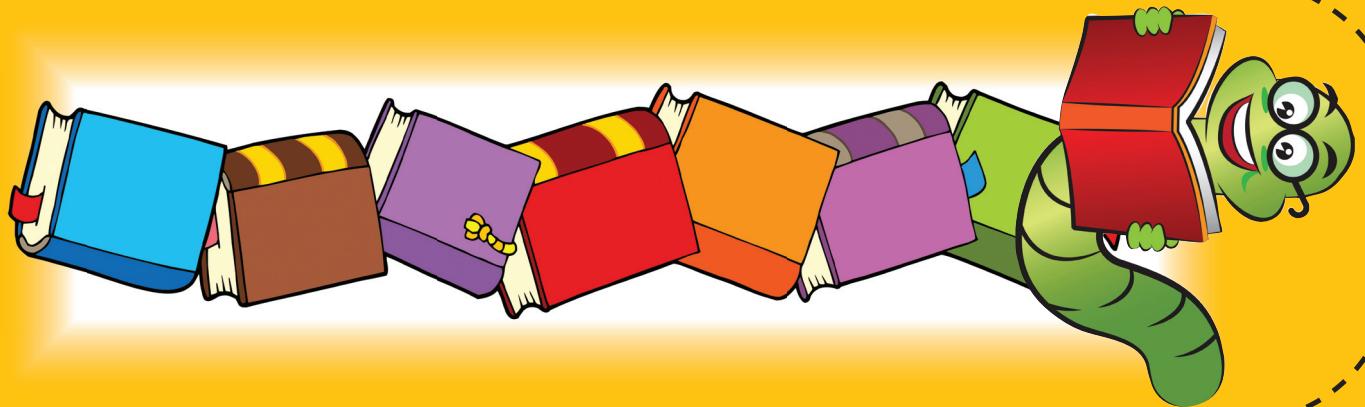
SAPS Thibelo ya Botlokotsebe: 086 00 10111

SAPS Nomoro ya tshohanyetso: 10111

Lefapha la “Life Line”: 0861 322 322

Lefapha la Tshireletso ya Bana: 012 393 2359/2362/2363

Finger puppets:

Cut out the finger puppets on the dotted black lines and fold on the dotted white lines. Now glue on the back where shown to form a finger puppet.

